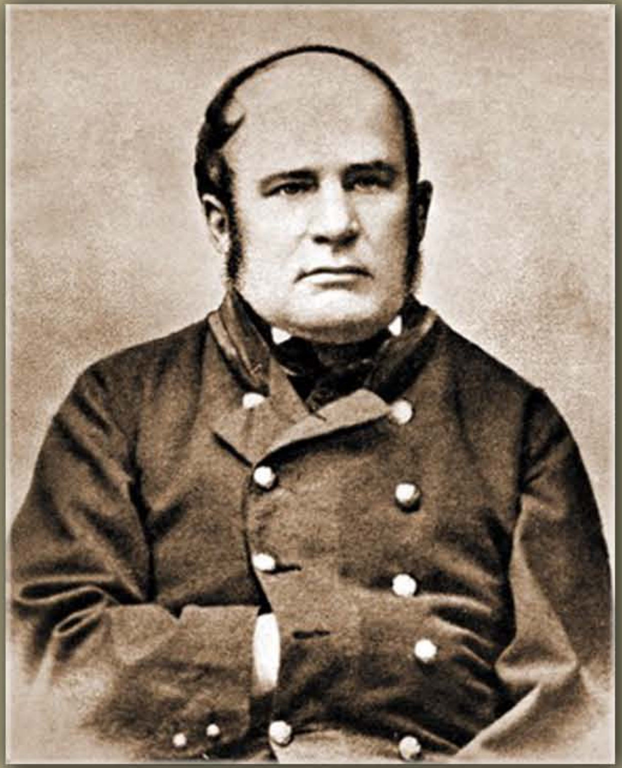

Виктор Иванович Григорович

(1815—1876)

Собрание рукописных книг

БИБЛИОГРАФИЧЕСКАЯ ИНФОРМАЦИЯ

РУКОПИСЬ ХРАНИТСЯ В
РОССИЙСКОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БИБЛИОТЕКЕ.
НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ОТДЕЛ РУКОПИСЕЙ

АВТОР	
ЗАГЛАВИЕ	Сборник житий святых
РУБРИКА	Собрание рукописей В.И. Григоровича (VIII-IX – XIX вв.) Рукописи на иностранных языках
ДАТА	XIV–XV вв.
МЕСТО	
КОЛ-ВО ЛИСТОВ	48 л. (I-II + 46)
ШИФР РУКОПИСИ	87-61
ФОНД №	87
КАРТОН №	
ЕД. ХР. №	61
ПРИМЕЧАНИЯ	На греч. яз. Скоропись. В лист. Охрида. Ранее рукопись находилась в Иностранной части Музейного собрания под № Ин. 818 (греч. 113). Содерж.: Л. 1: Без начала и заглавия, апокрифическое сказание об Успении Божией Матери и о чудесном явлении к этому событию апостолов. Л. 10: Блж. Феофилакта Болгарского житие свт. Климента, еп. Болгарского. По изд. Миня, см: PG, 126, 1193. О других изданиях см.: О.М. Бодянский. О времени происхождения славянских письмен,

	примеч. 5; А.Д. Воронов. Кирилл и Мефодий. Киев, 1877, 109. По отзыву В.И. Григоровича, настоящий список против печатных изданий заключает некоторые варианты, см.: Древнеславянские памятники. Казань, 1862, с. 23, примеч. 1.; В.И. Григорович. "Очерк [ученого] путешествия по европейской Турции", с. 185. Л. 33 об.: Житие свт. Николая Мирликийского. То же, что описано у Ламбеция, VIII, 800. См.: Fabric. V, 702 и X, 298

Электронная копия: МОСКОВСКАЯ ПРАВОСЛАВНАЯ ДУХОВНАЯ АКАДЕМИЯ - 2017 г.

818
115.

Всего 45 лл.
+1 л.

46 лл.
18 Марта 1916 г.

ф. 87
д. 61

Греч. 113 Сборник ~~[illegible]~~ житий

ок. ~~[illegible]~~ 1330–1380 гг. л.л. форзац + 46 + форзац

28,5 × 20

Скоропись, в два столбца.

Бумага

Греческий язык

Ркп. не имеет ни начала, ни конца. Она начинается с какого-то богословского соч. Нач. [ου]ράνιος νυμφίος μετὰ θεομήτορος

л. 11. Житие Климента, епископа Болгарии, составленное Феофилактом Болгарским. Нач. Δεῦτε τέκνα, ἀκούσατέ μου...
Изд. у Migne Patrol. gr. 126. 1193 ~~CXXVI. 1193~~

л. 34 об. Житие Николая, епископа Мирликийского
εἰ Нач. Εὐλογητὸς εἶ Χ(ριστ)ὲ ὁ Θ(εὸ)ς ἡμῶν...

VIII · 800

Вод. зн.: 1) колокол в кругу, Briquet не известен.
2) два круга – филигрань XIV в. Briquet 3157 след.
Более точные данные для датировки дает расположение vergeures: широкое расстояние между ними свидетельствует, что бумага относится к ca. 1330–1380 гг.

В конце ркп – пергаментный лист (л. 46).

Ркп. плохой сохранности, имеет следы огня. Листы начиная с 34-го прожжены насквозь в нижнем углу. Первые листы оборваны, выпадают.

Переплет, форзацы и л. 1 – позднейшие. На л. 1 – пометки о некоторых греческих изданиях.

Переплет картонный, в марлин. Корешок порван, отделяется ~~[illegible]~~ от тетрадей.

Ин. 818

8. V. 46 Аспирант Ин-та Истории АН СССР
А. Конрзен

Житие святителя Николая Чудотворца.
Сборник житий святых.
1330–1380 гг. Греческий язык. Охрид.
1° (28,4 x 20,3). Ф. 87. № 61.
Запись Григоровича на л. 34 об.: "Весь этот кусок из митрополичьей церкви св. Климента, что прежде называлась Панагиа в Охриде, 1845 г. 10 мая".

Отдел рукописей РГБ

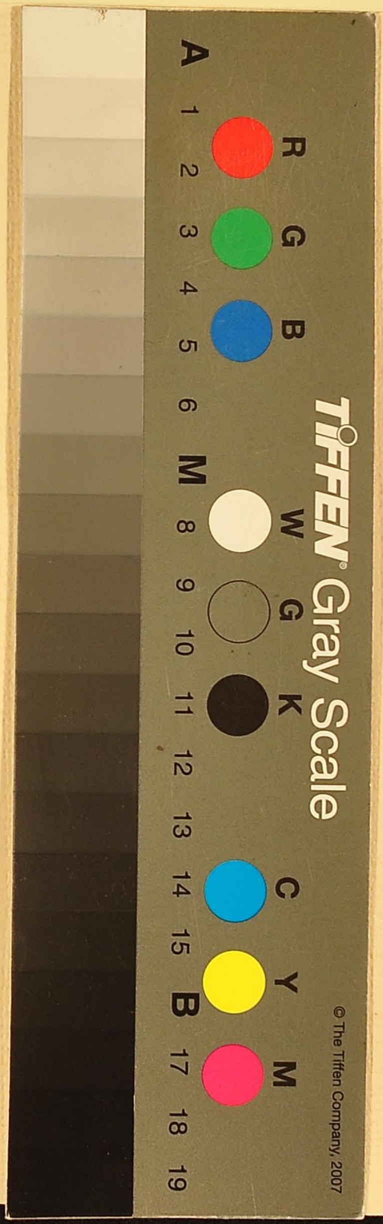

ф87 №61

Греч. 113

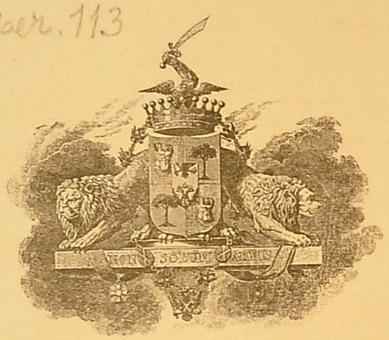

Московскаго Публичнаго
и Румянцовскаго Музеевъ

№ 818.

Иностран.

ф. 87 № 62

(3)

I

Российская государственная библиотека. Отдел рукописей

1877 г.

Изъ собр. Григоровича.

Вход. № 218.

37

II

Vaticanus codex Vitae S[anc]ti Clem[entis] N° 1409 fol. 346 pag. 213

1 Clemens 916
2 Konstantinus 925
3 Theophylactus 968

23/10

Petrus Siculus 8 70 – ∞

~~9225~~
927
925 – во с. Симеон [illegible] 865 9 – 927

12 –
16
16 с. разбитъ
18 смерть Бориса

Θεοφυλάκτου Ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἅπαντα — — —

Venetiis, MDCCLVIII. editor Finetti

T. III. — de martyrio XV Martyrum Tiberiopoli, imperante Iuliano apostata. — XVI. verum enimvero haud mediocriter illius decresceret pretium, si vel de genuino ejusdem auctore, vel de historiae, quam continet, veritate jure ambigi posset. At neutrum, ut mihi quidem videtur, in dubium quis revocavit. — Vita ipsa p. 477. nb. 47

Epistolae 559 p., 631. p. 709. p. de Episcopis Bulgariae in Epist. 13. p. 721.

Episcopus Glabenitze ep. 32. p. 738.

p. 663. ep. 27 — Michaeli Chalcedonis episcopi — τίς γὰρ ἐν Βουλγάροις μετὰ τῷ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχῃ, μήτε χειροτονίας μετουσίᾳ τῷ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχῃ, μήτε χειροτονίας ἐπ' αὐτῇ δίκαια ἔχοντι, λαχοῦσῃ (τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Βουλγάρων) τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἀντιγράψασθαι, μήτ' ἄλλο τι διαδεξαμένῳ κατὰ ταύτης προνόμιον —

de Bulgarorum natura. p. 678. et 712.

710. p. Epis. 1. τῇ [illegible] Κυροπαλατίσσῃ — κάμνομεν τοίνυν ἐπὶ Βουλγάροις ἀγροίκοις Κωνσταντινουπολίτης ὁ ξένος Βούλγαρος — ἀπόζων [illegible] —

ἐάν ἴσος νυμφίος μετὰ
θυμήτορος παστάδος,
ἐν τῷ ναῷ παρεγένετο.
θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ ἐξέλ-
θωμεν εἰς ἀπάντησιν
αὐτοῦ· τὰς λαμπάδας
φαιδρῶς τῷ φωτὶ τῶν
ἀληθινῶν ἐξαψάμεναι.
τοὺς χιτῶνας τῶν ψυ-
χῶν, τῶν νυμφίων χρυσῶν ἀπερ-
πήσωμεν· μετὰ σοῦ ὢν
οἱ τῶν ἐθνῶν λαοὶ φωτο-
φοροῦντες ὡσὰν τήσω-
μεν τῷ ναῷ· ἐν τῷ ναῷ
καὶ θεῷ καὶ χριστῷ συνέλθω-
μεν· μετὰ ἀγγέλων, τὸν
τῶν ἀγγέλων ὕμνον ᾄσω-
μεν· ἅγιος· ἅγιος· ἅγιος
κύριος σαβαώθ, πλήρης
ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δό-
ξης αὐτοῦ· πλήρη τὰ
πέρατα τοῦ κόσμου τῆς
ἀγαθότητος αὐτοῦ· πλή-
ρης τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ·
πλήρεις πᾶσαι αἱ ἀμο-
τῆς τῆς συγκαταβάσε-
ως αὐτοῦ· τὰ οὐράνια· τὰ ἐ-
πίγεια· τὰ καταχθόνια,
πλήρη ἐκ τῶν δοξολογιῶν καὶ
τῶν θαυματουργιῶν αὐτοῦ.
τοιγαροῦν πάντα τὰ
ἔθνη κροτήσατε χεῖρας.

πάντα τὰ πέρατα τῆς
γῆς, ἀλαλάξατε καὶ ἴδετε τὰ
ἔργα τοῦ θεοῦ· πᾶσα πνοή,
αἰνεσάτω τὸν κύριον· πᾶσα
πνοὴ προσκυνησάτω·
πᾶσα γλῶσσα ᾀσάτω
καὶ ψαλάτω καὶ δοξολογη-
σάτω, παιδίον θεὸν τὸν σα-
ρακονταημερῶν· παι-
δίον θηλάζων καὶ τῶν
αἰώνων ποιητήν· βρέ-
φος μέγιστον, καὶ θεὸν μου
γνωρίζω· βρέφος θηλά-
ζον, καὶ τὸν κόσμον διατρέ-
φον· βρέφος κλαυθμυρί-
ζόμενον, καὶ κόσμον ζωὴν
καὶ χαρὰν χαριζόμενον.
βρέφος σπαργανούμενον,
καὶ τῶν σπαργάνων μετὰ τῆς
ἁμαρτίας λυτρούμενον.
βρέφος ἐν ἀγκάλαις μητρός,
μετὰ σαρκὸς ἀληθῶς ἀνε-
λλιπῶς ὁρατῶς, τὸν αὐ-
τὸν ἐν κόλποις τοῦ πατρὸς
ἀληθῶς ἀνελλιπῶς ἐν
οὐρανοῖς· βρέφος μέγιστον
ἐκ Βηθλεὲμ εἰς Ἱερουσαλὴμ,
οὐδαμῶς χωριζόμενον.
βρέφος μέγιστον ὁ μικρὸς
τόν, ἀνωθεῖσαν προσφορὰν
τῷ ἐποίησας· αὐτὸν τὰς π-
τωχικὰς θυσίας

προσδεχόμενον ἐν τοῖς·
αὐτὸν ἐν ἀγκάλαις τοῦ πε-
ριαὐτοῦ οἰκονομηκότος· αὐ-
τὸν ~~[illegible]~~ ἐν θρόνοις
χερουβικοῖς θεοπρε-
πῶς· αὐτὸν προσφε-
ρόμενον καὶ ἁγνιζόμενον·
αὐτὸν ἱστάμενον καὶ ἁγνί-
ζοντα καὶ καθαίροντα·
αὐτὸς τὸ δῶρον ὤν· αὐ-
τὸς ἀρχιερεύς· αὐτὸς
τὸ θυσιαστήριον· αὐτὸς
τὸ ἱλαστήριον· αὐτὸς ὁ
προσφέρων· αὐτὸς ὁ
ὑπὲρ τοῦ κόσμου προσ-
φερόμενος· αὐτὸς τὸ
πῦρ ὑπερέχων· αὐτὸς
ἡ ὁλοκαύτωσις· αὐτὸς
τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τῆς
γνώσεως· αὐτὸς ὁ ἀμνός·
αὐτὸς ἡ μάχαιρα τοῦ στόματος·
αὐτὸς ὁ ποιμήν· αὐτὸς
τὸ ἐρίφιον· αὐτὸς ὁ θύτης·
αὐτὸς ὁ θυόμενος· αὐ-
τὸς ὁ ἀναφερόμενος·
αὐτὸς ὁ νόμος, καὶ αὐτὸς
τὴν θυσίαν δεχόμενος·
ἀλλ' αὐτὸς ἐφ' ὑστέροις τὸν
περὶ τῆς ἡμέρας ἐκ τῶν
ἱερέων ἀγγελιῶν ἀκοῦ-
σαι μέν· φησὶ γὰρ περὶ Χ(ριστο)ῦ
ὁ θαυμάσιος Λουκᾶς·

ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι
τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν
κατὰ τὸν νόμον, ἀνήγα-
γον τὸν Ἰ(ησοῦ)ν εἰς Ἱ(ερουσα)λὴμ, τοῦ
παραστῆσαι αὐτὸν τῷ Κ(υρί)ῳ
καθὼς γέγραπται ἐν τῷ
νόμῳ Κ(υρίο)υ· ὅτι πᾶν ἄρ-
σεν διανοῖγον μήτραν,
ἅγιον τῷ Κ(υρί)ῳ κληθήσεται.
Σαμουὴλ μὲν καὶ Ἰσαὰκ
ὁμοῦ τε καὶ Ἰακὼβ, Ἰω-
σὴφ τε καὶ ἕτεροι οἱ ἐκ στεί-
ρας προσενεχθέν-
τες, καὶ διανοίξαντες ἀ-
κάρπωτον μήτραν ἱερῶς
ἅγιοι τῷ Κ(υρί)ῳ ἐκλήθησαν·
Χ(ριστὸ)ς δὲ ὁ μόνος ἐκ μόνου
τοῦ μόνου μονογενής,
καὶ διανοίξας πύλας
παρθενικάς, οὐχ ἅγιος
τοῦ Κ(υρίο)υ, ἀλλ' ἅγιος τῶν ἁγί(ων)·
καὶ Κ(ύριο)ς τῶν κυρίων· καὶ
Θ(εὸ)ς τῶν θεῶν· καὶ πρω-
τότοκος τῶν πρωτο-
τόκων· ἄρχων τε καὶ
βασιλεὺς τῶν βασιλευ-
όντων, καὶ κληθήσεται
καὶ πιστευθήσεται· καὶ
μέσον τῶν λαῶν, ὑψου-
μένων κηρυχθήσεται.
Ἰδοὺ γὰρ φησὶν ἀπὸ σοῦ Ἱ(ερουσα)λὴμ
ὀνομασθήσονται μένων· καὶ ὁ

τ[ῆς] ἡμέρας ἐν ᾗ ἀνελήφθη
ἀπ' ἐμοῦ· καὶ ἔκλαυσα
λέγουσα· ἀπεδέχθη καὶ
τί νῦν με καταλιμπάνεις
καὶ τίνι παροικίσω·
καὶ εἶπέ μοι σου ὁ υἱὸς
καὶ ἀκούοντος· ὅτι Ἰω-
άννης ἐστὶν ὁ ἐπισκεπό-
μενός σε. νῦν οὖν τέ-
κνον μου Ἰωάννη μὴ ἐγ-
καταλείπῃς με. ταῦ-
τα λέγουσα Μαρία ἔκλ-
αιεν φωνῇ ἰσχυρᾷ. ὁ δὲ
Ἰωάννης ἐπέμενε· ἀλ-
λ' ἐταράχθη αὐτοῦ τὸ πν(εῦμ)α
καὶ οὐκ ἔγνω τί ἔλεγεν
αὐτῷ· οὐκ ἔμαθε γὰρ
ὅτι ἐκβαίνει ἀπὸ τοῦ
σώματος. τότε λέγει
πρὸς αὐτὴν ὁ Ἰωάννης.
Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ Κ(υρίο)υ καὶ
Θ(εο)ῦ ἡμῶν· τί βούλει ἵ-
να ποιήσω σοι· νῦν οὖν
δεῖξόν μοι τὸν πόνον τῆς
ψυχῆς σου. καὶ λέγει πρὸς
αὐτὸν ἡ Θ(εοτό)κος· τέκνον
Ἰωάννη γίνωσκε ὅτι με
ταύτην αὔριον ἐξέρχε-
σθαι ἀπὸ τοῦ σώματος.
καὶ δέομαί σου ποίησον
μετ' ἐμοῦ φιλανθρωπίαν· καὶ
ἀσφάλισαι τὸ σῶμά μου
καὶ μόνον αὐτὸ θοῦ αὐ-

τὸ ἐν μνημείῳ κ[αὶ]
φύλαξον αὐτό
σὺν ἀποστόλων
τοὺς ἀρχιερεῖς· κ[αὶ]
γὰρ αὐτῶν τοῖς ὠ-
λεγόντων· ὅτι ἐ[ὰν]
τελειωθῆναι αὐτ[ὴν]
σῶμα αὐτῆς κατα[καύ]-
σομεν ἐν πυρί· διό
τῆς προσῆλθεν ὅπως
ἐκεῖνος· ταῦτα ἀκ[ούσας]
ὁ Ἰωάννης λεγούσης
ὅτι ἐκβαίνει ἀπὸ τοῦ [σώ]-
ματος, ἐπ[...]
τὸ μάτα καὶ ἔκλαυσε λ[έγων]
ὦ Κ(ύρι)ε τίς εἰμι ἐγὼ ἡ με
ὅτι ἔδειξας ἡμῖν ταῦ-
τας θλίψεις. εἶτα λ[έγει]
πρὸς τὴν Θ(εοτό)κον, οὐ μὴ
δῷ διαφθορὰν τὸ ὅσιον
καὶ τίμιον σῶμα. οὐδὲ
μὴ ἰσχύσουσιν ἅπτεσθαι
γὰρ αὐτοῖ ταῦτα μέλλε-
τήσαντες· ἀκούσασα δὲ
ταῦτα Μαρία Ἰωάννου
κλαίοντος καὶ λέγοντος·
εἶπε πρὸς αὐτόν· λάβε
θυμιατήριον καὶ βάλε θυ-
μίαμα καὶ ἔρχου τίς ὅτι
ὄχλον ἱμαρκάλλωσι· καὶ
ψαλλόντων αὐτῶν ἠσκ

ἀμμῶν ὁ θ(εὸ)ς τὸ ταμεῖ-
ον· καὶ ἔδειξεν
ὢν κηδείαν αὐτῆς
σαν τῶν ἑτοιμασθέν-
ήμοις αὐτῆς λέγουσα·
μ Ἰωάννη γινώσκεις
υδὲν ἔχω ἐγὼ τῆς γῆς,
μόνον τῶν κηδείαν με
τὸ χιτῶνας καὶ τὸ μα-
ιον καὶ τὴν ζώνην μου.
μόνον ἐνταῦθα δὲ ὁ χή-
· ὃ ταν οὖν ἐξέλθω
ὸν τοῦ σώματος, δὸς
αὐτὴν πρὸς ἐν ἀρχῇ τῶν μα-
ι τὴν μνήμην, τὸ μαφόριον
τὴν δὲ τὴν ζώνην· ἔ-
ἐν ταῦτα ἀνοίγαγεν
στὸν ὁ Ἰωάννης τὸ μα-
ῥον τὸ δοθὲν αὐτῇ ὑπὸ
τοῦ ἀγγέλου καὶ λέγει αὐτῷ·
τέκνον Ἰωάννη λάβε τοῦ-
το τὸ μαφόριον, ἵνα καὶ
ἀφθῇς αὐτὸ ἔμπροσθεν
τῆς κλίνης μου. λέγει αὐ-
τῇ, οὐ δύναμαι λαμβάνειν αὐ-
τὸ χωρὶς τῶν συναποστό-
λων μου μὴ ὄντων αὐτ-
ῶν ἐνταῦθα. μήποτε ἐλθόν-
των αὐτῶν γογγυσμὸς καὶ
μέμψις γένοιτο ἐν ἡμῖν
ἐστι γὰρ μείζων μου. ἀλλ᾽ ἐ-

ἂν συνέλθω μετὰ τῶν τοῦ
γένηται εὐδοκία καὶ ἔτι ὁ
θεὸς ἡμῶν προκείθη βαστά-
σαι αὐτό. καὶ ἅμα τῷ ἐξελ-
θεῖν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ταμείου
βροντὴ μεγάλη ἐγένετο,
ὥστε ταραχθῆναι αὐτοὺς
ἐν τῷ τόπῳ πάντας.
καὶ μετὰ τὴν φωνὴν τῆς
βροντῆς, ἐχαλάσθησαν
ἐν νεφέλαις οἱ ἀπόστολοι
πρὸς τὴν θύραν Μαρίας
δέκα ὄντες. ἕκαστος
καθήμενος ἐπὶ νεφέλης.
πρῶτος Πέτρος. δεύτερος
Παῦλος, ἐνεχθεὶς καὶ αὐ-
τὸς ἐπὶ νεφέλης καὶ συν-
αριθμηθεὶς τοῖς ἀποστό-
λοις. ἐδέχθη γὰρ ἐκ Χριστοῦ πί-
στεως ἐν τῷ Χριστῷ. καὶ μετὰ
τούτους καὶ οἱ ἄλλοι ἀπό-
στολοι ἐκ νεφελῶν συνή-
χθησαν πρὸς τὴν θύραν
Μαρίας, καὶ ἠσπάσαντο
ἀλλήλους ἀτενίζοντες
εἰς ἑαυτοὺς ὥσπερ ἐ-
μὲν ἑκάστῳ ὄντα καὶ θαυ-
μάζοντες τὸ πῶς συν-
ήχθησαν πάντες ἐπὶ τὸ
αὐτό. καὶ εἶπε Πέτρος·
ἀδελφοί, δεξόμεθα καὶ

ἀχαριστηθήσομεν τῷ θεῷ,
τῷ συναθροίσαντι ἡμᾶς
καὶ μάλιστα τοῦ ἀδελφοῦ
Παύλου ὄντος μεθ᾽ ἡ-
μῶν. καὶ εἶπον μιᾷ
φωνῇ οἱ ἀπόστολοι· πρέ-
πει ἄρξομεθα ἵνα γνῶμεν
ἡμεῖς δι᾽ ἣν αἰτίαν ὁ θεὸς συνή-
γαγεν ἡμᾶς ἐνταῦθα.
τότε ἕκαστος ἄλλον τιμῶν
αὐτὸν ἠξίου ἵνα προσεύ-
ξηται. λέγει οὖν Πέτρος
τῷ Παύλῳ· ἀδελφέ μου
Παῦλε, ἀναστὰς εὔξαι
πρὸ ἐμοῦ, διότι χαρᾷ
ἀνεκδιηγήτῳ ἠγαλλί-
ασθην, ὅτι γέγονας ἐν
τῇ πίστει τοῦ Χριστοῦ. καὶ εἶ-
πεν Παῦλος· συγχώ-
ρησόν μοι Πέτρε, ὅ-
τι νεόφυτός εἰμι καὶ οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα σου
τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν ὑμῶν
ἀκολουθήσω, καὶ πῶς
ἄρξομαι πρὸ σοῦ. σὺ
γὰρ εἶ στῦλος τοῦ φωτὸς
καὶ πάντες δὲ οἱ περιε-
στῶτες ἀδελφοί κρείττονές
μου εἰσί. σὺ οὖν πάτερ
δέησαι ὑπὲρ ἐμοῦ
καὶ πάντων, ἵνα μείνῃ
ἡ χάρις τοῦ κυρίου μεθ᾽ ἡ-

μῶν. τότε οἱ ἀ-
πόστολοι ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ
σοφίᾳ Παύλου καὶ εἶπον αὐ-
τῷ· Πέτρε πάτερ, σὺ
στάθητι ἐφ᾽ ἡμᾶς πα-
τὴρ, πάλιν ἄρχου προσ-
τότε ηὔξατο Πέτρος·
ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡ-
μῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ κύριος ἡμῶν σ-
τῷ ἁγίῳ πνεύματι δοξαζόμενος
καθὼς δοξάζεσθαι τό-
μοι λειτουργῆμα· κ-
πετάσας τὰς χεῖρας
τοῦ θεοῦ τὸν οὐρανὸν ηὐχα-
ρίστησε λέγων· σὺ ἐφύ-
τευσας ἐν ἡμῖν τὴν τεύχει
τά σου, καὶ τὴν φίλαν-
σου οὐκ ἀφήλασας ἀφ᾽ ἡμῶν
ὅτι σώζεις αὐτοὺς κακῶς
πάντας τοὺς ἐλπίζοντας
ἐπὶ σοὶ αὐτοὺς ὑμῶν κα-
θ᾽ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. καὶ πάντες ἀ-
πεκρίθησαν τό, ἀμήν. καὶ
ἠσπάσαντο ἀλλήλους. καὶ
εὐθέως ἦλθεν ἐν μέσῳ αὐ-
τῶν ὁ Ἰωάννης λέγων·
εὐλογήσατε δὴ κἀμέ. τό-
τε ἠσπάσαντο καὶ αὐτὸν ἕ-
καστος κατὰ τὴν ἰδίαν τά-
ξιν. μετὰ δὲ τὸν ἀσπασμόν,

ταν οἱ ἀπόστολοι
τοῦ· Ἰωάννην κατὰ
τῶν κ(αὶ)· πῶς ἦλθ-
ατε καὶ πόσας ἡ-
μέρας ἔχετε· καὶ εἶπεν
Ἀνδρέας· ἐγὼ τὴν σήμερον ἡμέρα
ἐν Ἐφέσῳ ἔχων με-
τὰ μαθητῶν· ὥρα ἀπεῖ-
ναι σημαδεύσας, καὶ ἡ
νεφέλη ἐν τῷ τόπῳ
ὡς ἠμέρωσα ὡς ... θεοῖς μου
ἦλθε πεσοῦσα μετὰ ἀπίον
αὐτῶν καὶ ἤφερέ με
δέ· καὶ εἰσῆλθον ἐν
οἰκήματι τῆς μη-
τρὸς μαρίας, ὁ δρόμος
λοιπὸν περὶ αὐτῶν πολλῶν.
αὐτῶν λέγουσαν ὅτι
κοιμᾶται ἀπὸ τοῦ σώματος.
ἀλλὰ δὲ οὐχ ὑπὲρ μαρίαν α-
γάπησον τὸν περὶ αὐτὴν
ἐποίουν. ἀλλ' ἐμαρτύρει
ἐπὶ με ὁ κλαυθμὸς· μηδ
οἱ ἀδελφοὶ ἐὰν εἰσέλθη-
τε μὴ κλαύσητε, ἵνα μὴ
ὄχλος ταραχθῇ, καὶ εἴπω-
σιν ὅτι καὶ αὐτοὶ ἐφοβή-
θησαν τὸν θάνατον· τό-
τε οἱ ἀπόστολοι εἰσελ-
θόντες ἐν τῇ οἰκίᾳ

μαρίας, εὗρον μετὰ φωνῆς
μακαρίας ἐν γνῶσει ζῆν
παρὰ χριστός, ὅτι γέγονας
μήτηρ πάντων τῶν σωζο-
μένων. ἡ χαρὰ τοῦ κυρίου
μετὰ σοῦ. ἰδοῦσα δὲ αὐτοὺς
ἡ θεοτόκος ἐχάρη χαρὰν με-
γάλην καὶ λέγει πρὸς αὐ-
τούς· πῶς ἤλθατε ἐν-
ταῦθα καὶ τίς μετέδωκεν
ὑμῖν ὅτι ἐξέρχομαι α-
πὸ τοῦ σώματος· πρόσ-
χετε ἐν ταύτῃ συνήχθη
ἀπαγγέλλατέ μοι· ἔσπου-
δε δὲ μοι ἀπὸ ποίων μερῶν
πόρων· καὶ διαπόσου και-
ροῦ παρεγένεσθε ἐν ταύ-
θα, ὅτι ὁ υἱός μου ἀρχάγγελος
τοῦ ἐλθεῖν εἰς τὴν ἐμὴν
ἐπίσκεψιν· καὶ ἀπο-
κριθεὶς ὁ πέτρος εἶπε
τοῖς ἀποστόλοις· ἕκα-
στος ἡμῶν πληροφο-
ρήσομεν ἀπὸ ποίων
χωρῶν καὶ τόπων ἤλθο-
μεν ἐνταῦθα· καὶ ἀπο-
κριθεὶς Ἰωάννης εἶπε·
ἐμοῦ ἐν ὅσῳ ἔμελλον εἰ-
σέρχεσθαι ἐν τῷ ἁγίῳ θυ-
σιαστηρίῳ ἐν Ἐφέσῳ τοῦ

λει τοῦ ἐγερθῆναι· καὶ ἐγένε-
το τὸ σῶμα περὶ ἐμέ· καὶ
νεφέλη φωτὸς ἐπεσκίασέ
με καὶ ἐχαλάσθην διὰ
τῆς νεφέλης ἐν τῷ οἰκή-
ματι· καὶ εἰσῆλθον καὶ εὗ-
ρον σε λέγουσαν, ὅτι ἐκοι-
μώμην ἀπὸ τοῦ σώματος.
καὶ ὁ πέτρος ἀποκριθεὶς
εἶπε· κἀγὼ ἐν Ῥώμῃ
διάγων περὶ τὸν ὄρθρον
καὶ κηρύζων τοῖς μαθη-
ταῖς μου, ἦλθεν πρός
με φωνὴ λέγουσα πορεύ-
θητι ἐν Ἱερουσαλὴμ ὅσα
μὲν τῆς μεσημβρίας τῆς
θεοτόκου· καὶ ἰδοὺ νεφέλη
φωτὸς ἐπεσκίασέ με
καὶ ἔστησέ με μέσον οὐρανοῦ
καὶ τῆς γῆς· ἐθεώρη-
σα δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς
συναποστόλους μου
ἐρχομένους ἐπὶ νεφε-
λῶν, ἐν τῷ ἀέρι πέ-
με· καὶ φωνὴν λέγου-
σάν μοι· πάντας ἐν
σπουδῇ ἀπήλθατε εἰς
Ἱερουσαλήμ· καὶ ἀπο-
κριθεὶς Παῦλος εἶπ(ε)·
κἀγὼ ὁ πολλ(ῶν) ἀποστόλων

ἀπὸ Ῥώμης ἢ καὶ τι με-
ρῶν χώρας ἀλφαίας, ἐδίδα-
σκον τοῖς μαθηταῖς μου·
καὶ ἰδοὺ νεφέλη φωτὸς
ἐπεσκίασέ με καὶ παρέστη-
σέ με ἐνταῦθα· ἀποκρι-
θεὶς δὲ καὶ Ἀνδρέας εἶπε·
κἀγὼ τὴν τῶν ἀνθρώπων
χώραν διερχόμενος
κηρύττων, ὥρα ἀπεῖ τῇ νε-
φέλῃ ἀρπασάμενος ἤγα-
γον ἐνταῦθα· ἀποκριθεὶς
καὶ ὁ Θωμᾶς εἶπε· κἀγὼ
τὴν τῶν Ἰνδῶν χώραν διε-
λθὼν τῷ κηρύγματι τοῦ
χριστοῦ· καὶ τοῦ υἱοῦ τῆς ἀδελ-
φῆς τοῦ βασιλέως ὑπε-
μοῦ μέλλοντος σφραγί-
ζεσθαι ἐν τῷ παλατίῳ,
ἄφνω νεφέλη φωτὸς
μετὰ τοῦ πνεύματος ἀρπάσασα
με ἤγαγεν ἐνταῦθα·
ἀποκριθεὶς καὶ ὁ Μάρκος
εἶπεν· ἐγὼ τὸν κανόνα
τῆς τρίτης ὥρας ἐκτελῶν
τος μου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
τῇ πόλει ἐν ὅσῳ προσηυ-
χόμην, νεφέλη φωτὸς
ἀρπάσασα, παρέστησέ
με πρὸς ὑμᾶς· ἀποκρι-

καὶ ὁ Ματθαῖος εἶπεν· ἐγὼ
ἐδόξασα καὶ δοξάζω τὸν
θεόν· ὅτι ὄντος μου ἐν
πλοίῳ καὶ χειμαζομένου
δεινῶς καὶ τῆς θαλάσσης
ἀγριουμένης ὑπὸ τῶν
κυμάτων, ἄφνω νεφέ-
λη φωτὸς ἐπισκιάσα-
σα με καὶ τὸν κλύδωνα κα-
ταπαύσασα πρὸς γαλήνην
μετέτρεψεν· ἐμὲ δὲ ἁρπά-
σασα ἤγαγεν ἐνταῦθα·
καὶ ὁ Βαρθολομαῖος εἶ-
πεν· ἐγὼ ἐν τῇ Θηβαΐδι
ἤμην κηρύττων τὸν λόγον·
καὶ ἰδοὺ πνεῦμα μετὰ νεφέ-
λης φωτεινῆς κυκλῶσάν με ἥρ-
πασέ με καὶ ἤγαγεν ἐνταῦ-
θα· ὁ δὲ Ἰάκωβος ὁ ἀδελ-
φόθεος ἐν Ἱεροσολύμοις
ὑπὲρ Χριστοῦ· καὶ αὐτὸς ἀπο-
κριθεὶς εἶπεν· κἀγὼ ἐν τῷ
ἱερῷ ἤμην λειτουργῶν
κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν· καὶ ἰ-
δοὺ εἶπεν τὸ πνεῦμα πρός
με, πορευθεὶς ταχέως
τοῦ ἐπισκέψασθαι τὴν
μητέρα τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ σου Ἰησοῦ
Χριστοῦ· Φίλιππος δὲ καὶ
Λουκᾶς καὶ Σίμων ὁ κα-

ναναῖος καὶ Ἰάκωβος ὁ ἀ-
δελφὸς Ἰωάννου κοιμηθέν-
των ἦσαν· οἷς τὸ πνεῦμα τὸ ἅ-
γιον ὁρίζω(?) ... ἀνέστησεν
ἐκ τῶν μνημείων· εἶπεν
πρὸς αὐτούς· μὴ νομίσητε
ἡ ἀνάστασις νῦν ἐστὶν ἡ μέλ(λουσα)·
ἀλλὰ χάριν τούτου ἀνέστητε
ἀπελθεῖν εἰς ἀσπασμὸν τῆς
τιμῆς καὶ θαυματουργίας
τῆς μητρὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
ὅτι ἤγγισεν ἡ ἡμέρα τῆς
ἐξόδου αὐτῆς· ταῦτα ἀπάν-
τα διηγήσαντο οἱ ἀπόστο-
λοι πρὸς τὴν θεοτόκον· τὸ πῶς
ἦλθον καὶ ποίῳ τρόπῳ·
καὶ ἐκτείνασα τὰς χεῖρας
αὐτῆς εἰς τὸν οὐρανὸν ηὔ-
ξατο εἰποῦσα· προσ-
κυνῶ καὶ ἀνυμνῶ καὶ δο-
ξάζω τὸ πολυύμνητον
ὄνομά σου κύριε, ὅτι ἐπέ-
βλεψας ἐπὶ τὴν ταπεί-
νωσιν τῆς δούλης σου·
ταῦτα δὲ εἰποῦσα ἐκάλε-
σε Πέτρον καὶ πάντας
τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἀ-
πήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ ταμεῖ-
ον αὐτῆς· καὶ ἔδειξεν αὐ-
τοῖς τὴν κηδείαν αὐτῆς

καὶ τὸ κεράμιον μετ' αὐτῆς·
καὶ εἰσελθοῦσα ἐκάθι-
σεν μέσον αὐτῶν, καὶ ὁ-
μένων τῶν λύχνων καὶ
οὐκ ἀφῆκεν σβεσθῆναι
καθὼς ἐνετείλατο αὐτοῖς.
ὁ πρὸ ὥ(?) ἔδυ ὁ ἥλιος
τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ, εἶ-
πε Πέτρος πᾶσι τοῖς
ἀποστόλοις· ἀδελφοί·
ὁ ἔχων λόγον παιδείας,
εἰπάτω δι' ὅλης τῆς
νυκτὸς περὶ αἰνῶν τῷ
ὄχλῳ· καὶ εἶπον οἱ ἀ-
πόστολοι· τίς σοφώτε-
ρος ἐν ὥ πάντων σου· καὶ
χαίρομεν ἐὰν ἀκούσω-
μεν τῆς παιδείας σου.
καὶ ἔτι τῶν ἀποστόλων
λαλούντων ταῦτα, φῶς
μέγα ἔλαμψεν ἐν τῇ
οἰκίᾳ ἐν μέσῳ πάντων,
ὥστε ἀμαυρῶσαι τὸ
φῶς τῶν λύχνων αὐτῶν.
καὶ φωνὴ ἐγένετο λέγου-
σα· Πέτρε· λάλησον αὐ-
τοῖς ἐν γνώσει ἃ δύναν-
ται βαστάσαι· ὁ γὰρ ἀ-
ληθὴς ἰατρὸς θεραπεύ-
ει τὰ πάθη τῶν πασχόν-
των· Πέτρος δὲ

ἐπάρας τὴν φωνὴν αὐ-
τοῦ εἶπεν· ὁ λογούμεν
σε Χριστὲ τὸ πηδάλιον τῶν
ψυχῶν ἡμῶν· καὶ ἀποκρι-
θεὶς πρὸς τὰς ἐκεῖσε οὔ-
σας παρθένους εἶπεν·
ἀκούσατε αἱ τὴν σφραγῖ-
δα τῆς παρθενίας κε-
κτημέναι· ἀκούσατε καὶ
μάθετε τί εἶπεν ὁ διδά-
σκαλος ἡμῶν· ὁμοία
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
παρθένοις· καὶ οὐκ εἶπε
ὁμοία ἐστὶν χεόμοις(?)· διὰ
ὅτι ὁ χεόμος(?) ὑπερβέβληται·
τὸ δὲ ὄνομα τῆς παρθένου
οὐ παρελεύσεται· ὅθεν
ἐπίστασθε ὅτι ἐν δόξῃ ἔσε-
σθε· διὰ τοῦτο καὶ ὁμοιῶσαί
φησιν τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν· διότι ἀμεμπτοι(?)
ἐστέ· καὶ ὁ πεφθασηκὼς(?) καὶ
ἔρως τῆς δόξης ὑμῶν,
οὐ λέγετε οὐαὶ ἡμῖν ποῦ
ἀποδεχόμεθα, καὶ ἀφῆ-
ωμεν ἡμῶν παιδία καὶ
τὰ πλοῦτη τὰ μεγάλα
καὶ τὰ φυτὰ τὰ χωρία,
καὶ τὰς μεγάλας ἡμῶν πε-
ριουσίας· οὐδὲν γὰρ τού-
των μεθ' ἡμῶν ἐστε· ἀλλ' ἦν

γὰρ μέριμναν οὐκ ἔχεται,
ἡ μὴ περὶ τῆς παρθενί
ας φροντίζουσα· καὶ ὅτε κληθῆ
τε πρὸς τὴν ἐκδημίαν,
τὴν ἀπὸ τοῦ σώματος,
ἕτοιμοι ὦσιν εἰσελθεῖν μὲν
ἀδιαλείπτως εὐχόμεναι· ἵνα
δὲ μάθητε ὅτι οὐδὲν ἐστὶν
μεῖζον τοῦ ὀνόματος
τῆς ἀρετῆς· καὶ οὐδὲν
βαρύτερον τῶν κοσμικῶν,
ἀκούσατε καὶ μάθετε
τοῦτο. ἦν τις πλούσιος
ἔν τινι πόλει ἐν πάσῃ πε
ριουσίᾳ· ἐτύγχανε δὲ ἔχων
οἰκέτας· καὶ ἐγένετο ὡς αὐ
τοὺς ἁμαρτῆσαι διὸ, μὴ
ὑπακούσαντας τῶν ἐν
ταλμάτων αὐτοῦ· καὶ ὀργι
σθεὶς ὁ κ(ύριο)ς αὐτῶν ἀφορίσας
αὐτοὺς ἐσχάτην ἐσχάραν μακρὰν
ἐπί τινα χρόνον· καὶ με
τὰ ταῦτα μνησθεὶς αὐτῶν
προσεκαλέσατο αὐτούς.
εἷς δὲ τῶν ἀφορισθέν
των οἰκετῶν, ὁ κοσμή
σας ἑαυτὸν ἐν τῇ χώρᾳ ἐ
κείνῃ οἶκον καὶ ἐφύτευσεν
ἀμπελῶνας· καὶ ἐποίη
σεν ἄροτρα· καὶ ἄλλας
μεγάλας κτίσεις περι
εποιήσατο. ὁ δὲ ἕτερος

δοῦλος ἐργασάμενος, ὅ
τι ἐπόριζεν ἐν χειρὸς αὐ
τοῦ ἐτίθετο· καὶ προσκαλε
σάμενος χρυσοχόον ἐποί
ησεν στέφανον ἐκ χρυσίου
καθαροῦ καὶ λίθων τιμίων·
καὶ εἶπεν τῷ χρυσοχόῳ ὡ
ἐγὼ δοῦλος ἡμὶ ἔχων δε
σπότην καὶ τὸν αὐτοῦ υἱόν·
τούτους μοι ἐκτύπωσον
ἐν τῷ χρυσῷ στεφάνῳ· ὁ
δὲ χρυσοχόος ἐποίησε
τῇ τέχνῃ αὐτοῦ καθὼς προσ
ετάκτο· καὶ εἶπεν τῷ
δούλῳ· ἀναστὰς λάβε τὸν
στέφανον ἐπὶ τὴν κεφα
λήν σου· ὁ δὲ δοῦλος εἶπε
πρὸς αὐτόν· λάβε σὺ τὸν
μισθόν σου, ἐγὼ δὲ ἴδιον
ἔχω καιρὸν τοῦ φορέσαι
τὸν στέφανον. τότε ὁ χρυ
σοχόος ὁ συνῆκε τοῖς ῥή
μασι τοῖς εἰρημένοις
ὑπὸ τοῦ δούλου καὶ ἀ
πῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα ἤ
γγισεν ἡ προσθεσμία αὐτ
ἀφορισμοῦ αὐτῶν· καὶ
ἀποστέλλει ὁ δεσπότης
αὐτῶν ἀπόστολον τιν
πρὸς αὐτοὺς λέγων αὐ
τῶν· ἡ μὲν ἴσος ἐστὶν ἡ

ἀθηνῶν· καὶ ἱερόθεος
ὡς ἱερομένοι θ(ε)ῷ, ὅσ
τις καὶ ὁδηγὸν ἐπιτάφι
ον ἀνεπλέξαντο, τῇ
θ(εοτό)κου τοῖς πᾶσι θεόλη
πτον καὶ ὑπὸ τῶν ἀπο
στόλων καὶ ὁδηγοὶ αὐτοῦ ἐξη
χεῖτο λαμπρότατα·
οἵτινες καὶ αὐτοὶ ἠδέσ
τὴν δόξαν τῆς ἐξόδου
τῆς ψυχῆς τῆς θ(εοτό)κου·
μεθόφυτοι γὰρ ὑπῆρχον
καὶ ἔλαμψεν αὐτοῖς πό
θος τοῦ κατελθεῖν ἐν ἱ
εροσολύμοις καὶ θεάσα
σθαι τοὺς ἁγίους τόπους
καὶ τὴν μητέρα τοῦ κ(υρίο)υ καὶ
θ(εο)ῦ ἡμῶν· καὶ ἀθρόως
ἀρόν τι ἐγένετο ὥστε
ταραχθῆναι τὰ ἱεροσό
λυμα πάντα· καὶ ἰδοὺ
ὁ κ(ύριο)ς Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστὸ)ς καθήμενος
ἐπὶ τῶν χερουβὶμ καὶ
πλῆθος στρατιᾶς οὐρανί
ων ἁγίων ἀγγέλων ὑμνούν
των καὶ δοξαζόντων
αὐτόν· καὶ εἰσῆλθεν ἐν
τῷ οἴκῳ τῆς ἁγίας θ(εοτό)κου
καὶ ἠσπάσατο αὐτήν·
καὶ ἀνοίξασα μαρία
τὸ στόμα αὐτῆς ηὐλόγη

σεν αὐτὸν λέγουσα· εὐλο
γῶ σε κ(ύρι)ε Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστ)έ, ὅτι ἧς ἂν ἐ
πηγγείλω οὐκ ἐλύπησάς με.
ἐπηγγείλω γάρ μοι μὴ συγ
χωρῆσαι ἀγγέλοις ἐλθεῖν ἐ
πὶ τὴν ψυχήν μου, ἀλλὰ σὲ
ἐλθεῖν ἐπ' αὐτήν· καὶ ἐγέ
νετό μοι κ(ύρι)ε κατὰ τὸ ῥῆμά σου.
τίς ἡ μὴ ἐγὼ ἡ ταπεινὴ ὅτι
κατηξιώθην τηλικαύτης
δόξης· καὶ ταῦτα λέγουσα,
ἐπλήρωσεν αὐτῆς τὴν
οἰκονομίαν· μὴ διὸν τοσ
τοῦ προσώπου αὐτῆς πρὸ
κ(ύριο)ν· ὁ δὲ κ(ύριο)ς λαβὼν τὴν ψυ
χὴν αὐτῆς ἔθετο ἐν χερσὶ
τῶν ἀγγέλων περιειλί
ξας αὐτὴν ὡς ἐν δυεσιν
ὧν οὐκ ἔστιν ἐξηγήσασθαι
τὴν δόξαν· πάντες δὲ
οἱ ἀπόστολοι ἐθεάσαντο
τὴν ψυχὴν μαρίας ἐξαστρα
πτούσαν ἑπταπλάσιον ὑ
πὲρ τὸν ἥλιον. τὸ δὲ σχῆ
μα αὐτῆς, οὐδὲ γλῶσσα ἰσ
χύσαν καταμηνῦσαι· ὁ δὲ
πέτρος ἰδὼν τὴν ψυχὴν
αὐτῆς λάμπουσαν ὑπὲρ
τὸ φῶς, ἐπυνθάνετο
τὸν κ(ύριο)ν λέγων· ἄρα ἡ ψυχὴ
οὕτως λευκή ἐστιν ὡς μαρί

τῆς μερίδος σου. εἶπεν δὲ
ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· ὦ πάτερ.
πόθεν τῶν τῶν ἐν τῷ κόσ-
μῳ τούτῳ γενομένων
αἱ ψυχαὶ τοιαῦται εἰσίν· ἀλ-
λ' ὅτε ἐξέρχονται ἀπὸ
τοῦ σώματος, οὐχ εὑρί-
σκονται τοιαῦται λαμπραί·
διότι ἄλλως ἀποστάλη-
σαν καὶ ἄλλως εὑρίσκονται.
ἠγάπησαν γὰρ τὸ σκότος
τῶν πολλῶν ἁμαρτιῶν.
ἐὰν δέ τις φυλάξει ἑ-
αυτὸν ἀπὸ τῶν ἀνομι-
ῶν τοῦ σκότους τοῦ αἰῶ-
νος τούτου καὶ ἐξέλθοι ἀ-
πὸ τοῦ σώματος, ἀεὶ
σκέπεται αὐτοῦ ἡ ψυχὴ τοιαύ-
τη λαμπρὰ ὡς ἑώρακας.
εἶτα πάλιν λέγει ὁ σωτὴρ τῷ
πέτρῳ· ἀσφάλισαι τὸ σῶ-
μα μαρίας τῆς παρθένου οἰκί-
μου ἐν ᾧ οὐ δὴ καὶ ἐξελ-
θε ἐξ ἀριστερῶν τῆς πόλε-
ως, καὶ ἀπελθε ἐν γεθσημανῆ
καὶ εὑρήσεις μνημεῖον και-
νόν· καὶ ἐν αὐτῷ ἀπόθου
τὸ σῶμα. καὶ παραμέ-
νατε αὐτῷ ἕως ἡμέ-
ρας τρεῖς. ταῦτα λέγοντος
τοῦ σωτῆρος, ἐκοίμησεν καὶ τὸ

σῶμα μαρίας ἔμπροσθεν
πάντων λέγων· μνήσθη-
τί μου βασιλεῦ τῆς δόξης,
ὅτι σὸν πλάσμα εἰμί·
μνήσθητί μου ὅτι ἐφύλα-
ξα τὸν παρατεθέντα μοι
θησαυρόν. εἶπεν οὖν ὁ κύριος
τῷ σώματι· οὐ μή σε ἐγκα-
ταλείψω τὸν τοῦ μαργα-
ρίτου μου θησαυρόν. καὶ
ταῦτα εἰπὼν ὁ κύριος ἀνελή-
φθη εἰς τοὺς οὐρανούς. καὶ ἀ-
θέως οἱ κοιμηθέντες ἀνέ-
στησαν. πέτρος δὲ καὶ οἱ ἀ-
πόστολοι καὶ αἱ τρεῖς παρ-
θένοι. καὶ ὁ πολὺς ὄχλος
ἐκήδευσαν τὸ σῶμα μαρίας
καὶ ἔθηκαν ἐπὶ τὸν κρά-
βατον. καὶ ἐνέγκαντες τὸ
βραβεῖον, εἶπεν πέτρος
τῷ ἰωάννῃ· σὺ εἶ παρ-
θένος καὶ σὺ ὀφείλεις ὑ-
μνῆσαι ἔμπροσθεν τοῦ
κραβάτου αὐτῆς, κατέχ-
ων αὐτό. ὁ δὲ ἰωάννης, σὺ
εἶ ὁ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ πρω-
τοπόστολος. καὶ σὺ ὀφεί-
λεις κρατεῖν αὐτὸ ἔμπρο-
σθεν τῆς κλίνης, ἕως
οὗ ἀπέλθωμεν εἰς τὸν
τόπον τὸν ὁρισμένον

μὲν ἵνα κηδεύσωμεν
τὸ σῶμα μαρίας. καὶ
λέγει πρὸς αὐτὸν πέτρος·
ἵνα μή τις ἡμῶν λυπη-
θῇ· στέψωμεν ἐν αὐτῷ τὸ
κράβατον. τούτου δὲ
γενομένου, ἀκουστὸν ἐγέ-
νετο ὅτι ἀνεπαύσατο ἡ
θεοτόκος. καὶ ἰδοὺ συνδρο-
μὴ ὄχλων πολλῶν πα-
ραθόντων τοῖς δὲ ἔσω
αὐτῶν. καὶ δεχομένων
θεάσασθαι τὸ μακάριον
σῶμα μαρίας τῆς ἀχράν-
του θεοτόκου, ἐθεώρησαν δὲ
καὶ σημεῖα μεγάλα γενό-
μενα. τυφλοὶ ἀνέβλε-
ψαν. κωφοὶ ἤκουον. χω-
λοὶ περιεπάτουν. λε-
προὶ ἐκαθαρίζοντο.
καὶ πᾶς ὅστις ὑπὸ νό-
σου ἢ μαλακίας κατε-
χόμενος ἀπερχόμενος ἔξω-
θεν τοῦ τείχους ἢ τῆς θύ-
ρας τοῦ οἴκου προσέ-
ψαυσεν, παραχρῆμα ἰ-
ᾶτο. ἐγένετο δὲ χαρὰ ἀ-
νεκλάλητος ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ ἐκείνῃ τοῦ πλήθους
τῶν ἰαθέντων, ὑμνούν-
των καὶ δοξαζόντων

τὸν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα
θεὸν καὶ τὴν τούτου πανάχραν-
τον μητέρα. πάντα δὲ τὰ ἱε-
ροσόλυμα, ὕμνοις καὶ ψαλ-
μοῖς ᾠδαῖς ἐώρταζον. οἱ δὲ
φαρισαῖοι. καὶ ἱερεῖς τῶν
ἰουδαίων ἁμαρτωλοὶ ὄντες,
ἐξέστησαν ἐπὶ τοῖς λεγομέ-
νοις. καὶ ζήλου πληρωθέντες
κατεμέχθησαν καὶ μά-
ταιον φρονήματι λογισμῷ συλ-
λογισάμενοι, συμβούλι-
ον ἐποίησαν καὶ ἀποστέλλον-
ται πρὸς τὸν ἡγεμόνα
κράβατον καὶ λέγοντες·
ἀπόστειλον τὸ ἔθνος τῶν
ἰουδαίων ἀπὸ τῆς γυναι-
κὸς ταύτης καὶ τοῦ ἐξ αὐ-
τῆς τεχθέντος. ὁ δὲ ἡγε-
μὼν ἤκουσε περὶ τῶν γε-
νομένων θαυμάτων,
καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·
ἐγὼ χεῖρας ἐπ' αὐτῷ οὐ
βάλλω ἵνα μὴ προσκρού-
σω καίσαρι. οἱ δὲ ἰουδαῖ-
οι ἐπέβαλον κράβατον τὸν
καὶ κατὰ τῆς θείας ἐκκλη-
σίας καὶ σαρκὸς ἐνεβάλ-
λον αὐτόν. ὥστε ἀφανίσαι τοὺς
ἀποστόλους καὶ ἀνακεῖ-
μαι αὐτούς. καὶ διαρπάκα

σθεὶς ἀποστέλλει χιλίαρχον
καὶ ὄχλον πολὺν κατὰ τῶν
ἀποστόλων. τότε τὸ ἅγιον
πνεῦμα λέγει πρὸς τοὺς ἀ-
ποστόλους· ἀναστάντες
ἄρατε τὸν κράβαττον μαρίας
καὶ ἐξέλθατε τοῦ κηδεῦσαι
αὐτήν. καὶ ἀναστάντες ἐ-
βάστασαν τὸν κράβαττον ἐ-
στεφανωμένον μετ' αὐτοῦ,
κεραμέου, καὶ ὑμνήσαντες ἐν
προσευχῇ λέγοντες· ἐξῆλ-
θεν Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου·
ἀλληλούϊα. οἱ δὲ ἄγγελοι
ἐν τῷ ἀέρι περιϊπτά-
μενοι, ἐδόξαζον τὸν ἐ-
ξ αὐτῆς τεχθέντα θεόν. οἱ
δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὁ χιλίαρ-
χος καὶ οἱ ὄχλοι ἀκούσαντες
τὸν θόρυβον καὶ τὰς φω-
νὰς τῶν ὑμνούντων, ἐτα-
ράχθησαν λέγοντες· τίς
ἐστιν ὁ θόρυβος οὗτος; εἰ-
πόντος δέ τινος πρὸς αὐτούς·
ὅτι μαρία ἐξῆλθεν ἀπὸ
τοῦ σώματος, καὶ οἱ ἀπό-
στολοι κύκλῳ τοῦ κραβάτ-
του αὐτῆς ὑμνοῦσι. καὶ εὐ-
θέως ὁ σατανᾶς εἰσῆλθεν
εἰς αὐτούς, καὶ εἶπον πρὸς
ἀλλήλους· δεῦτε καὶ ἐξέλ-

θωμεν καὶ ἀποκτείνωμεν
τοὺς ἀποστόλους, καὶ καύ-
σωμεν τὸ σῶμα τὸ βαστάσαν
τὸν πλάνον ἐκεῖνον. καὶ
ἦλθον μετὰ ξιφῶν καὶ ἀ-
μυστικείων, τοῦ ἀποκτεῖ-
ναι αὐτούς. καὶ εὐθέως οἱ
ἄγγελοι ἐν τῷ ἀέρι ἱπτά-
μενοι, ἐπάταξαν αὐτοὺς
ἐν ἀορασίᾳ. καὶ τὰς κεφα-
λὰς αὐτῶν εἰς τοὺς τοίχους
συνέτριψαν. μὴ βλέπον-
τες τὸ ποῦ ἀπέρχονται.
Εἷς δέ τις ἱερεὺς ἐξ αὐτῶν
ὀνόματι Ἰεφονίας γεν-
ναῖος τῷ σώματι καὶ τῇ
δυνάμει ἰσχυρός· λαβόμε-
νος τὴν ὁδὸν προνοίᾳ
θεοῦ ἵνα ἴδῃ τὰ γενόμενα,
ἐπλησίασεν τοῖς ἀπο-
στόλοις. καὶ ὡς εἶδεν τὸν
κράβαττον ἐστεφανωμένον
καὶ τοὺς ἀποστόλους
ὑμνοῦντας, πλησθεὶς
μεγάλου θυμοῦ εἶπεν·
ἡ προοικία τοῦ σκυλά-
σαντος ἡμῶν τὸ γένος,
ὁποίαν δόξαν φορεῖ
ἔχει. καὶ ἐπῆλθε μετὰ
μεγάλου θυμοῦ τῷ κρα-
βάττῳ θέλων αὐτὸν κατα-

βαλεῖν. καὶ κατασχὼν
ὅπου ἦν τὸ κραβάττιον καὶ
ἑλκύσας, ἠθέλησεν εἰς
τὸ ἔδαφος καταβαλεῖν αὐ-
τήν. καὶ εὐθέως αἱ χεῖρες
αὐτοῦ ἐκολλήθησαν τοῦ
κραβάττου, καὶ ἀπεκόπησαν ἀ-
πὸ τῶν ἀγκώνων, καὶ ἔ-
μειναν κρεμάμεναι εἰς
τὸν κράβαττον. καὶ τὸ ἄλ-
λον ἥμισυ τῶν χειρῶν
κρεμάμενον ἐπὶ τοῦ
σώματος αὐτοῦ. τότε
ἔκλαυσεν ὁ ἄνθρωπος πικρῶς
κατὰ πρόσωπον τῶν ἀ-
ποστόλων. παρακαλῶν
καὶ δεόμενος αὐτῶν καὶ
λέγων· μὴ παρίδητέ με
ἐν τῇ λίαν ταύτῃ ἀνάγκῃ μου.
ἀλλὰ πάντες ἀνακλαύσατε
ὑπὲρ ἐμοῦ ἵνα ἐλεηθῶ.
τότε λέγει πρὸς αὐτὸν
ὁ Πέτρος· ἡ ἐνέργεια αὐ-
τῆς οὐκ ἔστιν ἐμοὶ ἵνα σοι
βοηθήσω, ἀλλ' οὐδενὸς
τούτων. εἰ μὲν οὖν πι-
στεύσεις ὅτι ὁ γεννηθεὶς ἐ-
ξ αὐτῆς υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐστί·
ἐφ' ὃν ἀναστάντες κατε-
σχήκατε καὶ ἀπεκτεί-
νατε, ἐλεηθήσει ἀπὸ
τοῦ παραδείγματος τού-

του. καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος·
μὴ γὰρ οὐκ οἴδαμεν ὅτι ὁ
γεννηθεὶς ἐξ αὐτῆς υἱὸς τοῦ
θεοῦ ἐστί; καὶ ἀληθῶς οἴδα-
μεν. ἀλλὰ τί ποιήσωμεν;
ἡ φιλαργυρία τῆς σκο-
τίζουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς
ἡμῶν. οἱ γὰρ πατέρες ἡμῶν
παραγγελίας ἡμῖν δεδώ-
κασαν περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ
θεοῦ· ὅτι μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ γεννηθῆναι ἐκ παρθέ-
νου ἁγίας καὶ τοῖς ἀνθρώποις σωμα-
τοφανῆναι. ὅπερ καὶ οἱ
κοινοῖς ὀφθαλμοῖς ἐθεα-
σάμεθα. ἡμεῖς δὲ τοῦτο
φθονήσαντες διὰ τὰς κα-
τάρας πιθήσας ἡμῶν παρ' αὐ-
τοῦ παραδόσεως, ἐσκεψά-
μεθα ἐν ἑαυτοῖς κακά. καὶ
ἀναστάντες ἀπεκτάναμεν αὐτὸν,
γινώσκοντες ἀκριβῶς ὅτι υἱὸς τοῦ
θεοῦ ἐστί. ἀλλ' ἀμνησικα-
κήσατε τοῦ ἀθλίου.
ἐπεὶ τοῦτο σύ ... μοι ἠσφα-
λισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἵνα
ζήσω. τότε ὁ Πέτρος ἐ-
ποίησεν αὐτὸν τεθῆναι τῷ
κραβάττῳ καὶ εἶπεν· μὴ τῶν
ἀρχιερέων εἶ. μνῶ φησιν τὰ ἀπ'
ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου,

ἀπελθὼν προσέπεσε
τῷ ἀχράντῳ σώματι τῆς
θεοτόκου λέγων· πιστεύω εἰς
σὲ καὶ εἰς τὸν ἐκ σοῦ τεχθ-
έντα. τότε ὁ ἀρχιερεὺς
τῇ τῶν ἑβραίων διαλέκτῳ
ηὐλόγησε τὴν Μαρίαν ἐ-
πὶ τρισὶν ὥραις· φέρων
μαρτυρίας ἀπὸ τῶν βι-
βλίων Μωσέως καὶ τῶν
προφητῶν, καθὼς γέγρα-
πται περὶ αὐτῆς· ὅτι ναὸς
θεοῦ γενήσεται τῆς δόξης
τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ὥστε τοὺς
ἀποστόλους ἀκούσαντας
θαυμάσαι, τὰς τοιαύτας
παραδόσεις τῶν προφη-
τῶν, οἵας οὐδέποτε ἤκου-
σαν. καὶ λέγει αὐτῷ Πέτρος·
ἄπελθε καὶ κόλλησόν σου
τὰς χεῖρας εἰς ἀλλήλας.
καὶ ἀπελθὼν ἔπεσεν ἐ-
πὶ πρόσωπον εἰς τὴν
γῆν λέγων· ἐν ὀνόματι
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ
Μαρίας τῆς θεοτόκου, κολ-
ληθήτωσαν εἰς ἀλλήλας
αἱ χεῖρές μου. καὶ εὐθέως
ἐγένοντο ὥσπερ ἦσαν ἀ-
π' ἀρχῆς, ἐν μηδενὶ λει-
πόμεναι. καὶ λέγει αὐ-
τῷ Πέτρος. λαβὲ ὁ λαμβ

κλάδον ἐκ τοῦ [illegible] καὶ
ἄπελθε εἰς τὴν πόλιν καὶ
εὑρήσεις ὄχλον τυφλωθέν-
τα, μὴ γινώσκοντα τὸ ποῦ
ἀπέρχονται. καὶ λάλησον
αὐτοῖς τὰ συμβεβηκότα
σοι· καὶ τῷ πιστεύοντι ἐ-
πίθες τὸν κλάδον τοῦτον
ἐπὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ
καὶ ἀναβλέψει εἰς τὸν αἰῶνα.
καὶ ἀπελθὼν ὁ ἀρχιερεὺς
καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ
Πέτρος. εὗρεν ὄχλον πο-
λὺν τυφλῶν κλαιόντων
καὶ λεγόντων οὐαὶ οὐαί.
ὅτι τὸ γενόμενον ἐν Σοδό-
μοις καὶ ἡμῖν νῦν γεγένη-
ται· τί ποιήσωμεν ἢ ποῦ φύ-
γωμεν; ἰδοὺ γὰρ ἐτυφλώ-
θημεν λοιπὸν τὸ πῦρ ἔρ-
χεται. οὗτοι δὲ ἦσαν οὓς
ἐπάταξαν οἱ ἄγγελοι ἐν ἀο-
ρασίᾳ. τότε ὁ ἱερεὺς ὁ
λαβὼν ἐκ τοῦ [illegible]
τὸν κλάδον, ἐλάλησεν
αὐτοῖς περὶ τῶν συμβεβη-
κότων αὐτῷ. καὶ πῶς ἐ-
κολλήθησαν αἱ χεῖρες αὐ-
τοῦ, καὶ περὶ τῆς πίστεως.
καὶ ὁ πιστεύσας παρευθὺ
ἀνέβλεψε. ὁ δὲ μὴ πι-
στεύσας, οὐκ ἀνέβλεψεν

ἀλλὰ μένει τυφλός. οἱ
δὲ ἀπόστολοι ἀπήγαγον
τὸ σῶμα τῆς θεοτόκου
εἰς τὸ μνημεῖον ἐν ᾧ ἐν-
ταφίασαν αὐτὸ θάψαν-
τες αὐτὸ ἐκεῖσε, καὶ ἐ-
καθέζοντο παραμένον-
τες ἔμπροσθεν τῆς θύρας
τοῦ μνημείου. φυλάσ-
σοντες αὐτὸ ἐκεῖσε ἕως
τῆς τρίτης ἡμέρας
ψάλλοντες ὑμνοῦντες
τὸν κύριον καθὼς ἐνετείλα-
το αὐτοῖς. καὶ τῇ τρί-
τῃ ἡμέρᾳ ἀγόμενον τὸ π-
άντες ἐν ἐκστάσει. καὶ μελέ-
ποισιν ἑαυτοὺς ἀρεθῆ-
ναι ἐν τῷ παραδείσῳ.
καὶ ἰδοὺ ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐρ-
χόμενος ἐπὶ τῶν νε-
φελῶν τοῦ οὐρανοῦ κα-
θήμενος ἐπὶ θρόνου
δόξης. καὶ αἱ δυνάμεις
τῶν οὐρανῶν ὑμνοῦντες
αὐτόν. καὶ ἔφθασεν
ἕως τοῦ ξύλου τῆς
ζωῆς. καὶ ἐνεχθῆναι
κελεύει τὸ σῶμα Μαρί-
ας τῆς μητρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐ-
νεχθέντος αὐτοῦ ὑπὸ
ἀγγέλων ὑμνούντων ἔμ-

προσθεν αὐτοῦ. ἔθηκεν
αὐτὸ πρὸς τὸ ξύλον τῆς
ζωῆς. τότε κελεύει ἐνε-
χθῆναι καὶ τὴν ψυχὴν αὐ-
τῆς. καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν νε-
φελῶν τοῦ οὐρανοῦ ἐρχο-
μένη ἡ ψυχὴ τῆς θεοτόκου·
καὶ ἔμπροσθεν αὐτῆς αἱ
ψυχαί, τῶν δικαίων. ὧν
οὐκ ἔστιν στόμα ἀνθρώπινον,
φράσαι περὶ τοῦ σχήματος
καὶ τῆς δόξης αὐτῆς. καὶ
ἔψαλλον λέγοντες· ἐγνωσ-
μένην τὴν χάριν τῆς χρηστό-
τητός σου κύριε· ἐγνωσμέν
τὸν πλοῦτον τῆς φιλαν-
θρωπίας. ἀλλ' ἵνα καὶ
ἄσυλος ἡμῖν φυλαχθῇ
ὁ πλοῦτος [illegible]
[illegible] τὸ σῶμα
τὸ ἅγιον, ἐλέησον ἡμᾶς.
καὶ φθάσαντες παρὰ τὸ
ὅπου ἐκαθέζετο ὁ κύριος, ἔ-
πεσον παρὰ τὸ ἐπὶ τὴν
γῆν, προσεκύνησαν αὐτόν.
καὶ ἔκραξαν λέγοντες·
ἀνάστηθι κύριε εἰς τὴν ἀνά-
παυσίν σου, σὺ καὶ ἡ κι-
βωτὸς τοῦ ἁγιάσματός
σου. τότε κελεύει ὁ κύριος
τὴν ψυχὴν Μαρίας εἰς τὸ σῶ-

θείῳ σὺν τῷ σώματι· καὶ τῇ κελεύσει τοῦ κυρίου ἀνεφέρη παραχρῆμα καὶ ἐξέλαμψε τὸ σῶμα αὐτῆς ἑπταπλάσιον ὑπὲρ τὸν ἥλιον. τότε πάντες οἱ θεῖοι ἄγγελοι ὕμνησαν ὕμνον, οἷον μόνος ἀνθρώπου ἡ στόμα φράσαι οὐ δύναται. τότε οἱ ἀπόστολοι ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ ὕμνου ἐκείνου ὡς ἐν ἑαυτοῖς ἦλθον καὶ πρὸς ἀλλήλους ἑώρων ἔκπληκτοι. καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ὁ Πέτρος εἶπεν· ἀδελφοί, ὅρασιν εἴδομεν ἣν οὐδέποτε ἴσχυσα διανοήσασθαι. καὶ ἔφησαν οἱ ἀπόστολοι τῷ Πέτρῳ· εἰπὲ ἡμῖν τί ἑώρακας. καὶ διηγήσατο ὁ Πέτρος τὴν ὀπτασίαν ἣν ἑώρακε. τότε ἀποκριθέντες οἱ ἀπόστολοι εἶπον· οὕτως καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ ἀπαραλλάκτως ἐθεασάμεθα. καὶ ἀναστάντες ἅπαντες ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν ποιοῦντα θαυμάσια μεγάλα καὶ ἐξαίσια ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. τότε ἀναστὰς Ἀνδρέας ἀνὰ μέσον τῶν ἀποστόλων λέγων· ὦ ἀδελφοὶ καὶ κύριοί μου, ἀσπάζομαι ὑμᾶς. καὶ λέγει αὐτῷ Πέτρος· ἀδελφὲ Ἀνδρέα, πῶς ἦλθες ἐνταῦθα καὶ ποῦ ἐκήρυττες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ; ἀποκριθεὶς Ἀνδρέας εἶπεν· ἐγὼ ἤμην ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἀνθρωποφάγων κηρύττων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· οἳ καὶ ἐνεδείξαντό μοι θλίψεις πολλάς· ἔθνος γὰρ τοιοῦτον πονηρὸν καὶ ἀχρεῖον ὑπὸ τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν οὐκ ἔστιν οὐδὲ ἐγένετο. καὶ ἐμοῦ ἐκδιδάσκοντος αὐτοὺς ἐξαίφνης νεφέλη καταλαβοῦσα ἥρπασε καὶ ἤγαγέ με ἐνταῦθα. ὑμεῖς δὲ πῶς ἤλθατε ὧδε καὶ τί βουλόμενοι ποιῆσαι; παρεκάλει ὁ Θωμᾶς ἀνοῖξαι τὸ μνῆμα ἵνα θεάσηται τὸ σῶμα τῆς θεοτόκου. καὶ ποιήσαντες ταχινὸν ἤνοιξαν τὸν τάφον καὶ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τῆς θεοτόκου. αὐτὸ γὰρ εἶδον ἐν ἐκστάσει οἱ ἀπόστολοι, [illegible]. ἐδόξασαν αἴνεσιν τῷ θεῷ. καὶ ποιήσαντες εὐχὴν καὶ τελέσαντες τὸ ἀμήν, παρευθὺς νεφέλη καταλαβοῦσα ἥρπασεν αὐτοὺς καὶ ἀποκατέστησεν εἰς τὰς χώρας ὅθεν ἦλθον ἐν αἷς καὶ ἐκήρυττον. ἡμεῖς δὲ τῇ θεοτόκῳ προσοίσομεν ὕμνον δοξολογίαν λέγοντες· μακαρία σὺ ἐν γυναιξὶ καὶ μακάριος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. μακάριοι οἱ ἰδόντες σε. μακάριοι οἱ κηδεύσαντές σε. μακαρία ἡ κλίνη ἡ [illegible]σασα τὸ σῶμά σου, τὸ βαστάσαν τὸν ἀχώρητον καὶ ἀπεριόριστον. μακάριος ὁ τάφος ὁ ὑποδεξάμενός σε. μακάριοι καὶ τρισμακάριοι ἐσμὲν καὶ ἡμεῖς οἱ χριστιανοί, προστασίαν σε ἔχοντες. ἡμέρας γὰρ καὶ νυκτὸς πρεσβείας ποιεῖς πρὸς τὸν ἐκ σοῦ τεχθέντα θεόν. διὰ σοῦ γὰρ καὶ [illegible] ἐλέους καὶ φιλανθρωπίας ἀξιωθείημεν καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ φοβερᾷ καὶ φρικτῇ παρουσίᾳ τῆς ἀδεκάστου καὶ ἀπροσωπολήπτου κρίσεως· καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς ἐπιτυχεῖν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ σωτῆρι τῶν ψυχῶν ἡμῶν. ᾯ πρέπει πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ πνεύματι· νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

Βίος καὶ πολιτεία· ς (XXVI, 1153) ὁμολογία τε καὶ μερικὴ θαυμάτων διήγησις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κλήμεντος ἐπισκόπου Βουλγάρων· συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀοιδίμου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας κυροῦ

Θεοφυλάκτου χρηματίσαντος ἐν Κωνσταντινουπόλει μαΐστορος τῶν ῥητόρων· λόγος

Δεῦτε τέκνα ἀκούσατέ μου· δεῦτε καὶ διηγήσομαι ὑμῖν πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ὅπως ἂν γνῷ γενεὰ ἑτέρα, υἱοὶ οἱ τεχθησόμενοι, καὶ ὁ λαὸς ὁ κτιζόμενος αἰνέσει τὸν κύριον. ταῦτα Δαβὶδ μὲν ᾖδε· καὶ ἡμᾶς δὲ μετ᾿ αὐτοῦ εἰκὸς ἐρεῖν. διὰ γὰρ τὴν θείαν μεγαλοσύνην ἐκδιηγεῖσθαι πάντοτε καὶ πρὸς ἅπαντας. οὐ ταύτην μόνον, ὅτι τῆς τοῦ θεοῦ αἰνέσεως οὐκ ἔστιν ἀεὶ πλέον ὡς ἐπιταττόμενον· ὅσα γὰρ ἂν ἀπαγγέλλωμεν ἢ λαλήσωμεν, ὑπὲρ ἀριθμὸν ἐπληθύνθησαν, τὰ λειπόμενα· ἀλλ᾿ ὅτι καὶ τοῖς ῥᾳθυμοτέροις πρὸς τὴν τοῦ καλοῦ ἐργασίαν ἀπονυστάζουσι, διεγερτικὸν γίνεται τῶν τοῦ θεοῦ θαυμασίων κηρυττομένη μεγαλοπρέπεια. οἴονται γὰρ οἱ πολλοὶ τοῖς καθ᾿ ἡμᾶς καιροῖς μὴ ἀντὶ τῶν ἀρχαίων χρήσασθαι· ἀλλ᾿ αὐτοῖς μὲν προτέροις χρόνοις καὶ θαυμασίοις λαμπρυνθῆναι· καὶ υἱοῖς ἀνδρῶν κοσμηθῆναι, αὐτομάτους σχεδὸν ζησάντων ἐν σώματι· τῇ δὲ ἡμετέρᾳ γενεᾷ μηδὲν τοιοῦτον δωρηθῆναι παρὰ θεοῦ. ὅθεν καὶ πρὸς τὸ σπουδαῖον ῥᾴους, ὡς τῆς φύσεως μὴ δεχομένοις τοῦτον, ὅλως ἐφάμιλλον ἀπονάρκησαν. κακῶς γε ἄρα δοκοῦντες ἐκεῖνοι καὶ λίαν ἐσφαλμένως· ὅτι γὰρ τῆς φύσεως λόγος αὐτός ἐστι καὶ οὐκ ἠλλοίωται, καὶ κατέλιπεν ἑαυτῷ κἀν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις, ἄνδρας μάλα πολλούς· οἱ γὰρ νῦν τῶν κατασυρομένων οὐδενὶ καμψαντες, ἀδόξαν τοῦ ἡλίου πρὸς τὸ τοῦ ἡλίου φωτὶ διέλαμψαν· φωστῆρες ἐν κόσμῳ [illegible] μόντες, λόγον ζωῆς ἐπέχοντες· ὡς τὸν ἱερὸν ἥρω καὶ τὴν τῶν Βουλγάρων χώραν ἐφώτισαν. ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις καιροῖς, πρέσβεις μακάριοι καὶ διδάσκαλοι, λάμψαντες διδάγμασί τε καὶ θαύμασι· καὶ ἵν᾿ ὡς λόγος καταστάντες παρὰ θεοῦ ἀμφιδέξιοι· ὧν τὸν πάντα μὲν βίον παραδοῦναι γραφῇ, ἀχ[…] ἔργον ἐμοί· πολλῷ δ᾿ ἀλλὰ κρεῖττον τῆς τοῦ λόγου δυνάμεως· ὀλίγα δὲ εἰποῦσα [illegible] μέρος, τοῦ τε θεοῦ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν χάριν τεκμηριώσομαι, μεθ᾿ ἡμῶν ὄντος καὶ ἐσομένου, πάσας τὰς ἡμέρας ἄχρι τῆς συντελείας ὡς ἡ ὑπόσχεσις. καὶ δείξω πᾶσιν ἀνοίσας, ὡς οὐχ ἡ φύσις ἠλλοίωται, ἀλλὰ διεφθάρηται ἡ προαίρεσις. τίνες οὖν οἱ πρέσβεις οὗτοι, τάχα ζητεῖτε μαθεῖν; Μεθόδιος, ὃς τὴν Παννόνων ἐπαρχίαν ἐκόσμησεν· ἀρχιεπίσκοπος Μοράβου γενόμενος. καὶ Κύριλλος ὁ πολὺς μὲν τὴν ἔξω φιλοσοφίαν, πλέον δὲ τὴν ἔσω· καὶ τῆς τε ὄντως ὄντος σοφίας ἐπιγνώσει μου· μᾶλλον τοῦ ἑνὸς ὄντος ὧν τὰ πάντα ἐκ μὴ φαινομένων τὸ εἶναι ἔλαβον. οὗτοι γὰρ δή, διὰ τὴν τοῦ νοῦ καθαρότητα, θεὸν λαβόντες ἐν ἑαυτοῖς· καὶ δι᾿ αὐτοῦ τὸν φόβον συλλαβόντες ἐν γαστρί, τὸ πνεῦμα ὠδίνησάν τε καὶ ἀπέτεκον, ἔχοντες μὲν ἱκανῶς λόγου διδασκαλικοῦ· ἑλλάδι γλώττῃ προσφερομένου· καὶ πολλοὺς εἵλκυσεν ἡ τῆς τοιαύτης σοφίας ἁλιεία. ἐπεὶ δὲ τὸ τῶν Σθλοβένων γένος εἴτουν Βουλγάρων ἀσύνετος εἶχον τὴν ἐν ἑλλάδι γλώττῃ συντεθειμένων γραφῶν, ζημίαν ἡγοῦντο τοῦτο μεγίστην οἱ θεῖοι. καὶ τὸ μὲν τὸν λύχνον τῶν γραφῶν ἐπανάψασθαι τοὺς τῶν Βουλγάρων αὐχμηροὺς τόπους,

ἀπάσαις ἀκλήτους λύπαις
ὑποσοιῶντο ὑπὸ θεῶν. ἠλύ
ον· ἐδυσφόρουν· ἀπέβλε
πον τὸ τὴν ζωήν· τί γοῦν
ποιοῦσι· πρὸς τὸν παρά
κλητον ἀποβλέπουσιν.
οὗ περ ὧν δῶρον αἱ γλῶσ
σαι, καὶ τῆς τοῦ λόγου κοι
νωνίας, καὶ παρ' αὐτοῦ τὴν
τὴν χάριν ταύτην αἰτοῦν
ται, γράμματά τε ἐξευρέ
σθαι διὰ τὴν τοῦ γὰρ
γλώσσης κατάλληλα· καὶ
διωχθῆναι τὰς θείας
γραφάς, πρὸς τὴν φωνὴν
τοῦ ἔθνους μεταγραφήν·
ἀμέλει καὶ μηχανᾶσθαι ἄτομα
καὶ προσαρχὴν ἐπὶ μόνω.
καὶ κακώσει τε τύχης καὶ
σωτηρίᾳ καὶ ταπεινώσει
ἐκδοῦν τοῖς ἑαυτοῖς, τοῦ πο
θουμένου τυγχάνουσιν.
ἐγγὺς γὰρ φησὶ κύριος, πᾶσι
τοῖς ἐπικαλουμένοις
αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ· καὶ ἔ
τι λαλοῦντός σου ἐρεῖ,
ἰδοὺ πάρειμι. θεὸς γὰρ ἐ
γγίζων ἐγώ εἰμι καὶ οὐ θεὸς
πόρρωθεν. εὑρίσκουσι
οὖν, καὶ οὗτοι τὴν τοῦ πνεύματος
χάριν, ὡς ὀρθέοντο ἕτοιμοι.

καὶ φῶς ἀνέτειλεν τοῖς δι
καίοις τρόπος· καὶ ἡσύ
χιος αὐτῶν ἀφεοσιῶν, τῆς
προτέρας λύπης αὐτῶν
ἀπήλασε. τυχόντες οὖν
τοῦ εὐκταίου τούτου χα
ρίσματος, ἐξευρίσκου
σι μὲν τὰ σθλοβενικὰ
γράμματα· διερμηνεύου
σι δὲ τὰς θεοπνεύστους
γραφὰς ἐκ τῆς ἑλλάδος γλώσ
σης εἰς τὴν βουλγαρικὴν·
ποιοῦνται δὲ σπουδὴν τοῖς
ὀξυτέροις τῶν μαθητῶν
παραδοῦναι τὰ θεῖα μα
θήματα. οὐκ ὀλίγοι γὰρ
τῆς διδασκαλικῆς ταύτης
ἀπήλαυσαν ἐπιγνώμονες· ὧν ἐκ
κριτοί τε καὶ τοῦ χοροῦ
κορυφαῖοι, γοράσδος τε
καὶ κλήμης· καὶ ναοὺμ
καὶ ἀγγελάριος· καὶ σάββας.
ἐπεὶ δὲ πάλαι πλὴν ἐγίνωσ
σκον τοῖς ἀποστόλοις τὸ
εὐαγγέλιον κοινωσάμενοι
τρέχουσι καὶ αὐτοὶ πρὸς
τὴν ῥώμην τοῦ μακαρίου
πάπα ἀπώσαι, τὸ θέγον
τῆς θερμηνείας τῶν γρα
φῶν ἐμφανίσοντες·
κατηυθύνθη ἡ ὁδὸς αὐτοῖς

καὶ μὲν εἰς κόσμον ἔδραμον.
ὁ δὲ τηνικαῦτα τοῖς ἀ
ποστολικῆς ἐμπρεπέ
θρόνοις ἀδριανός· τὴν
τούτων ἀκούσας ἔλευ
σιν, ὑπαρήει μὲν χαρᾷ
μεγάλῃ σφόδρα. ἐκ
μακροῦ γὰρ τὴν ἱερὸν τῆν
τῆς ἀρετῆς τῶν ἁγίων
φήμης καταπλήττομε
νος, ἐπόθει καὶ τὴν
ἀγγελικὴν ἰδεῖν τῆς ἐ
ν αὐτοῖς χάριτος. ἐκά
μνον πάσχον πρὸς τοὺς
θείους ἄνδρας, ὁ μὲν
σῆς πρὸς θεόν. καὶ ὁ φθὶν
αὐτοῖς ἐμφανισθῆναι τῷ
ποθουμένῳ, καὶ γνω
ρισθῆς, ἰδὼν ἐφιέμενος.
οὐκ ἔτι δὲ κατέχειν οἷός
τε ἦν ἑαυτόν, ἀλλ' αὐτὸ
ἱερατικὸν ἅπαν σύνταγμα
προευρεθὲν τι ἀρχιε
ρατικὸς πρὸς λαὸν μῆ,
ἐξῆλθεν εἰς τὴν τῶν ἁ
γίων συνάντησιν. τὸ
τοῦ χρεοῦ τε σημεῖον
προπορευόμενον ἀν
τοῦ κατὰ τὸ εἰωθὸς ἔ
χων, καὶ τὸ τῶν λαμ
πάδων φωτὶ, τὴν τῆς

χαρᾶς ἐπισημαινομένων φαι
δρότητα. ἐπεὶ δὲ εἶπεν,
ὅτι καὶ τὴν τοῦ ἐπιξε
νουμένων λαμπρότητα.
οἷς δοξάσαι ὁ τοῖς ἁγί
οις ἐνδοξαζόμενος κύριος,
θαυματουργὰ τελεσθῆ
ναι παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν
εἴσοδον καὶ ῥώμην εὐδόκη
σεν. ὡς δὲ καὶ τὸ θέγον ἐμ
φανισθῆ τοῦ πάπα, τὴν
τῶν γραφῶν ἐν γλώσ
σῃ μετάθεσιν κατασκέτα
το. ἀποστολικὸς ὢν τὸ
ψυχῆς χάριτος πνευματικῆς
οὔσαν γνώμην, οὐκ εἶχεν
ὅ χρήσαιτο τῇ χαρᾷ. ἐμα
κάριζε τοὺς ἄνδρας. πρὸς
τοῖς ὀνόμασιν ἀνεκαλεῖ
πατέρας. ἐπεὶ προθήκην τε
καὶ μᾶ. χαρὰν οἰκείαν. στέφα
νον τιμῆς. δόξης καὶ
κάλλος ἐκκλησίας διά
δημα. ἐπὶ τούτοις, τί
ποιεῖ. τὰς ἑρμηνευθεί
σας βίβλους λαβὼν, τῷ
θείῳ θυσιαστηρίῳ προσή
γαγεν. οἱ οὖν τι δῆτα ἀναθή
ματα ταύτας καθιερῶν τῷ θεῷ.
καὶ ἀρχιερεῖς ὡς τοι αὐτοῦ
θυσίαις καρποῦ χιλίων

ἱερᾶται θεῷ· καὶ φθόνος
μηδ' ἀηδίας, τὰς τοιού-
τους προσώπους καὶ προσδέ-
χεται· τί γὰρ τῷ λόγῳ
λόγου τοῖς λογικοῖς ἀ-
λογίας λυπηροῦ μὲν οὐ πε-
πονότερον, εἰ ὥσπερ τῷ ὁ-
μοίῳ τὸ ὅμοιον ἥδεται·
ἀποστολικοῖς τε τοῖς
ἀνδράσιν ὡς ἐκκλησίας
ἐκήρυξεν, ὡς τῶν Παύ-
λων τὸν ἴσον ὑπὸ διώκ-
φρόνων· καὶ τὴν τῶν ἐθνῶν
προσφορὰν, τελείαν ὡς
ἁγίαν τοῦ θεοῦ προσενηνεγ-
κότας· εἰ ταύτην
ἑπομένων τοῖς ἁγίοις
ὅσοι καὶ ἄλλο ἐθνικὸν
γραμμάτων ἱκανὴν περι-
ουσίαν καὶ ἰδίως ἐν μέρει κε-
κοσμῆσθαι παρὰ τῶν δι-
δασκάλων ἐμαρτύ-
ρουν τό· τοῖς μὲν τοῦ
πρεσβυτερείου· τοῖς δὲ
τοῦ τῶν διακόνων· ἐπὶ
δὲ τοῖς καὶ ὑποδιακόνοις
βαθμοῦ ἠξίωσεν· αὐτὸς
δὲ τὸν μέγαν Μεθόδιον·
καίτοι πολλὰ δεσπό-
τα ὄντα καὶ ἀναδυόμενον,
ἐπισκοπὸν Μοράβου
τῆς ἐπονομίας χειροθετεῖ.

οὐχ ὅσιον εἶναι κείμενος
ἀμοιρεῖν τοῦ ὀνόματος.
τὸν ἀξίως θεὸν ταύτου πρά-
γματος· ἴσον γὰρ πλημ-
μελεῖσθαι ὅταν τε τοῦ ὀ-
νόματος τις τύχοι πάμ-
πολυ διοικήσεις μένος τοῦ
πράγματος· καὶ ὅταν ἐ-
πισκοπός τις ὢν τοῖς
ἔργοις καὶ τοῖς ἀξίως, εἶτα
παρορῶτο τῇ τάξει τῇ
ἰδίᾳ τῶν ὑποκειμένων.
καὶ λύχνος ὤν, ὑπὸ τὴν
κλίνην τῆς ἀφανείας
τίθεται· ἀλλὰ Μεθόδιον
μὲν οὕτως, ὃ ἐρῶ μικρὸν
ἀρχιερέα τῷ ἐπισκο-
πικῷ τιμᾷ ἀξιώματι
μᾶλλον δὲ τὴν ἐπισκοπὴν
δι' αὐτοῦ· Κύριλλον δὲ
τὸν ὄντως φιλόσοφον,
ὁ μέγας ἀρχιερεύς, ὡς
ταύτῃ ἀξίων πρὸς καλεῖ-
ται φίλα· ἐκεῖ λειτουργή-
σοντα ἔνδον τῆς σκη-
νῆς τῆς ἀληθινῆς· καὶ
τῶν μυστηρίων μεθέλ-
ξόμενον ἐπισκοπικόν πρὸ
καὶ θειότερον· καὶ τοῦ
ποτηρίου τοῦ καινοῦ

κοινωνήσοντα· ὥσ-
περ γὰρ ἐπὶ τούτοις πα-
ραμένων τῇ σαρκὶ ἐδό-
θη σοι ἴαμα τε τῶν γρα-
μμάτων δεδέσιν καὶ τὸ
τῶν γραφῶν μετάθεσιν
πραγματεύσεται· με-
τὰ τὸ ταῦτα διακονῆ-
σαι τῷ θείῳ βουλήματι,
παρ' αὐτοῦ δι' ἄξαντος
αὐτῶν τῆς γνώσεως θεοῦ
προσλαμβάνεται· προ-
γνοὺς δὲ τὴν ἑαυτοῦ τε-
λευτήν, τὸ τῶν μονα-
χῶν σχῆμα ἀμφιέν-
νυται· καὶ πολλοὶ μὲν
τοῦτο ποθῶν· διὰ δὲ
μετεωροφοσύνην, ὡς
μέγα τι καὶ τὴν αὐτοῦ
ἰσχὺν ὑπερ καὶ μονα-
ναδι ὁ μόνος· δεκα-
δὲ ἡμέρας ἐν τούτῳ
διάγων ὁ μόνος· καὶ
φωτὶ φωτὸς προσλα-
βόμενος, εἰς ὃ ὥπερ ἐπέ-
θηκεν ὁ Χριστός· τὴν τοῦ κλαυ-
θμοῦ ἐμοὶ κοιλάδα, τὰ
τοῦ σκοτασμοῦ σκηνώ-
ματα· τὸν πηλὸν τῆς
ἰλύος· τὴν ἐνταῦ-
θα παροικίαν κατα-

λιπών· καὶ τὸ πνεῦμα μὲν
τῷ θεῷ τῶν πνευμάτων παρέ-
θηκε· σῶμα δὲ κεῖμαι τὸ
πρὸ τῆς φυσικῆς νεκρώ-
σεως τῆς προαιρετικῆς
ἀπολαῦσαν, ὕμνοις ὑπό
τε τοῦ θείου πάπα· καὶ
τοῦ κλήρου παντὸς φι-
λοτιμηθείς, ἐγκατετέ-
θη τοῦ μακαρίου Κλήμεντος·
Κλήμεντος ἐκείνου τοῦ
τοῦ κορυφαίου τῶν ἀπο-
στόλων Πέτρου προσφοιτη-
κότος, καὶ τῇ τοῦ Χριστοῦ
φιλίᾳ τὴν ἑλληνικὴν σο-
φίαν δεσποίνῃ δούλην, κα-
θυποτάξαντος· καὶ δέ-
χεται τὸν φιλόσοφον ὁ φι-
λόσοφος· ὁ μεγάλων δι-
δάσκαλος, τὴν τοῦ λόγου
φωνὴν προσλαμβάνεται.
ὁ τῶν ἐθνῶν καθηγητής,
τὸν τοῖς ἔθνεσι φωτίσαν-
τα τὸ φῶς τῆς γνώσεως
ἀφοικίζεται· ἐπὶ σημεί-
οις δὲ καὶ θεὸς πρὸς μαρ-
τύρων τῷ Κυρίλλῳ τὴν
ἐκδεχομένην δόξαν ἐν
ὁπωσοῦν· καὶ τὰ φαινό-
μενα τῶν μηχανημάτων
ποιεῖται κήρυκας· δι-

μονῶν τῶν τε γὰρ τῆς σωτηρίας
προσελθόντων, ἰάσφο-
φέροντο. καὶ πολλαῖς
ἄλλαις νόσοις ἢ τοῦ ἁγίου
πνεύματος χάριτος, μάστιξ ἐλα-
τὴρ αὐτὲ γέγονεν. ἅμα τε γὰρ
τις ἢ τῇ σορῷ προσῄει·
ἢ τοὔνομα ἐπεκαλεῖτο
τοῦ θεοφόρου τούτου πατρός,
καὶ τῆς τοῦ λυποῦντος
ἀπαλλαγῆς, μᾶλλον τὴν
σωτηρίαν εὑρίσκεν. ὅθεν
πολλοῖς ἐν τοῖς ῥωμαίων
τὸ μακάριον ὁ κύριλλος ἐπέ-
κειτο. καὶ πολιεὺς ἐν τῇ
ψυχαῖς ὥσπερ εἶναι. τὰς μὲν
θαυματουργίας, τῆς πε-
ρὶ αὐτοῦ δόξης ὑπόθεσιν·
ταύτην δὲ τῆς περὶ τὸ
τέρας τιμῆς ἐπὶ μακ.
τὴν δὲ τοῦ ἁγίου τιμήν,
τῆς τοῦ θεοῦ δόξης μακάρ-
ωσιν. ἀλλὰ κύριλλος μὲν
οὕτως, ἡ τελευτὴ τιμῆς
καὶ παρ' αὐτοῦ θεοῦ ταύτου
σαν, καὶ παρ' αὐτοῦ
θεοῦ τετίμηκεν. μεθόδι-
ον δέ, τὸν σύμπονον αὐτοῦ
καλὸν καὶ συνέμπορον.
τὸν πάντα καὶ ἐν σαρ-
κί. καὶ ἐν κόσμῳ γνήσιον ἀδελ-

φόν. λύπη μὲν τὴν καρ-
δίαν ἐμαλάττετο· πάσχων
τοῦτο δὴ τὸ ἀνθρώπινον. καὶ συ-
νήθως ἀλλ' ὅσιος ἦν. πα-
ρεκάλει τὸ δὲ τέρασθεν.
οὐδὲν ἧττον ὃ μὴ καὶ μᾶλ-
λον διαπιέζειν ὄχλον τὸν
κύριλλον, τοῦ τῆς διδα-
σκαλίας ἔργου συλλήπτο-
ρα· ὅσος καὶ θεοῦ ἐκκλησιά-
ζων ἐκ τοῦ σαρκός, ἀνύ-
σιμος πρότερον ὄχλον τὴν πα-
ρρησίαν. ἐπεὶ δὲ καιρὸς
ἦν μεθοδίως τῆς ὑπὸ τὴν
παμονίαν ὁδοῦ, καὶ ἔδει
λοιπὸν ἐπὶ τὴν τῆς χώρας
ταύτης ἐπισκοπὴν ἀ-
πιδεῖν. περὶ χριστοῦ θεῖος τὸ
μνῆμα τοῦ ἀδελφοῦ.
καὶ θαυμάζων τὸ φιλόνο-
μον, τὸν κύριλλον ἀ-
νακαλεσάμενος. καὶ τῆς
σωματικῆς μὲν ἐρήμω
ἀνακλαυσάμενος. τὴν
δὲ τῶν πρεσβειῶν χεῖ-
ρα εἰς βοήθειαν ἐπικα-
λεσάμενος, ὁδηγὸς σὺν
τοῖς μαθηταῖς εἰς χώ-
ρας δὲ τὸν μόραυον κα-
ταλαμοι, αὐτὸ τοῦτο ἐ-
πίσκοπος ἦν. ὅσα πα-

ρα Παύλου χρεὼς ματαπαντῇ
τοῦ ἐπισκόπου εἰκόνι
ἐπεμελήθησαν, ἑαυτοὺς
ἐπιδεικνύμενος. καὶ
πάντων προλάμπων,
τὸ διδασκαλικόν. οὐ γὰρ
κατορύξας τὸ τάλαντον.
οὐδὲ τὴν χάριν ἀποκλεί-
σας τοῦ πνευματικοῦ δώρου,
τὴν ἀρχὴν τρυφῆς ἀρχῆς
ἐποιήσατο. ἀλλ' ἀνάδοσιν
ἐκοινοῦ τὸ τὸ ἀγαθόν. ἀ-
νατέλλων ἐπίσκοπος τοῦ
λόγου τὸν ἥλιον. καὶ πε-
ρὶ τὸ διδόναι μὴ ἐν διδαχῇ
τὸ εὐαγγελικὸν σιτομέ-
τριον. ὅσον γὰρ καὶ προέστη
ἐπισκοπῆς, οὕτως τῷ
λόγῳ τῆς διδασκαλίας
προσέκειτο. καὶ ταῦτα
μὲν ἐκεῖν διώκων τῷ προστά-
γματι, πῶς ὁ ταπ. ἐπι-
στάθη τὸ ἔργον καὶ τὴν πα-
ρακαταθήκην ἔλαβε.
καὶ τὸ οὐαί, ἢ διὰ τοῦ ἀ-
ποστόλου μὴ εὐαγγελιζο-
μένῳ ἀποκληρούμενον,
οὐκ ἔμελλε τῆς διδασκα-
λίας ἀνθέξασθαί τε καὶ
περιέξεσθαι, καὶ ὅλην
τὴν ἡμέραν μελετᾶν ἐ-
χάριν τὰ θεῖα λόγια. ὑ-
περ μέλι καὶ κηρίον αὐ-

τῷ γλυκέ τὸ στόμα τὴν γλυ-
κύτητα. ἀμέλει. καὶ τοῦ-
το γε δὲ ἔχον τῆς μοραύου
ῥατισθλάβος καθεκάστην
οὐ διέλειπε παραινῶν.
καὶ ταῖς θείαις ἐντολαῖς
ῥυθμίζων αὐτοῦ τὴν ψυχήν.
ἀλλὰ καὶ τὸν τῆς παρανομί-
ας συνασπιστὴς κρατοῦντα.
κοτζέλης ὄνομα τούτῳ,
παιδάριον ἦν καὶ νομοθε-
τῶν, τοῦ φόβου κυρίου καθηλοῦ-
σθαι. καὶ τούτους ἐκκλίνειν
ἀπὸ πάντος κακοῦ. οἱ ὄν-
τι μὴ χαλινῷ ἀνακρουό-
μενον καὶ ἀναστελλόμενον.
οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν τῶν
βουλγάρων ἄρχοντα βο-
ρίσην. ὃς ἐπὶ τούτων
ῥωμαίων βασιλέως μι-
χαὴλ ἦν, καὶ τοῦτον ὁ μέ-
γας μεθόδιος, καὶ πάλαι
μέν, τέκνον ἐποιήσατο.
καὶ τῆς οἰκείας γλώττης
τῆς πάσαν τὰ καλῆς ὀξυνε-
τήσατο. καὶ τό γε δὲ ταῖς
τῶν λόγων ἐμβριθείαις ἀ-
διαλείπτως εἰς χριστὸν δωρού-
μενος. ἦν γὰρ ὁ βορίσης
οὗτος. καὶ ἄλλος γνώμης με-
δοξίας. καὶ τοῦ ἀγαθοῦ δε-
κτικῆς. ἐθνοῦ καὶ τὸ τῶν

Βουλγάρων ἔθνος τοῦ
θείου τε καταξιωθῆναι βα-
πτίσματος, καὶ χριστιανί-
ζειν ἤρξατο· ὅτε δὴ
καὶ οἱ ἅγιοι οὗτοι· Κύριλλον
φημὶ καὶ Μεθόδιος,
τὸ πλῆθος τῶν προσφά-
των ἰδόντες· καὶ ὡς
πολλὰ μὲν γενῶνται
τέκνα θεοῦ, δι' ὕδατος
τε καὶ πνεύματος, καὶ τροφῆς
δὲ πάντως πνευματικῆς
δέονται, γράμματα
τε ἐξεῦρον τό, καθάπερ
ἀρκούμενον· καὶ τὴν τῶν
γραφῶν ἐπὶ τὸ βουλγα-
ρικὸν μετάθεσιν ἐποιή-
σαντο· ἵνα τὰ γεννηθέν-
τα τέκνα τοῦ θεοῦ· καὶ θεί-
ας τροφῆς ἱκανῶς ἔχοιεν.
καὶ εἰς αὔξησιν πνευματικήν·
εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ
Χριστοῦ ἂν ἀνατρέχοιεν· καὶ οὕ-
τως τῆς σκυθικῆς πλά-
νης τὸ Βουλγάρων ἔθνος
ἀπαλλαγέν, τὴν ἀληθινὴν
καὶ ἀπλανῆ ἐπάτησεν ὁδόν,
τὸν Χριστὸν ἐπιγνόντες· ὁ
γοῦν μὲν καὶ περὶ τὴν ἑν-
δεκάτην ἢ δωδεκάτην.

τὸν θεῖον δὲ διὰ ἀμπελῶ-
να εἰσεληλύθασι, τὴν τε-
λευταίαν τῆς χάριτι· ἐν ἔ-
τει γὰρ ἑξακισχιλιοστῷ
τριακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ
ἑβδόμῳ τῆς τοῦ κόσμου
γενέσεως, ἢ τούτου τοῦ
γενομένου κλῆσις γεγένηται.
οὐκ ἐλήλυθεν οὖν ὁ μέγας
Μεθόδιος πᾶσαν νου-
θεσίαν τοῖς ἄρχουσιν προ-
σάγων ἑκάστοτε. καὶ τοῦ-
το μέν, πρὸς υἱὸν στεμ-
ὁδηγῶν· τοῦτο δὲ τὸ τῆς
ἐκκλησίας ἀπαρασάλευτον
τὸ δόγμα παρατιθέν,
οἷόν τι νόμισμα βασι-
λεικὸν καὶ ἀκίβδηλον·
καὶ ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἐν-
σφραγίζων· ἀρετῇ βου-
λαντόν τε καὶ ἄσυλον· ἦσ-
γὰρ ἦσαν οἱ τοῦτο καὶ τό-
τε παραχαράττοντες
καὶ μεταπίνοντες ὁ ἀρεια-
νοί πρὸς ἣν τὴν ἐκ-
κλησίαν τοῦ θεοῦ ἔθεντο·
καὶ τῇ ὑπὸ τῶν πατέ-
ρων εἰς φθόνον παρα-
φθορᾷ, πολλοὶ τὰς
ψυχὰς ἐβλάπτοντο.

οἱ τὸν μὲν υἱὸν γεννηθῆ-
ναι ἐκ πατρός· τὸ δὲ πνεῦμα,
ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύε-
σθαι, διϊστάμενον τό·
οἷς ὁ ἅγιος ἀνθίστατο μέν.
τοῦτο μέν, ἐκ τῶν τοῦ
κυρίου λογίων· τοῦτο δὲ ἐκ
φωνῶν πατρικῶν, λογισ-
μοὺς καθαιρεῖ· καὶ πᾶν
ὕψωμα τούτων κατὰ
τῆς θείας γνώσεως ἐ-
παιρόμενον. πολλοὺς
δὲ καὶ ᾐχμαλώτιζεν
εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ
Χριστοῦ μετατιθεὶς ἀπὸ τῆς
πλάνου δόξης· ἐπὶ
τὴν ἀληθινὴν καὶ ἀμώ-
μητον· καὶ τιμίους
ἐξ ἀτίμων ἐξ ἀναξίων· καὶ
διὰ τοῦτο ὁ μαθητευ-
πιμόμενος καὶ λεγόμενος.
ὅθεν τοῖς ἁγίοις κα-
θ' ἑκάστην πλατυσμὸς
ἐπεγίνετο, καὶ ὁ λόγος
τοῦ θεοῦ ηὔξανεν· ὁ πα-
ρεὶ τῆς τῶν ἀποστόλων
διδαχῆς λοῦ κ' ἀλέγον-
τος ἀκηκόαμεν· ὁ βού-
λει δ' ἔμοι ἐκεῖνο τὸ πα-
λαιόν. ὁ μὲν οἶκος
Δαβὶδ ἐπορεύετο. ὁ

δὲ τοῦ Σαοὺλ ὑπεπόδι-
ζε καθ' ἑκάστην ἐλαττούμενος.
μενος· τὸ δὲ τῶν αἱρε-
τικῶν σύστημα τῇ τοῦ λό-
γου δυνάμει καὶ τῇ ἀληθεί-
ᾳ νικώμενον, ὁ μὲν μὴ ἠδύ-
ναντο, μᾶλλον δὲ παρὰ
τοῦ πρὸς αὐτῶν ὑπεβά-
λλοντο· τοῦ δ' ἀρχηγοῦ ἀν-
θρωποκτόνου, καὶ τοῦ
κακοποιοῦ ἐγκαυχώμενοι,
τοῦτο δὴ καὶ εἰργάζοντο·
μυρίαις κακώσεσι· καὶ
ταλαιπωρίαις τὸν ἅγιον θλί-
βοντες· ἐπεὶ καὶ τὸν ὅ-
σιον τοῦτο πολίκομος μετὰ
ἐρασιθλαμον ἦρξε μωραί-
νου περιελθὸν τὰ ἀπά-
τη· παρ' ὑπαρὸν ἀνδρὰς
τοῦ καλοῦ δυναμένου τὸν ὅ-
λον τῆς δόξης ἑαυτῶν ἐ-
ποίησαν τό. τί δὲ οὐκ ἔ-
μελλεν ἐκεῖνος· ἀνδρά-
ποδον ἢ δοῦλον γυναικά-
ριον, καὶ τῷ ὑπερόριον τ
μυστηρίων ἀκύλιον ὁ μέν ος
μὴ ἔξεων, ἐκείνοις μᾶλλον
διδόμενοι τῷ οἰκείῳ γνώ-
μῃ τοῖς θύραν αὐτοῖς πε-
τάσαντα πᾶσαν ἀμοιγοῦ-
σιν, ἡ Μεθοδίου τοῦ πασ

ἡδονῆς οἰκείαν ψυχὴ λέ-
θεον ἀγκιστρεύοντι· ὅπερ
γὰρ εὐνόμιος ἐκεῖνος,
ὁ τῆς τῶν ἀνομοίων ἄρ-
ξας αἱρέσεως· ἐξεῦρε
πρὸς τὸ μαθητὰς ἐπι-
σπᾶσθαι πλείονας, τοῦ-
το δὲ καὶ τῶν πρεσβυ-
τέρων ὁ ἐπώνυμος·
τὸ τοῖς ἁμαρτάνουσι φη-
μὶ, πάντα συγχωρεῖν
αὐτὸ μόνος οὗτος καὶ ἀτα-
λαιπώρως· ὥσπερ ἐν
τοῖς αὐτῶν συντίθεσθαι
δόγμασι· καὶ μόνον ὑ-
πὲρ ὧν ἐνδίδομαι, ὑπὲρ
τοῦ δόγματος φρενόλυκερ
λῆσαι· ὡς ὥσπερ ἀνθ' ὅτι
μετ' ἀλλήλοις ἀντιδιδοῖ-
εν· ὁ μὲν κοινωνίαν· ὁ δὲ
καὶ μόνον· ἄξιοι γε τῆς
τοιούτων ἐκεῖνοι θήσαυ-
ρίσματα τῆς πραγμα-
τείας· ἐπεὶ καὶ τὸ ἐμπό-
ρευμα ὑπάρχον, καὶ τὸ
ἀντάλλαγμα ἴσον ἦν.
ὑπὸ τούτων οὖν ὁ σοφὸς
τὸ πολιτικὸς διαφθαρεὶς
τῶν πάντα ταχὺ ἀρξάμενος
αὐτῶν, τοῖς μεθοδίου λό-
γοις ἐλάχιστα προσεῖχε
τὸν νοῦν· τοὐναντίον

μὲν οὖν· καὶ ὡς ἐχθρῷ
προσεφύετο· ἐδεδίει
γὰρ φησὶν ἀμαρτωλὸν
θεὸς ἐκεῖνος· καὶ τί μὲν
οὐκ ἔλεγεν ἱλαρόν· τί δὲ
οὐκ ἦν ἐπάλληλον ὁ
μέγας τοῦ ἄρχοντι· τὰ
τὸ μὲν ἀπὸ τῶν θείων
γραφῶν· τὴν τοῦ δόγματος
τοῦ εἰσφορὸν ὀρθότητα.
καὶ ταύταις προσέχειν,
ὡς τῶν ζωῶν προξενού-
σαις· καὶ τὰς πηγὰς οὔσαις
τοῦ σωτηρίου, διὰ ταῦτα τὸ μὴ.
ὅ τε γὰρ κύριος ἐν τῇ ἐρευνη-
τῶν γραφῶν τὴν ζωὴν
κεῖσθαι ἐδίδαξεν· ἡ σωτη-
ρία τε ἐν πλείονι φησὶ ὅσοι
οὐκ ἐκ τῶν αἱρέσεων μόνον
μόνου· ἀλλ' ἐκ τῶν πνευμα-
τικῶν τοῦ σωτηρίου ἐν τελεῖται·
τοῦτο δὲ καὶ ἐκφορῶν.
ὡς ἀφ' τοῖς αἱρετικοῖς
προσέθετο, καὶ ἑαυτὸν
διαφθερεῖ καὶ πάντας
τοὺς ὑπ' αὐτὸν· τοῖς ἐ-
χθροῖς τιμὸ μόνος ἐν ἐ-
πιχείρει τοὺς, καὶ ἀλγεῖ
ἔρωτος· δεῖος σέ καρδίαν
κἂν πρὸς ὀλίγον ἀνθ' ἣ
ἀλλ' αὐτοῦ χρόνου πρὸς
ἑαυτὴν καταρρεῖ· ἵνα

μὴ κακίαν εὐσεβείας μά-
θωσι· καὶ ταῦτα ἔλεγεν
μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν,
τῷ ἄρχοντι προστίθεν-
σθαι· ἅπερ οὖν καὶ κα-
τὰ τοῦ ἁγίου προορ-
ρήσεις γέγονε· καὶ τὰ ἐ-
ως μεθοδίου ἐν τοῖς
ζῶσιν ἐξετάζετο μόνος
ἦν, οὔπω ἄρχων τὴν
δίψαν τῆς καρδίας ἐξέ-
ρρηξεν· ἀλλ' εἶχε τὸν
κασιλίσκον τοῖς ὤσοις
τοῖς ἀσπίδων ἐγκεκυ-
ρο μένον τε καὶ ἐντρε-
φόμενον, οὔτε ἡ δίκη
τὴν οἰκείαν ἐπηγγελμέ-
τη γαν· ἀλλ' εἶχε μὲν ἐν
τεταμένον τὸ τόξον,
καὶ τὴν ῥομφαίαν ἐστίλ-
βου· οὔπω δὲ βέλος
ἀπέστελλεν ἐν καρδίᾳ τοῦ
ἐχθροῦ· οὐδὲ τὴν χεῖρα
τῇ πλήγῃ ἐπαφῆκε ἕξειν.
ἐπεὶ δὲ ὁ τε ἅγιος ἀπῆν.
καὶ ἡ κακία πᾶσαν παρ-
ῆν χωρίσας παραπτώ-
ματι καὶ προσωπείῳ
τὴν ἀσχημοσύνην κα-
ταλύουσα· ἀλλὰ κα-
τὰ τὴν τῆς ἐρήμου ὄψιν
ἀναισχυντήσασα· καὶ

διωγμὸν κατὰ τῶν ὀρθο-
δόξων ἐγείρασα, τότε δὴ
καὶ ὁ θεὸς τὸν ἄρχοντα τῶν
ἀνηλάτων οὐκ ἐνέλιπεν.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον·
τότε δὲ ὁ μεθόδιος· τὸ
τότε ἄρχοντι τὴν οἰκεί-
αν προειπὼν τελευτὴν με-
τὰ τεσσαράκοντα μὲν ἡμέ-
ρων συχνῶν παραινέσε-
ως καὶ ὡς εἶπεν τὴν πρόρρη-
σιν ταύτην ὡς ἐγὼ κεῖμαι
ποιούμενος· εἰ γὰρ ἡ προ-
ρρηθεῖσα, προφήτην αὐτῶν
ἐποίει· ἀφορίζων ἐκ μακρὰ
καὶ τῶν μελλόντων τὴν
προοψίαν λαχόντα τὰ ἐ-
ποιεῖ, πρόδηλον, ὡς καὶ
τὸ παρ' αὐτοῦ τοῦ συνεργοῦ-
μένον δόγμα, ἀποστολικὸν
καὶ θεόπνευστον· καὶ τοὺς
ὁμιλητὰς αὐτοῦ συγκα-
λέσας, μιμεῖσθαι παῦλον.
μᾶλλον δὲ τὸν ἐμὸν ἰησοῦν·
καὶ τοῖς ὀψιτέροις αὐ-
τοῖς παρακαλεῖ· καὶ στη-
ρίζει ἐν μασὶ· καλόν γε
κλῆρον τοῖς παισὶν ἐ-
κεῖνος διατυποῦμεν.
καὶ τῶν καμάτων ἐπα-
ξίων ὧν ἠνέσχετο, ἵνα
τῶν τοιούτων προεῖσι

ἑαυτοῦ κτήσηται· τίς ὁ
κλῆρος τάχα ποθεῖτε
μαθεῖν; τὰ τοῦ θεοῦ λόγι-
α τὰ ἐπιθυμητὰ ὑπὲρ
χρυσίον καὶ λίθον τίμιον
πολλύν· καὶ ἡ σοφία· ἣν ἀγα-
θὸν κρεῖττον ἐμπορεύεσθαι,
ἢ χρυσίου καὶ ἀργυρίου θη-
σαυρούς· οἴδατε γάρ φη-
σιν ὦ σπλάγχνα ἐμά,
τὴν τῶν αἱρετικῶν ἐγκα-
κίαν δύναμιν· καὶ ὁ πρόσ-
θεν λοιπὸν τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, πάντα τρόπον τῷ
πλησίον ἀπατεῶνην
θολερὰν ποτίζειν ἀσσο-
δάζουσιν· δι᾽ ὃ ταῦτα
προσλαμβανόμενοι
καὶ προσέχοντες· πιθα-
νότητά τε καὶ αὐστηρό-
τητα· τὴν μὲν τοῖς ἁ-
πλουστέροις· τὴν δὲ,
τοῖς δηλοτέροις· ἀλλ᾽ οὐ-
μὲν ἀμφοτέρωθεν κα-
λῶς ἔχειν τὰς ψυχὰς ἐλ-
πίζω καὶ εὔχομαι· οὔ-
τε γὰρ πιθανότητι λόγου
περισσοῦ ἐκπεσεῖσθε καὶ δι᾽
αὐτῆς κενῆς ἀπάτης συ-
λαγωγηθήσεσθε· τεθεμε-
λίωσθε γὰρ ἐπὶ τὴν τῆς
ἀποστολικῆς ὁμολογί-

καὶ διδασκαλίας πέτραν.
ἐφ᾽ ἣν τῆς ἐκκλησίας οἰ-
κοδομημένοις πύλαι ᾅ-
δου οὐ κατισχύσουσιν· πι-
στὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος.
οὔτε φοβερότητι μὴ τοῖς
τῶν καρδιῶν περὶ τοῖς δι-
ασπασθήσεσθε· ἐμάθετε
γὰρ μὴ φοβεῖσθαι ἀπὸ ὕ-
ψους ἡμέρας, μηδὲ ἀπὸ
τῶν ἀποκτεννόντων τὸ
σῶμα· τὴν δὲ ψυχὴν μὴ
δυναμένων κακῶσαι.
μᾶλλον μὲν οὖν τοῖς ἄλ-
λοις ἐπιτηρεῖτε φυλά-
ττειν τὴν παρὰ καταθήκ-
ην παρ᾽ αὐτῶν ἀποστόλ(ων)
καὶ τῶν κατὰ καιροὺς
πρεσβυτέρων ἐλαιομένην, ἣν ἀ-
παιτήσει ἡμᾶς ἡ ἡ-
μέρα ἀνταποδόσεως·
ἰδοὺ προεῖπον ὑμῖν· ὃ
ἁμαρτίας ἐνόχους δι᾽
αὐτοῦ προειπεῖν ἐποίη-
σα· εἰ μὴ γὰρ ἦλθον φησί
καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁ-
μαρτίαν οὐκ εἶχον· ἀ-
θῶος εἰμὶ ἐκ τοῦ αἵματος
ὑμῶν· οὐ γὰρ ὑπεστειλά-
μην τοῦ λαλῆσαι ὑμῖν·
ἀλλὰ τὸ τοῦ σκοποῦ ἔρ-
γον κατὰ τὸν Ἰεζεκιήλ

ἐπηγρύπνησα· βλέπε-
τε πῶς ἀκριβῶς περι-
πατήσετε· μὴ ὡς ἄσο-
φοι, ἀλλ᾽ ὡς σοφοί· καὶ
πάσῃ φυλακῇ τὰς [illegible]
πε αὐτῶν· καὶ τὰς ἀδελ-
φῶν καρδίας τηρήσα-
τε· ἐν μέσοις γὰρ παγί-
δων διαβήσεσθε· καὶ ἐπὶ
ἐπάλξεων πόλεων πε-
ριπατήσετε· καὶ γὰρ με-
τὰ τὴν ἐμὴν τελευτὴν ἐ-
πελεύσονται καθ᾽ ὑμῶν
λύκοι βαρεῖς· μὴ φειδό-
μενοι τοῦ ποιμνίου τοῦ
ἀποσπᾶν τὸν λαὸν ὀπί-
σω αὐτῶν· οἷς ἂν τις στῆ-
τε στερεοὶ τῇ πίστει· ὁ
Παῦλος ὑμῖν, ταῦτα δι᾽
ἐμοῦ διατίθεται· ὁ δὲ
ἐπὶ πάντων θεὸς καὶ
πατήρ· καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ προ-
αιωνίως γεννηθεὶς ἀπα-
θῶς υἱός· καὶ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς
ἐκπορευόμενον, ὁδηγή-
σει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν
ἀλήθειαν· καὶ ἀμέμπτους
παραστήσει· εἰς καὶ χη-
μαι ἐμόν, εἰς ἡμέραν
Χριστοῦ. Ταῦτα καὶ πλείω

τούτων ἕνεκεν, τὸ πνεῦμα
τοῖς δὲ εὖ φρονήσασιν αὐτ-
οῦ ἀγγέλοις· καὶ ἐν πάσαις
ταῖς ὁδοῖς φυλάξασιν,
ἅπερ δέδωκε· τέταρτον
μὲν, πρὸς τοῦ ἑκάστου ἔ-
τος τῆς ἀρχιερωσύνης ἐμ-
πειρίας· πολλοῦ δὲ μό-
χθου καὶ κόπου οὐ τὴν ἐ-
αυτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν
τῶν ἄλλων σωτηρίαν κατερ-
γασάμενος· οὐ γὰρ ἑκό-
πτε τὸ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ
τὰς τῶν πολλῶν ἱμασσοθῶ-
σι· καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας
τοῦτο ζῶν μόνον, ὃ καὶ τὸν
ἄλλον ὠφελεῖ· δηλοῖ δὲ
καὶ τὸ πλῆθος τῶν τε πρε-
σβυτέρων καὶ διακόνων
καὶ ὑποδιακόνων· ὅσους
καὶ τελευτῶν, διακοσί-
ους τῇ ἐνορίᾳ τῆς οἰκεί(ας)
ἐκκλησίας ἐγκαταλέλοι-
πεν· εἰ γὰρ οἱ τοῦ κλήρου κατα-
λεγόμενοι τοσοῦτοι, πόσον
εἶναι τῶν λαϊκῶν τὸ πλῆ-
θος εἰκάσαμεν· ἐφέρετο
δὲ ἄρα τούτων τὴν προσ-
την, γεράσδης· ὃν καὶ
προφθάσας ὁ λόγος, ἐν
τοῖς μάλιστα τῶν μεθόδ(ων)

ὁ μὲν ἠλη τῶν ἀποκεῖθεν
σθεν· ὃς καὶ ἀρχιεπίσκο-
πος Μοραίου παρ' αὐτῶν
τοῦ ἁγίου Ταντάλου παια-
ζῶντος, ἀνεκηρύττετο·
ἀλλ' οὐ γὰρ οὐκ ἦν ἐνεγκεῖν
πάντολμος πλῆθος τῶν
αἱρετικῶν, τὸν Μεθόδιον
ἔχειν καὶ μετασθάναι τὸν
ζῶντα, ἀντιμάχον· ἀλ-
λὰ δεῦτε εἰπόντες το-
ρὰς δὴν καταδιῶ ψευσό-
μενόν τε καὶ ἐνεδρεύσο-
μεν· ἀνόμιος γάρ ἐστιν
ἡμῖν ὁ υἱὸς αὐτοῦ· καὶ τὰ
ἐκλελεγμέναι αἰτίαι τοιαύ-
του· καὶ ὀνειδίζει ἡμῖν
ἁμαρτήματα· καὶ εἰ ζῇ μέν,
οὗτος ἐστὶν ἀθῷος, δημαιῶ
ἢ δὴ ἡμῖν ὁ Μεθόδιος,
καὶ τοῦτον μὲν τῆς ἐπι-
σκοπῆς ἀρχῆς παρα-
λύουσι· βιχλίσκον δὲ
τίμαιον τοῦ τῆς αἱρέσεως
ἀκεραίου μαθητοῦ ἐξωθέντα·
καὶ ἄλλος ὡς μαθητεύειν δυ-
νάμενον· καὶ μέντοι δι-
ὰ τοῦτο παρ' αὐτοῦ Μεθο-
δίου τὸ τοῦ ἀναθέματος
σατανᾶ παραδοθέντα
μετ' αὐτοῦ θιάσου τῶν συν

αὐτῷ μαινομένων, τοῦ-
τον ὡς πονηρὸν καὶ αὐτὸν ὄντα
τοῦ Μεθοδίου· καὶ τριάς
συγχωρουμένης τὰς ἰδιότη-
τας, ἐπὶ τὸν θεὸν ἀνά-
γουσι· μᾶλλον δὲ τὸν θεὸ-
μον δι' αὐτοῦ τὸν κατάγουσι.
καὶ ὅσος διὰ Μεθόδιον,
ἔνδοξος ἦν· καὶ τῶν πολ-
λῶν προφαινόμενος,
τοσοῦτος διὰ Βιχλίσκον
τῇ τῆς ἀδοξίας κοιλάδι
ἐπικλινόμενον· ἀλλ' ὁ
μέν, οὗτος τῆς ἐπισκο-
πῆς περαινόμενος καὶ
μηδὲν αὐτῷ προσῆκον,
ἐδράξατο· ἑαυτῷ λαὸν
τὴν τιμήν· καὶ ἀρπαγμὸν
ἡγησάμενος· καὶ τὸν ὑ-
πὸ θεοῦ κληθέντα, τὸν ἑαυ-
νίδι ἱεραρχίονος ἁμαρ-
τωλοῦ παρεγκοσμήσαν,
κεφαλὴν δὲ καὶ αἱρέσεως
ἀρχ· καὶ κατὰ τῆς ὀρθο-
δοξίας πλῆθος τῶν
Μεθοδίου μαθητῶν γαυ-
ριῶν· καὶ δὴ θορυβοῦσαν-
τες· καὶ τοῖς ἐπὶ τοῖς ἐ-
πομένοις ἀνταστάντες, δι' ἀντίφα-
σιν ἐπὶ τοῖς Μεθοδίου
λογίοις τοῖς ὀδοδόσι.

καὶ νεκροῖς, ἀνυποστρό-
φως διάκεισθαι· ἀλ-
λὰ μὲν τοὺς ζῶντι ἀρχιε-
πισκόπους συνίστασθαι.
καὶ ὁμολογεῖτε ἐκ πατρὸς
υἱὸν γεννηθέντα· ἐξ υἱ-
οῦ τὸ πνεῦμα ἐκπορευό-
μενον· οἱ δὲ δι' ἀγοράσ-
δου καὶ κλημένοντος ἔ-
φασαν, ὅτι μὲν Μεθό-
διος ἔτι ζῇ, τοῦ κυρίου πάν-
τως ἐμάθομεν· πό-
τε μὲν τὸν εἰς αὐτὸν πι-
στεύσαντα, κἂν ἀπο-
θάνῃ ζήσεσθαι, φάσκον-
τος· πότε δὲ διδάσκον-
τος τὸν θεὸν τοῦ Ἀβραὰμ
καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ
ὡς ζῶσιν, ἀλλ' οὐ νεκροῖς
ἐπιλέγεσθαι· τί οὖν
ἁμαρτάνομεν· εἰ τὸν
ἐνθουσιῶντα, διδά-
σκαλον ἔχομεν πνευματι-
κῶς ἡμῖν συνόντα
καὶ συλλαλοῦντα, καὶ
καθ' ἡμέραν συνεπιρρων-
νύοντα· τὴν δὲ καὶ-
νὴν ταύτην πίστιν ἡμῶν,
οὕτως καὶ νῦν ὑπογρα-
φῆς μαρτυροῦμεν,
οἷα σῶν εὑρόντες, οὐ

θεοῦ τοσούτων ἁγίων συν-
τεθειμένων, ὃ κινούμενοι
τὸ καλεῖν ἑαυτοῖς ἀναθέ-
ματι· τοῦ Παύλου διαρρή-
δην κηρύττοντος· εἴ τις ὑμᾶς
εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρε-
λάβετε, ἀνάθεμα ἔστω·
ἡμεῖς γὰρ πνεῦμα μὲν υἱοῦ·
ἐπεὶ καὶ πνεῦμα ζωῆς καὶ ἀλη-
θείας αὐτὸ καὶ ὁ υἱός· καὶ
νοῦν Χριστοῦ τὸ πνεῦμα πιστεύο-
μεν· ἐξ υἱοῦ δὲ τοῦτο προ-
ερχόμενον, οὔτε μεμα-
θήκαμεν οὔτε μαθησόμεθα·
οὔτε τινῶν ἐπιτιμᾶν ἠσόμε-
θα, καὶ χειρονομοῦντας ἀποστρε-
φόμεθα· οὐ μὰ τὸν ἁγιασ-
μὸν τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος χά-
ριτος· ἀλλ' ἐκ πατρὸς μὲν προ-
ϊέναι τὸ πνεῦμα· καὶ ἐν μὲν τῷ
τὸν αἴτιον καὶ προβολέα
τὸν τοῦ υἱοῦ γεννήτορα,
πεπιστεύκαμεν· εἶναι
δέ, καὶ τοῦ υἱοῦ οἰκεῖον·
καὶ δι' αὐτοῦ χορηγεῖσθαι
τοῖς ἀξίοις ἑκάστοτε· ἕ-
τερον δὲ τὸ ἐκπορεύεσθαι·
καὶ ἕτερον, τὸ χορηγεῖσθαι·
τὸ μὲν γάρ, τοῦ πατρός εἰσιν·
καὶ τὸ πνεῦμα ἐκφαντικόν·
ὥσπερ γὰρ ὁ υἱός ἐστιν ἐκ τοῦ

πατρὸς γεννητὸς, οὕτως τὸ
πνεῦμα ἐκ πατρὸς ἐκπορευτῶς· τὸ δὲ
χορηγεῖσθαι, οὐ τὸ πῶς
εἶναι δηλοῖ· ἀλλ᾽ ἀπόλου-
τις μὲν ἐνδ κρύπται καὶ
διάδοσιν· καὶ ἵνα σαφέστερα
παραδείγματι τινὶ τὸν λόγον
ὡς ἐγχωρεῖ φωτίσωμεν,
ἐννόησόν μοι βασιλέα
τινὰ πλοῦτον μέγαν ἀπο-
λῶν ἐκ τῶν οἰκείων θη-
σαυρῶν προβαλλόμενον.
τοῦτον δὲ τὸν υἱὸν παρα-
λαμβάνοντα, οἰκεῖον γε αὐ-
τοῦ ἔχειν· καὶ διανέμειν
τοῖς εὐαρεστοῦσιν αὐτοῖς.
Βασιλεὺς ὁ πατήρ, πλοῦτος,
ὡς ἐν εἰκόνι φάναι τὸ πνεῦμα,
τῶν τοῦ πατρὸς ἀρρήτων θη-
σαυρῶν προβληθέν· υἱ-
ὸς βασιλέως, ὅ τουτέστι
υἱός· οὗ τὸ πνεῦμα καὶ δι᾽
οὗ χορηγεῖται· ὁρᾶτε τὸ
πνεῦμα πῶς ἡμεῖς οἱ διὰ
δὲ υἱοῦ μὲν οὕτως ἐρχό-
μενον, δι᾽ υἱοῦ δὲ χορη-
γούμενον; εἰδότες τὸ ἐμφύ-
σησαι τὸν υἱὸν τοῖς ἀπο-
στόλοις εἰπεῖν· λάβετε
πνεῦμα ἅγιον· τοῦτό σε ταράτ-
τει; ταχέως τοῖς ἐ-

γαγγελίοις ὡμολόγησας,
χαρισματοδότην τοῖς ἀποστό-
λοις ἐν τῷ τοῦ πνεύματος δὲ δοκε-
τό, τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρ-
τιῶν· ὡς δηλοῖ τοῖς δεξιοῖς·
πνεύματα δὲ τὰς ἐνεργεί-
ας τοῦ πνεύματος, καὶ τῷ Ἡσαΐᾳ
φίλον καλεῖν· ἀλλ᾽ οὐ καὶ
τὸ τὸ πνεῦμα τῇ μὲν καὶ αὐτοῖς
μαθηταῖς ἐχαρίσατο· δῆ-
λον δέ· καὶ γὰρ εἰ τότε τὸ
πνεῦμα δέδωκεν, ἢ πῶς εἶτ-
α λοιπὸν ἡ ἐν τῇ πεντη-
κοστῇ τούτου κάθοδος,
ἢ ἄλλου πνεύματος· εἰ μὲν ἕτε-
ρόν τι ἦν, ποῖον οὖν τοῦτο.
ὡς ἥ γε ἐκκλησία ἐν ἁγίοις
προσκυνοῦσα φαίνεται.
Εἰ δὲ δύο ἅγια ἐν, ὁπότε-
ρον οὖν τούτων οὐχ ἅγιον·
Εἰ τοίνυν τὸ ἅγιον δι᾽ αὐτοῦ
ἐμφυσήματος ὁ κύριος δέδω-
κεν αὐτοῖς ἐκεῖνο, ἀλλ᾽ οὐ-
χὶ πνευματικὸν χάρισμα,
τὸ κατελθὸν ἐν τῇ πεντη-
κοστῇ, δῆλον ὡς οὐ
χωρίον, ἀλλ᾽ εἰς κεφαλ-
ὴν τὸ κλασθὲν μονάζ-
οιτο· διὸ δὲ ποιοῦν-
τες ὑμεῖς δέχεσθε· τοῦ μὲν
υἱοῦ, ἢ πατρός· τοῦ δὲ

πατρὸς, τὸν υἱόν· ἀλλ᾽ ἢ μὴ τι-
μᾷ μανίαν μανιχαϊκὴν
μακεδόνιε· ἢ μὴν δὲ εἷς
μόνος θεός· μία δὲ τῶν ἐ-
ξ αὐτοῦ ἀρχή, ὁ πατήρ·
τοῦ μὲν υἱοῦ, πατήρ· τοῦ
δὲ πνεύματος, προβολεύς.
ὥσπερ οὖν, καὶ εἷς ἥλιος,
ἀρχὴ τῆς τε ἀκτῖνος,
τῆς ἐλλάμψεως ἤ τοι θάλ-
ψεως· τῇ τοίνυν ἀκτῖ-
νι, καὶ ἡ λάμψις σύνεστι.
καὶ ἡ θάλψις· ὥσπερ
τῷ υἱῷ τὸ πνεῦμα· καὶ τῆς
ἀκτῖνος ἡ λάμψις ἐστίν,
ὥσπερ τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ·
ἄμφω μέντοι ἐκ μιᾶς
ἀρχῆς τοῦ ἡλίου· καὶ ὥσ-
περ ἐν τῷ ὑποδείγμα-
τι δι᾽ αὐτῆς ἀκτῖνος· ἡ
λάμψις ἤ τοι θάλψις τῷ
σωματικῷ κόσμῳ δί-
δοται, οὕτως δι᾽ αὐτοῦ
υἱοῦ, χορηγεῖται τῇ νο-
ητῇ κτίσει τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ἐπὶ πᾶσιν· εἰ μὲν
οὖν ὡς μανιχαῖοι· τὸ
κατὰ Θωμᾶν εὐαγγέλιον.
οὕτως ὑμεῖς ἄλλο τι προ-
ενεγκεῖν ἔχετε τὴν τοι-
αύτην περὶ τοῦ πνεύματος δι-
δασκαλίαν φωνῆσαι

μενον, δέξασθε τοῦτο κε-
κανονισμένον καὶ σιωπη-
σόμενον· εἰ δὲ τοῖς τέσσαρσιν
μὲν ἀρχαῖς ὁ τῆς ἐκκλησίας
παράδοσις ἐκ μιᾶς πη-
γῆς Χριστοῦ μένης ποτίζηται.
Ματθαῖον· Μάρκον· Λου-
κᾶν· καὶ Ἰωάννην, οἱ μα-
σιωνήκατε· ὁ δὲ πέμπτον
εἰσφέρων εὐαγγέλιον, τρὶς
κατάρατος· Ἰωάννης δὲ
ἢ μὴν τὸν υἱὸν παρεισάγειν
λέγονται· τὸ πνεῦμα τῆς
ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς
ἐκπορεύεται, πᾶσας ὡσαθε
καθ᾽ αὐτῶν πηγνύουσι
τὸ ξίφος ἐν στατικὸς τερό-
παύσας· τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ
τοῦ μεγάλου εὐαγγελιστοῦ.
καὶ ἐξ οὗ καὶ δι᾽ οὗ· καὶ εἰς
ὃν εὐαγγέλιον πᾶν, μαχό-
μενοι· καὶ χωρὶς τοῦ πνεύματος,
περὶ τοῦ πνεύματος δογματί-
ζοντες· μᾶλλον δὲ τῷ ἐναν-
τίῳ ὑποφθεγγόμενοι
πνεῦμα· ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐ-
μέγκοντες οἱ τοῦ μιχλίσκ
στασιῶται τὰ ὦτα συσχόν-
τες, καθάπερ οἱ Στέφανον
πάλαι λιθοβολοῦντες, τὴν
τοῦ λόγου γενναῖον μαρ-
τυρίαν· καὶ αὐτὸ μόνον

καλῶς ποιοῦντες ὡς οὐ
κάξιοι τούτων ἀκούειν,
θορυβοῦμεν καὶ πάντας ὑ-
χεῖν ἐπεμβάλλοντο· καὶ
μικροῦ μέν, καὶ εἰς χεῖρας
ἦλθον τοῖς ὀρθοδόξοις·
τῇ γλώττῃ καταπονηθεί-
σῃ τὴν χεῖρα διδόντες
σύμμαχον. τέλος δὲ οὖν
ἀναστήσαντες, ἐπὶ
τὴν τελευταίαν ἦλθον κα-
ταφυγὴν αὐτῶν· τὸν κο-
μῖον τὸν σοφὸν τὸ πολιτικόν·
καὶ διαβάλλουσι μὲν τοὺς
ὀρθοδόξους, ὡς μὴ ὀρθὰ
φρονοῦντας· καὶ κατὰ
τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ κινηθέν-
τας μὲν οἷς ἄν, φιλονεικεῖ περὶ
τὸ δόγμα τῷ ἄρχοντι συμ-
φέρον κρίναιεν· τὸ γὰρ ἀν-
τίδοξον, καὶ ἀντίμαχον.
Ὁ δὲ τοῖς τοῦ μεθοδίου
προσκαλεσάμενος, τί
φησὶ τοῦτο τὸ σχῆμα ἐν
ὑμῖν πολιτεύεται· καὶ
θεὶ κατὰ ἀλλήλοις πολε-
μίως συμπλέκεσθε;
οὐκ ἀδελφοὶ πάντες ἐστέ;
οὐ τῆς χειροτονίας μετειλή-
φατε; οὐκοῦν μὲν συμφρονεῖ-
τε ἀλλήλοις· μὴ δὲ τῶν
ἐν ποσὶν ἐπιπασάδετε· οἱ
δὲ ὅσα τῷ ὀνόματι γνωρίζεσθε
καὶ κεκλημένοι Χριστοῦ μόνοι·
οὗτοι γὰρ οἱ ἐσόμενοι τοῦ λόγου
ἠγούμενοι· ἐδόθη μὲν πρό-
ρρησις τούτων ἔφασαν ὡς ἀρχ-
μακεδονιανοὶ ποιεῖσθε
τοὺς λόγους· οὔτε γὰρ περὶ
ἐλαχίστου· οὐδὲ περὶ ἐ-
λαχίστου ὁ κίνδυνος
ἵσταται· ἀλλὰ περὶ δόγματος
μέν, ἐκκλησιαστικοῦ τοῦ
περὶ τῆς μακαρίας τριά-
δος· περὶ δὲ ψυχῆς τὸ
πάντων ἡμῖν οἰκειό-
τατον· ἐπεὶ δὲ ὅσοι τὸ τῶν
γραφῶν ἀνομίλητον· μα-
κρόπερ ὧν λόγων ἢ μαθη-
τῶν ἀκούειν οὐ δίδοσθαι,
ἁπλοῖς ἡμῖν ὁ πρὸς τὴν
σὴν ἔρως τῆς ἴσης λόγος· ὅ-
τι σχιζόμεθα μέν, ἐπει-
δὴ καὶ Χριστὸς μάχαιραν ἦλ-
θε βαλεῖν καὶ διχάσαι τὸ
κρεῖττον ἀπὸ τοῦ χείρονος·
καὶ τοῦ Δαβὶδ ἀκούομεν
μισοῦντος τοὺς μισοῦν-
τας τὸν κύριον· λίαν δὲ τι-
μῶντος τοὺς φίλους θεοῦ·
χαιρετίζομεν δὲ οὐκ ἂν πο-
λημμεῖς θεὰ μὲν τοῖς μὴ
προσδεχομένοις τὸ ε-
ὐαγγέλιον· ἐκεῖ γὰρ τοῦ

ἐμὸς τῆς τριάδος υἱοῦ
τοῦ θεοῦ εἰπόντος τὸ πνεῦμα
τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ
τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται,
οὗτοι φασὶν ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκ-
πορεύεσθαι τὸ πνεῦμα· καί-
τοι πάντως εἴ τι τὸ κω-
λῦον τὸν κύριον εἰπεῖν τὸ πνεῦμα
τῆς ἀληθείας ὃ παρ᾽ ἐμοῦ
ἐκπορεύεται, ἓν μὲν
οὖν τοῦτο· δεύτερον δέ,
ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει
δευτέρα τῶν ἐκ πάσης
τῆς οἰκουμένης ἀθροι-
σθέντων ἀρχιερέων σύ-
νοδος, περὶ τοῦ ἁγίου
πνεύματος ἀπεφήνατο· ἐ-
πειδὴ καὶ τούτου χάριν συ-
νήθροιστο· ἐπὶ καθαιρέ-
σει τοῦ πνευματομάχου
Μακεδονίου· ἐξέθετο
τε τῆς πίστεως σύμβολον,
οὐκ ἐπιδέον ἀπὸ τῆς τοῦ
τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου
τεθεασμένου· ἀλλ᾽ ὅ-
περ ἐκεῖνος ἐνέλει-
πεν, οἷα δὴ μὴ κινηθέν-
των τότε τῶν περὶ τοῦ
πνεύματος ζητημάτων, τοῦ-
το αὐτοὶ ἀναπληροῦσαι
καὶ σῴζουσαι τὸ τῆς με-
[illegible] ὑστέρημα·
ἰδοὺ μὲν οὖν ἐν τούτῳ
τῷ συμβόλῳ, ὃ καθ᾽ ἑκά-
στην ἐπ᾽ ἐκκλησίας ἐκφω-
νεῖσθαι ἀρχῶν καὶ σύ, ἐκ τῶν
γραικῶν ἐκκλησιῶν μεγάλη
φθὲν πρότερον, προσθεῖ-
εἰς πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκ-
πορευόμενον, ἢ τὸ ἐκ τοῦ
πατρὸς ὁμολογούμενον· πῶς
τοίνυν συμφωνήσομεν τοῖς
πρὸς αὐτὸ εὐαγγέλιον φρονοῦ-
σι· καὶ τὴν μετὰ τοῦ πνεύματος
τῶν πατέρων ἔκθεσιν τοῖς ἀ-
πὸ τῆς φωνῆς συγκατα-
τοῖς γραφεῖ μύθοις, τίς
κοινωνία φωτὶ πρὸς σκό-
τος φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολ(ος)·
εἰ μὲν οὖν μεταμελοῦν-
ται τὰς γνώμας, καὶ μετὰ
τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῶν πατέρων
φανήσονται, ὡς ἀδελφοὺς
προσδεξόμεθα καὶ πε-
ριπλακησόμεθα καὶ πε-
ριπτυξόμεθα· εἰ δὲ τὸν
ὅμοιον καθηγητὴν ἡμῶν Χρι-
στὸν ἀποποιούμενοι· ὅπι-
σθεν τῆς διανοίας αὐτῶν
πορεύονται· καὶ ἐν τοῖς
διαλογισμοῖς αὐτῶν μαται-
οῦνται, σχολὴ γὰρ ἡ-
μῖν πρὸς αὐτοῖς καθηγη-
ταῖς· τὸ περὶ τῆς τριά-
δος δόγμα μαθησόμεθα δοξό-
μεθα· ταῦτα ἡ πρὸς

τοῖς ὀρθοδόξοις πληθεῖς,
προηγόροις Γοράσδῳ
καὶ Κλήμεντι χρώμενοι
ὁ δὲ ἄρχων μόλις μὲν
συνῆκεν ὀλίγα τινὰ τῶν
λεχθέντων· ἦν γὰρ παν
τάπασι γνῶναι τι τῶν
θείων ἠλιθιώτατος· ἀ
μαθὴς ὡς ἂν ἡγεμὼν ὅς
καὶ βαρβαρικώτερον· καὶ
συνόλως εἰπεῖν ἀλογώ
τερον· ἅμα δὲ καὶ τῇ νόσῳ
τῆς μιαρᾶς ἡδονῆς πα
ρασυλλημένος ὡς ἔφην.
πῶς γὰρ ἔμελλε τοῖς πε
ρὶ ἀρετῆς λόγοις ὁμιλῆ
σαι, ἐνδόσιμος παμπόλλου
τῆς σωφροσύνης ἀποσχοι
νισμοῦ· οὐχ ὥρεις, οὐδ' ἔξω
τὸν κύριον ὀψεῖται. ὑπὸ δὲ τῆς
αἱρετικῶν προσοικειώσεως.
ἦν γὰρ ὅλος αὐτοῖς προσ
κείμενος, τοῖς ἂν δὲ τοῖς
ὀρθοδόξοις ἀπόφασιν ἐ
δεδώκει· φησὶ μὲν ἐμαυτοῦ
πολλοῦ τὸν ἰδιωτισμὸν
συνοῖδα· καὶ ἀπολοίσ...
μὴ τῷ δόγματι καί· καὶ τί
γάρ, ἤγε ἀγράμματος· τοῦ
μέντοι χριστιανισμοῦ
μεταποιοῦμαί τε καὶ με
ταποιήσομαι· ἀμφιβο
λίας δὲ τοιαύτας οἵας

ἡμῖν ἀνεγράψατε, λύειν οὐ
χ ἱκανὸς φησὶ διαλογισμῶν.
οὐδὲ διακρίνειν ὀρθόδοξον
καὶ κακοδιδάσκαλον· ὡς οὖν
χριστιανὸς, δίκαιος ὑμῖν
ἀμέλει καὶ περὶ τούτου
τοῦ δόγματος ἀποφαί
νομαι, ὡς καὶ περὶ τῶν
ἄλλων ἀποφαίνεσθαι θ
θίσομαι· ὅσ' ἂν παρ' ὑμῶν πρό
τερος ὁμοσφεν ὡς καλὸς
καὶ ὀρθοδόξως πιστεύη,
τοῦτον εἶναι τὸν κατὰ τὴν
ἐμὴν κρίσιν, μὴ δεῖν ἐπι
τοῦ ἀκεραίου περὶ τὴν
πίστιν σφαλλόμενον·
τοῦτον καὶ τὰς ἐκκλησίας
παραδώσω, καὶ τὸ τῆς
ἐκκλησίας ἐπιδώσω
κατὰ τὸ εἰκὸς πρεσβυ
τέριον· οἱ τοίνυν ἀσεβ
εῖς προθυμότατα προσ
εῖντο ὅρον διαπεθέντι
οὐδὲ τὸ τέλος τῆς τοῦ
δεχομένου ἂν ἁμαρτίας
ἀποφάσεως, ὁμοθυμαδὸν
καὶ ἐφησαν τὴν κακοδο
ξίαν αὐτῶν· ἅμα ἡ πρόκρι
σις περὶ ἀσεβῶν τῶν
καταλλήλων· πρὸς αὐτοῖς
ταῖς κεφαλαῖς ἡ αἱρέσις
κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας
ἐστεφανώσατο· καὶ πα

ἐσχάτην ἐξουσίαν ἔχειν καὶ
φέρειν τοῖς Χριστοῦ γνησίοις
δούλοις καὶ τῆς πίστεως
φύλαξι· εἰ γάρ τις
φησὶ φθαρθείη μὴ πι
στῶν κατὰ τὴν τῶν ἀσεβῶν
γνώμην ἐκθέσιν, αὐτοῖς ἐ
κείνοις παραδοθήσεται.
χειροτονουμένοις ὅτι καὶ κέ
κληντο· τὰ ἐπὶ τούτοις,
τίς ἂν ἐκδιηγήσαιτο λό
γος, ὅσας κακίας λαομε
λῶν ἀσεβείας εἰργάσατο.
πῦρ ἀπέχνως ἐν ὕλη
πυρὶ ἐπιζόμενον· οἱ
μὲν, ἠνάγκαζον συνθέ
σθαι τῷ πονηρῷ δόγματι.
οἱ δὲ τὴν τῶν ἱερῶν πί
στιν ὑποβλοπίζοντο· οἱ
μὲν παντάπασι περάττειν.
οἱ δὲ παντάπασι ὑπέχειν πα
ρεσκευάζοντο· τοῖς
μὲν ἀπάσαν θεὸς πρὸς ἠ
κίζοντο· τῶν δὲ, τὰς
οἰκίας διήρπαζον.
μὴ γνωστῶς ἀσεβείας ἀπλε
ονεξίαν· ἄλλοις γυμνοῖς
ἐπὶ καμάτων ἐσύρον.
καὶ ταῦτα γέροντας ἄν
δρας· καὶ τοῖς διὰ τι
κοῖς ὅροις τῆς ἡλικίας
ὑπερακμήσαντας,
ὅσοι δὲ τῶν πρεσβυτέ
ρων καὶ διακόνων ἦσαν

μὲ ὡς τότε οἱ, τούτοις τοῖς
ἰουδαίοις ἐπακόλουθοι· οἱ τε
ἰουδαίων μοίρας καὶ τῆς ἀ
γχόνης ἐπάξιοι· ὡς γὰρ
ἐκεῖνος Χριστόν, οὕτως οὗτοι
τοὺς Χριστοῦ δούλους. μᾶλλον
δὲ φίλους κατὰ ταῦτα ἐκεί
νῳ εἰπεῖν· θαρρήσας δὲ
φήσαιμι· καὶ χείρους τοῖς
ἀφ' ὧν παρακεραίμοσιν,
ἀπεδίδοσαν· οὐκ ὀλίγοι
δὲ παντὸς ἦσαν, ἀλλ' εἰς
διακοσίους ἀπαριθμού
μενοι καθὼς δὴ προειρή
καμεν, οἱ τοῦ κλήματος·
ὅσοι δὲ διδασκάλων ἐπέ
χον τάξιν· οἷος δὴ Γοράσ
δης ἐκεῖνος οὗ πολλάκις
ἐμνήσθημεν· ὃν ἐκ Μορά
βου γενόμενον· καὶ ἀμ
φοτέρω γλώσσα· τήν τε
σθλοβενικὴν οὖσαν καὶ
τὴν γραικικὴν ἱκανώτα
τον· ὁ μὲν θεῖος, Μεθο
δίῳ τῷ θρόνῳ δεδωκώς.
ἡ δὲ τῶν αἱρετικῶν κακία.
τὸν θρόνον τῇ ἀσεβείᾳ τοῦ
ἀδελφοῦ ἀπεσκοράκισε.
καὶ μέντοι καὶ Κλήμης
πρεσβύτερος ἀνὴρ ἐλλό
γιμώτατος· καὶ Λαυρέν
τιος, καὶ Ναούμ· καὶ Ἀ
γγελάριος, τούτους δὴ κ
ἄλλοις πλείοσιν ὀνομαστὶ,

σιδηροδέτοις φύλαξι καὶ
εἶχον ἐγκλείσαντες· ἐ-
μαῖς πάσαις παρακλήσεσιν
αὐτοὶ τὸ ἑαυτοῦ· ὁ συγγενόμενος·
οὐ γνωστὸν θαρροῦντος·
οὐδὲ προσδοκῶν τὴν προσέ-
λευσιν· ἀλλ' ὁ παρακα-
λῶν τοὺς ταπεινοὺς κ(ύριο)ς,
ὁ τοὺς συντετριμμένους
τὴν καρδίαν ἰώμενος·
Ὁ δι' αὐτῶν παρακλήσε-
ως ἀφραινόντων ψυχὴν ἄν τι-
μέρου μένων τῷ πλή-
θει τῶν ὀδυνῶν, παρε-
κάλεσε τοὺς ἁγίους· ἐξα-
ποστείλας αὐτοῖς τὴν ἐ-
ξ ἁγίου κοινωνίαν(?)· οἱ μὲν
γὰρ καὶ τοὺς σιδηροῦς τῆς
ἀλύσεως καρτερῶς μένοι,
οὐδ' οὕτως ἤμελλον τῆς
προσευχῆς· ἀλλὰ καὶ
τὰς τῆς τρίτης ὥρας ἀπο-
δοὺς ὑπάσας τε· ἐπεί-
τα καὶ τὸν τῶν ψαλμῶν
ἔφυμνιον πρὸς τὸν ᾄδον-
τα· δι' οὗ τὸ παράδοξον τοῦ
τὸν ἐν τῇ τρίτῃ ὥρᾳ αὐτοῖς
αὐτὸς πρόλογος ἐπιπε-
φθὲν, ἐγκαινισθῆναι ἡ
μὴν ἀρχομένου· θεὸς δὲ
ἐπικλέψας ἐπὶ τὴν γῆν,
ἐποίησεν αὐτὴν τρέμειν.

καὶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο
ὥσπερ ἐν τοῖς δεσμοῖς
ποτὲ Παύλου προσευχο-
μένου· καὶ ὡς ἐξ οὐρανοῦ ἦ-
χος· καὶ αἱ ἀλύσεις ἐξέπε-
σον· καὶ οἱ τότε δέσμιοι,
ἄνετοι· μόνον τοῦ Χ(ριστο)ῦ πό-
θου ἀλύτοις δεσμοῖς μένοι.
σείει μὲν τὴν γῆν ὁ θ(εὸ)ς
καὶ σείων ταράξειν· ἐσαλεύθη-
σαν δὲ ἄρα καὶ οἱ περὶ τὴν
πόλιν ἐκάμνην· καὶ τότε
γονότι δι' ἐταράχθησαν·
ὥστε θαυμαθεῖν καὶ δι-
απορεῖσθαι τί ποτ' ἂν
ἡ θεοσημεία βούλοιτο·
ὡς δὲ πλησιάσαι ἐν μέ-
σῃ τῇ φυλακῇ, ἴδοι ἐν δὲ
τὸ περὶ τοὺς ἁγίους γι-
νόμενον· καὶ ὥσπερ τῶν ἀ-
λύσεων ἐκπεσουσῶν, ἐ-
μὰν ἐστὶ πᾶσι διηγον,
τὴν θείαν ἀκουστισθέν-
τες ὡς ὁ Δαυὶδ φησὶν ἀ-
γαλλίασιν· δρομαῖοι
προσελθόντες τῷ ἄρ-
χοντι, τί τοῦτο φάναι·
μέχρι τίνος πρὸς τῆς
τοῦ θ(εο)ῦ μαχόμεθα δυ-
νάμεως, μέχρι τίνος πρὸς
τὸ φῶς τῆς ἀληθείας,
οὐκ ἀναμελέξομεν· ἀλ-

λοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχομεν
καὶ οὐ βλέπομεν· ὦτα
καὶ οὐκ ἀκούομεν· οἱ αὐ-
τοὶ παρ' αὐτοῦ Δαυὶδ εἴδω-
λα· εἰ βούλοιντο δέσμιοι ἢ πα-
ρ' αὐτῶν ἤσαν τὸ πᾶν αὐλα-
κόμενον τῆς κατανύξεως,
οὐ συνήσομεν τὸ γενόμενον
θαῦμα; οὐ τὴν θεοση-
μείαν δι' ἧς ποιηθησόμεθα·
οὐ δεσμοῦνται μᾶλλον ἡ-
μεῖς· τῆς πρὸς τοὺς ἐκ
τῶν δεσμῶν λυθέντας
τιμῆς ἐσόμεθα· ἀλλ' ἡ
τῶν αἱρετικῶν γλῶττα,
τὸ θαῦμα διαβάλλειν
πειρᾶται πάλιν· ὥσ-
περ ἡ τῶν φαρισαίων
τοῦτό γε παρ' αὐτοῦ κ(υρίο)υ
πάλου μένοι· καὶ τὸ ἡττᾶ-
αι φασὶ καὶ μάτην τε-
χναι προφητείας ταῦ-
τα· πρόσωπον ἕτερον
τὸν κελεξε κουλ τῇ καὶ
μόνῃ τῇ τοῦ ἔργου ἐπι-
γραφόμεναι· οἱ τῆς ἐ-
κείνου ἐνεργείας κατα-
πλέω· εἰ ταῦτα πάλιν·
ἔδει γὰρ μὴ συνεῖναι
τὸν ἀσύνετον δέχονται,
ἀλλ' ἰσότης τοῖς ἁγίοις·

εἶχον τῶν περισσοτέρων
βαρύτεραι· καὶ κακώσεις
ἐν τῇ φυλακῇ μᾶλλον ἢ πρό-
τερον, ἀπαράκλητος·
τρεῖς παρῆλθον ἡμέραι.
καὶ πάλιν τὴν τῆς τρίτης
ὥρας τελούντων προ-
σευχήν, ταῦτα σημαίνῃ
τοῖς ἔμπροσθεν· σεισμὸς
τε γὰρ μέγας ἦχου ἐξ οὐρανοῦ
καὶ αἱ ἀλύσεις ἐκπίπτου-
σαι· καὶ πάλιν οἱ θεομά-
χοι μηδὲν τῶν πραχθέν-
των τῷ ἄρχοντι ἐμφανί-
σαντες, ταῖς αὐταῖς κα-
κώσεσι τοὺς ἁγίους ὑπέ-
βαλον· ὧν αὐτοὶ πάντως
ἦσαν ἀληθείας ψηφιφο-
ρούσης, ἄξιοι· ἀλλ' ἄντι
φιλοτιμεῖ τὸ θ(εῖ)ον ἐσεβέω-
θεν· ἐνταῦθεν τὸ πέρας
τῆς κακουχίας, ἐκεῖθεν
τὸ δόγμα τῆς ἀθυμίας·
ἡ μὲν ὧν γὰρ δέκα δι' αὐτόμο-
μένων, πάλιν ἐκ τρί-των
ἀπολήψεις ὕστερον οἱ ἀθλη-
ταὶ ἐπέκεφθησαν· καὶ
οἱ ἀπειλητικοὶ τῶν αἱρετικοί,
τῆς αὐτῆς ἦσαν αὖθις
πορείας ὕβρεως· καὶ τὸ δ' ἑ-
τέραν μὲν ἐν ... οὐκ αἰτηθῦ

μένου. καὶ οὐκέτι περικοσμεῖ-
το, τὸ τῆς γνώμης αὐτῶν,
προσείη τὴν τοῦ κάλλους γνώσεως
ὑστέρημα. μᾶλλον μὲν
οὖν ἐπὶ τὸ ἄλγος τῶν τε
μάτων τοῖς αἰτίοις προ-
σέθηκαν. ὥσπερ γὰρ πρὸς
τὸ περιάπτειν τῷ καταστή-
ματι αὐτῶν παρ' αὐτοῦ ἀρ-
χόμενος ἔδοξαν τὸ ἐνδό-
σιμον, ἐφρόντισαν μὲν τῆς
φυλακῆς. αἰκίζονται δὲ
ταῖς ἐξ ἀνθρώπων πληγαῖς. οὐ-
δὲ λέγεται. μήτε τῆς
πολιτείας, μήτε τῆς ἀσθε-
νείας. ἦν γὰρ πολλὴ κάκωσις
ἐπήγαγε τοῖς τῶν αἰτιῶν
σώμασι, φειδόμενοι θέμενοι.
οὐκ ἤδη δὲ ἄρα τούτων οὐ-
δέν; ὁ τοῖς ἀγροίκοις ἐ-
κείνοις δουλεύων ἀρχῶν;
ἐτύγχανε γὰρ ἀπάντων ὥσπερ
γε παρ' ἐκείνων, οὐκ ἂν τοιαῦτ-
τοῖς ὁμολογηταῖς τῆς ἀ-
ληθείας ἐνέπεσε δόξαν τό.
κἂν γὰρ μυριάκις τοῖς ἀσθε-
νέσι προσετίθετο, τήν τε
τῶν ἱερέων ἀνδρείαν ἀρετὴν
ἐδήλου πᾶσι τοῖς. καὶ μάλι-
στα τοῦ θεοῦ τὸ θαῦμα περιου-
σιάσαντος. καὶ τί γὰρ ἐ-

μὴ θηκεύωδης ἦν καὶ ἀμφί-
λικτος. μετὰ δὲ τὰς αὐ-
τῶν παρουσίας ἐκείνας πληγάς,
μηδὲ τροφῆς παραλαμβάνειν,
τοῖς ἁγίοις παραχωρηθέν-
των. οὐδὲ γὰρ εἴων οὐδὲ μὲν
τοῖς τοῦ Χριστοῦ δούλοις μᾶλ-
λον δὲ Χριστοῦ πρὸς εἰπεῖν.
οὐδὲ ἄρτου κλάσματι ὄν,
στρατιῶται ἀπαγαγεῖν ἄλ-
λον ἀλλαχοῦ τῶν παρ' αὐτ-
ῶν ἱερομένων, παρέδωκ-
την ἐκ τῆς πόλεως ἀσ-
φάλειαν τῶν ὁμοπολιτ-
καταφυγὴ φησάμενοι. πα-
ραλαμβάνοντες οὖν τοὺς ἀπ-
ὅσοι οἱ στρατιῶται ἅμα οἱ μα-
κάριοι. μὲ μὴ τζοῖ γάρ. καὶ
φησι μὲν τὸ ἀνήμερον
ἔχοντες, προσλαμβάνοντες
τοῦτο καὶ ἐπὶ τάγματι, ἐ-
ξ φροντίσιμον τῆς πόλεως,
ἀπέδυσαν τοὺς δέ, γυμνοὶ
ἔσυρον. καὶ διὰ ταῦτα
λιμὸς κατείργαζον το,
τό τε ἄσχημον. καὶ τὴν ἐκ
τοῦ ἀέρος ἀφ' τοῖς παρ-
φέροις μένειν ὑπαίθροις
ἐπῆκει μόνου κακώσει
ἀλλὰ δὴ καὶ ταξίφη τοῖς
βραχίοσιν ἐκείνων ἐπὶ

κατηγοροῦντος πλήξοντες.
καὶ τὰ δόρατα παντοίως πολ-
λοῖς ἐπιφέροντες ὡς μα-
χεσόμενοι. ἵνα μὴ μό-
νον ὑποθανόντων θάνοιεν,
ἀλλὰ τοσαύταις ὁ σω-
κις ἐλπίζουσι. καὶ τοῦ-
το τοῖς στρατιώταις πα-
ραστῶν ἐχθρῶν ὄντων πάλ-
θεν. ἐπειδὲ τῆς πό-
λεως ἀπέσχον πολύ,
ἀφέντες αὐτοὺς οἱ αὐ-
τόμολοι, τοῖς ἐπὶ τὴν
πόλιν αὖθις ὁδοῦ εἴχον-
το. οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁμολο-
γηταί. μαθηταὶ τοῦ
κυρίου τοῖς διωκομένοις
ἐκ ταύτης τῆς πόλεως
εἰς τὴν ἑτέραν πόλιν
φεύγειν κελεύοντος, μετ-
αγαγεῖν ἐπόθουν. μονα-
χεῖαν ποθεῖ ἐν ὁδῷ·
βουλγαρίαν τούτοις
δοῦναι ἀμύνειν ἐπλη-
ρώσατο. οὐ μὴν ἀλλὰ
καὶ ταύτην γε μὴ τῶν
δὸν διακλέπτειν,
ἀσφαλίμως ἔσχον. ὅθεν
πάντας ὀφθαλμοὺς
λανθάνειν ἐπασχον δια-
ζον. ἱερωμάτων. ἐν
διαμάντων ἀπωθοῦντ.

πάσης κακώσεως ἀπο-
λαύοντες. οὐκ ὤνησε-
γκάσθησαν διὰ τὸ δέος,
ἀπαλλάττεσθαι ἐνθένδε.
καὶ δὴ ἄλλος ἀλλαχῆ διε-
σπάρησαν. θεοῦ τοῦτο δό-
ξαν. ἵνα καὶ πλείους μέρει
τῷ κύκλῳ τοῦ εὐαγγελίου
ἐμπορεύσει λάμπουσι. κλεινό-
μενοι ναοὺς συμπαρα-
λαβόντων καὶ ἐκβαλόντων, τῶν
πρὸς τὸν ἱερὸν φερόντων
ὁδόν. καὶ καθ' ἑκάστην
ἀνάπαυσιν, παρακλή-
σεως ἀξιούντων ἀπε-
πορηκότων. ζητήσαντες
δέ, πῶς ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς φι-
λόθεος καὶ φιλόξενος.
κἀπειθ' υἱοῦ σεμνότητι
μαρτυρούμενος. καὶ αὐ-
τὸ δὴ τοῦτο τὸ τοῦ Χριστοῦ εἰ-
ρήνης υἱός. ἐπειδὴ τοῦ-
τον εὗρον, τούτῳ ἐπεξε-
νώθησαν. τῷ δὲ ἦν παῖς
καὶ μονογενὴς καὶ καλός,
καὶ ἡλικίας ὢν ἀνθηρᾶς.
ἅμα τε οὖν εἰσῆλθον εἰς
τὴν οἰκίαν οἱ ξένοι, καὶ
ὁ υἱὸς ἐξῆλθε τοῦ βίου.
ἐκεῖνος ὁ πρὶν καλός.
ὁ μόνος ὀφθαλμὸς τοῦ
πατρός. τὸ τοῦ γένους ἔρει-

τὸ εὐθαλέστατον· τί πα-
θεῖν οἴεσθε τὸν πρέσβυν· τί
δὲ οὐκ εἰπεῖν· τὸ σοῦ τοσοῦ-
τον ἔθος ἐπὶ τοῦ παιδὸς
τοῖς ξένοις ἐλεήμονος
διοίκησαν τοῦ· καλά
γε ταῦτα τῆς φιλοξενίας
μισθώματα· ἐπὶ τοῦτο
τὴν θύραν ὑμῖν ἀνέῳξα,
ἵν' ἄμοιρος ὁ οἶκος ἀποκλει-
σθῇ, τὸν κληρονόμον ἀπο-
καλῶν; ἐπὶ τούτῳ
δεξιὰν ὑμῖν ἐνέκαλον,
ἵνα τὴν μονὴν ἐμοὶ δεξιὰν
ἀποκάλωμαι; ὦ
πικρᾶς ταύτης ἡμέρας,
ὅτε τὴν κώμην προσήλθε-
τε· ὦ σκοτεινοῦ τούτου
φωτὸς ὅπερ ὅστις τὴν ἐμὴν
οἰκίαν ὑμᾶς ὡδήγησε·
τάχα τοῦτο ἡμεῖς καὶ τῶν
μόνων θεῶν ἐχθροί· καὶ ταύ-
την ὕβρεως παρ' ἐκείνου τῆς
δίκην, ὅτι τοὺς ἀπηχθη-
μένους αὐτοῖς τῆς ἐμῆς
τραπέζης ἠξίωσα· πολλὰ
μὲν καὶ ἄλλοις ἐδεξάμην
εἰς τὴν οἰκίαν· ἐκ τῶν
προόντων κατὰ τὸ φοβε-
θῆναι καὶ ἐσθῆτα τὸ κατ' αὐ-
τὸν αἰτῶν· ἀλλ' ἐπελή

θεῶν ἐμοὶ τὰ ὑπὸ δόμον οἴκου·
καὶ οὐχ ἧττον ὑπέρτερον, ἀλλ' ἐπό-
ρευον· καὶ τὴν δαπάνην ὥσπερ
θήκην εὕρισκον· καὶ τὸ ἐ-
πευλογίαις ὑπερέμεναι, θέ-
ρος ἄλλο τι ἡμέτερον περιπλή-
θοιμεν γεωργίον· νῦν
δὲ, ἀλλ' ὦ μοι φίλτατε
παῖ· τὸ πάντων κτημάτων
ἐμοὶ κάλλιστόν τε καὶ χαρι-
έστατον· μᾶλλον δὲ καὶ
σπλάγχνων τῶν ἐμῶν φίλ-
τερον· καὶ ζωῆς αὐτῆς πο-
θεινότερον, τί τῶν κατα-
ράτων τούτων ἐσφάγης ἀθ-
εἰσόδῳ· τῶν λιχμῶν ἀπ-
χρῶς οὗτοι δαιμόνων φόνι-
οι· θανάτοις παίδων ἐ-
πιτερπόμενοι· ἀλλ' οὐ
γὰρ ἐκφεύξεσθε τὴν δίκην
κἂν πάντα καταμεμ-
ψησθε· Χριστοῦ δὲ πρὸς
ὑμῶν ὑπὲρ τὸν υἱὸν πέν-
θοῦντος δι' ὑμᾶς· υἱὸν κα-
λὸν καὶ μονογενῆ, πάν-
των ὧν ἐργάσασθε τὴν
ἀξίαν νῦν ἀποτίσετε·
καὶ δὴ δέομαι ἐπὶ τούτοις
ἐκάλει καὶ κολαφίζεσθαι·
οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ μὲν, οὐχ ἧτ-
τον τοῦ πρὸς ἐπάσχον;

καὶ τί γὰρ ἡ συμπαθὴς
ψυχὴ καὶ φιλάνθρωποι· πλέ-
ον δὲ ἄχον καὶ τὸ αἰσχύ-
νεσθαι· τῆς δὲ ἐπιστείθαρ-
ρήσαντες ἡ πάντα δύ-
ναται κατὰ τὸν τοῦ κυρίου
λόγον καὶ τὰ ἀδύνατα,
εἰς ἀρχὴν μὲν τεραστεῦσαι
διέγνωσαν· τοῦ δὲ περὶ
τὸ φλεγμαῖνον τῆς ὀρ-
γῆς καταψύχοντες ἠπί-
ως καὶ τὸ σκληρὸν τοῦ
δικαίου θυμοῦ μαλά-
ξοντες, ἡμεῖς ἔφασαν
ὦ τοῦ θεοῦ ἄνερ, οὔτε τοῖς κα-
τωμένοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς οὕ-
τως ἔχουσι πάντα ταῦτα
χαρίζεσθαι ἐπαρεσκόμεθα·
θεῷ δὲ λατρεύομεν τῷ
ἀληθινῷ· ὃν εἶναι καὶ
πυλωροῖς ᾅδου φρικτόν,
ἀκηκόαμέν τε καὶ πεπι-
στεύκαμεν· ὃς καὶ χειρὸς
ἐπαφῇ καταπαλαίει
τὸν θάνατον· καὶ φωνῇ
μόνῃ, πύλας μεγάλως
ὁ ᾅδης δὲ τὸν νεκρὸν τὴν ζω-
ὴν ἐπιδίδωσιν· εἰ τοί-
νυν ἡμᾶς οἷς αἴτιος
γίνομαι θανάτου τῷ σῷ παι-
δὶ, θάρρει τὸ ἐφ' ἡμῖν.

πεποίθαμεν γὰρ ὅτι δι'
ἡμᾶς αὐτῷ τὴν ζωὴν χα-
ρίσεται κύριος· καὶ δὴ τὸν παῖ-
δα ἐπιδεξάμενοι· ὦ και-
νοῦ θαύματος· ὦ τῆς
ἀφθονωτάτης σοι χάριτος
σῶτερ Χριστέ, τῷ πόθῳ ὑπὲρ
τὸν υἱὸν ζῶντα παρέστησαν.
τί τοίνυν ὁ πατήρ· οἱ ἅγιοι·
οἱ τοῦ θεοῦ δοῦλοι· οἱ σωτῆ-
ρες τῆς ἐμῆς οἰκίας ἐ-
κεράσατε· οὐδ' ὅσον τὸ
καθεστηκότι ὅσον ὑπὸ τῆς
χαρᾶς· ἀλλ' ἀπαράμιλ-
λόν τι καὶ ἐξαίσιος κεκρα-
γὼς, συγγνώμονες ἔσεσθε
ὅσοι συγγνώμονες· ἀνόητα
ἠγνόησα ἐφ' ὑμῖν πάσχω
ἀνθρώπινος ὑπέρτερον· ἀλ-
λ' εἴδου, πάρεστιν ὑμῖν πά-
ρα ἐμαυτὸν προσφέρειν· καὶ αὐτὸς
ὑμῶν οἰκέτης γενόμενος.
ἀπολαύσατε τῶν ἐμῶν.
χρήσασθέ μοι ὅτι καὶ βού-
λεσθε· μόνον ὁρῶ ἡμῖν τὸν
παῖδα, ὃν ὑμεῖς μοι νῦν
ἀνεμνήσατε· ὁ δὲ τὴν
μὲν πατρίαν τοῦ ἀνδρὸς,
προσηκάμενοι· πρὸς
δὲ τὴν προκειμένην ὁδὸν
καταπασάδον τῶν.

μόνοις ἐφοδίοις τὴν δὲ
ξίωσιν αὐτοῦ περιγρά-
ψαντες, τὴν πρὸς τὸν ἴ-
στρον φέρουσαν ᾤδευον·
σύμπασαν ἄλλην παραπεμφθέν-
τες τῇ μονῇ ὑπὸ τοῦ κατα-
ξιωθέντος ἐκείνου τοῦ
θαύματος. ἐπεὶ δὲ κα-
τὰ τὰς ὄχθας τοῦ ἴστρου
γενόμενοι· ἑώρων τὸ ῥεῦ-
μα πολύ· καὶ διὰ τοῦτο
καὶ ἄπορον, ξυλαγεία·
συνδήσαντες φιλύρας
φλοιῷ, τῇ ἄνωθεν δυνά-
μει φρουρούμενοι, τὸν
ποταμὸν διεπέρασαν.
καὶ κατακλυσμὸν αἱρέσε-
ως φεύγοντες, ξύλοις κα-
ταθέντες ἐπὶ φρουρίων
ἐσώθησαν. καὶ τῇ Βελα-
γράδων πόλει δὲ αὐτῇ τῇ
περὶ τὸν ἴστρον ὄντι σημο-
τάτῃ προσπελάσαντες τῷ κό-
μητι τῷ τότε τὸ πεφυ-
λαγμένον ταύτην, ἐνε-
φανίσθησαν. καὶ παρ' αὐτὰ
τὰ περὶ αὐτοὺς ἀναγγεῖ-
λαι μαθεῖν θέλοντι.
ὡς δὲ ταῦτα μαθὼν ἐ-
κεῖνος, ἔγνω μὲν ἐλαυ-
νομένους τοῦ μεγάλου εἶναι τοὺς

ἄνδρας καὶ θεῷ πλησιά-
ζοντας, δεῖν ἔγνω πρὸς
τὸν δεχόμενον τὰ Βουλγαρίας
Βορίσην οὕτω περὶ αὐτοὺς ὑ-
πὸ στρατηγὸς ἦν, ἀποστέλ-
λαι τοὺς ξένους· ᾔδει γὰρ
τὸν Βορίσην διψῶντα τοι-
ούτων ἀνδρῶν ἐκ μακροῦ.
ἀναπαύσας οὖν αὐτούς.
Εἰ ταυτὸ δεχόμενοι διέροι
πολύ τι μονῇ ἐπέμπετο. δη-
λώσας αὐτῷ τοιούτοις
εἶναι τούτους, οἵους αὐ-
τὸς ἐπόθει πόθῳ σφο-
δρῷ. ἐπεὶ δὲ τῷ Βορίσῃ
προσελθοιεν ὑποδεχθέν-
τες ἐντίμως. καὶ ὡς ἐ-
δεῖ τοῖς τὰ πάντα στόμα
τε καὶ σπασμοῖς, ἐπη-
ρεασθέντα κατ' αὐτούς,
οἱ δὲ πάντα κατέλεγον
ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους
μηδὲν ἐλλείποντες. ἀ-
κούσας δὲ ταῦτα ὁ ἄρχ-
ων μεγάλως ηὐχαρίστησε
τῷ θεῷ τοιούτους αὐτῷ
θεράποντας τῇ Βουλ-
γαρίᾳ, ἀνεγκλήτους ἐν ἀ-
ποστόλαν τι· διδασκά-
λους τε καὶ καταρτι-
στὰς ἐρασαμένῳ τῆς ἐπι-

οὐ τοὺς τυχόντας ἄνδρας,
ἀλλ' ὁμολογητάς τε καὶ
μάρτυρας, στολάς τε
οἰκείας ἱεροῖς δοὺς· καὶ
πάσῃ τιμῇ δεξιωσάμενος,
οἰκήσεις αὐτοῖς ἀπονε-
μηθῆναι προσέταξε
τὰς τῆς πρὸς τοῖς τῶν
αὐτοῦ φίλων ἀφορισ-
μένας. καὶ πᾶσαν αὐ-
τοῖς τῶν χρειῶν δαψι-
λείαν περιεποιήσα-
το. εὖ ἐκεῖνος σοφὸς ὤν,
ὅτι τὸ περὶ τι μικρὸν
τῶν ἀναγκαίων τοῦ σώ-
ματος τοῖς τῆς φροντί-
δος λογισμοῖς ἐπιστρέ-
φεσθαι, τῆς πρὸς θεὸν σχο-
λῆς ἀφαιρεῖται πολύ.
Εἶχε δὲ αὐτὸν ἔρως
διηνεκής, τοῦ καθ' ἑκά-
στην τούτοις προσδια-
λέγεσθαι. καὶ παρ' αὐτῶν
ἱστορίας ἀρχαίας. καὶ
βίους ἁγίων ἀναδιδά-
σκεσθαι. καὶ τὰ τῶν γρα-
φῶν διανοήματα αὐ-
τῶν ἐπιλέγεσθαι. ἀλ-
λὰ καὶ ὁ σὸς ἦν περὶ αὐ-
τῶν. γνόμοις τε ὅικοις
πλούτου μακρεῖ τῶν ἄ-
λλων προέχον. οὗτοι

τοῖς ἁγίοις προσφοιτῶν-
των τις ὡς παῖδες ἐς δι-
δασκάλων, ἤρξατο συνάπ-
τεσθαι σοφίας ἐχόμενα. ἐξ
ὧν γοῦν ἂν πλουτεῖ ἐκεί-
νων ἀεννάων, αὐτοί τε
ἔπινον, καὶ τοῖς οἴκοις
τοῦ νάματος μετεδίδοσαν.
καὶ σφοδρὸς τοῖς ἁγίοις ἐ-
νέκειτο, εἴπερ αὐτοὺς
πεῖσαι ἐν ἑκάστῳ τῆς οἰ-
κίας αὐτοῦ ἐπιμεῖναι·
ἁγιασμὸν τὴν παρουσί-
αν τῶν διδασκάλων ἡγούμενοι.
καὶ ὅπου ἂν ὦσιν οἱ τρεῖς
οὗτοι· οἱ πάντα τὰ καὶ ψυ-
χὰς συνηγμένοι καὶ σώ-
ματα, ἐκεῖ παρεῖναι πι-
στεύοντες καὶ τὸν κύριον. τοῖς
ἁγίοις μέντοι τὸν ὄχλον
φεύγουσιν. ἅμα δὲ, καὶ
τὸ θυμῆρες τῷ δέχοντι
τελεῖν σπουδάζουσιν, οὐ-
κ ἐδόκει ταῖς οἰκίαις πα-
ρέχειν ἑαυτοὺς τῶν πο-
λλῶν, εἰ μὴ ὁ θεοφιλὴς
ἐκεῖνος ἄρχων αὐτοῖς ἐ-
πιτρέψειεν. ὅθεν καὶ
τὶς Βουλγάρων ὁ Ἐσχά-
τζης τὴν κλῆσιν· σαμ-
ψῆς τὸ ἀξίωμα. τῷ δέ-
χοντι προσελθὼν, ἠξί

ὥστε συμπαραλαμβάνειν εἰς
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ τὸν ὁσίω-
μαθῶν τὸν ἱερώτατον κεκλη-
μένον. καὶ ὅς (ἦν γὰρ ἐκε-
χειρισμένος αὐτῷ ὁ τὴν
αἴτησιν ποιούμενος)
ἑτοίμως κατένευσε. καὶ
μετὰ σπουδῆς ἔφη τιμῆς
τοῖς διδασκάλοις ὑπο-
δέξασθαι, ἀρχεῖς ἂν ἐπαι-
νοῖς τελείως. τὸ περι-
κταῖον οἰκονομικῶς μὲν
φυλάττεται καὶ τῆς βλα-
βῶν τοῦ οἰκήματος τῆς ἐπι-
φοιτήσει ἐμβλαβείου. καὶ
τοῦτο γὰρ αἰτησάμενος
τοῦτον δὴ λαμβάνει τὸν δι-
δάσκαλον, ὃ ἄρχοντι
χάριν δέδωκεν. ἀλλ' οὐ κε-
μέλλησεν ἄρα τῆς ἐν τῷ οἰ-
κῳ τούτου παρουσίας ἀ-
πολαῦσαι τὰς ἐλαίους
ἐπὶ μακρόν. ζήσας γὰρ
ἐμβλαβὴς παρ' αὐτῷ χρό-
νον τινά, χρησίμων τῶν
ἐμβλαβῶν οὐκ ἠδέως ἔμα-
θε ψυχῆ. κληθεὶς δὲ
καὶ μαθών, παρ' αὐτῷ σχο-
λὴν διήγον. πάσης μεν
τιμῆς ἄξιοι ὑμεῖς. μα-
ζομένων διὰ ξίους τοῦ αὐτοῦ

καὶ φιλοτιμοτέρων τῶν
ἀνδρῶν. ὅσοι τὰ πάντα κα-
τορθοῦντες, τὰς ἀρχὰς κατὰ
ἀνδρὸς ἐθέριζον. εἶτα
ὁ γὰρ ἀμείψας τὰς κινήσεις
λογισμοῖς ὁ τοῦ θεοῦ ὄντως
ὑπὸ στρατηγὸς μιχαὴλ.
ὃν καὶ ἀριστῆα ὁ λόγος ὀ-
νομάσειν. εἴ πως ἅπασαν
ἀσχολίαν πρὸς τὸ τοῦ θεοῦ
ἔργον τοῖς ἱεροῖς ἀναδρά-
μοι, ἐργασίας ἐνὶ θεοῦ τὸν
λογισμὸν τοῦτον ὑποβα-
λόντος αὐτῷ, διαιρεῖ μὲν
τὴν κουτηκτίνην ἐκ
τοῦ κοιτωνίου. περὶ τα δὲ
αὐτῆς δομάτων. περιαλύ-
σας τὸν οὗτον τῆς διοι-
κήσεως. παραδίδωσι
δὲ τῷ δομέστικον μακά-
ριον κλήμεντα. μᾶλλον
δὲ τὸν δομέστικον κλήμεν-
τι, ἢ τὸν ἀκείνιον ἀμφο-
τέρων, ἑκατέρων ἑκατέρω
τὸν μέν, ὡς τὰ πάντα τα-
πεινὸν. τὸν δὲ ὡς ὑ-
ποφήτου τούτου τὰ μοναχι-
κὰ τάχιστα μέν. δι' ἧς
σκάλος γὰρ ὁ κλήμης τῆς
κουτηκτίνης, ἐγέ-
νετο. περὶ τὰ πράγματα

κατὰ πάσαν τῶν ἐφοίτα
τῶν ταύτην οἰκούντων τῆς
χώρας, φιλοτιμίας τὴν
εἰρήνην δέχεσθαι, καὶ πάν-
των ἀφθονίαν αὐτοῦ. καὶ
τῶν περὶ τῶν προέχε-
σθαι. διαφόρως τε ἀξιοῦ-
σθαι. καὶ δι' αὐτῶν ὁρω-
μένων, τὴν τῆς ψυχῆς
ἔναστον τεθειμένον τῆς
σωτηρίας θησαυρόν, δημο-
σιεύειν πρὸς ἅπαντας.
καὶ τὸ διῆκον ἐπὶ κώπε-
ρον, αὐτὸς ὁ ἀριστῆος
τρεῖς οἴκους τῷ τρισμα-
καρίῳ κλήμεντι τῶν
ἐπὶ μέλλειν περὶ τὸν
ἐν διαμέλλει προσανα-
θέμενος, τοὺς γόνους τῆς
κομιτῶν ὄντας. ἀλλὰ
δὴ καὶ κατάχειρίζαι.
γλαμηνίτζαν ἅπασαν
σύνωσ τὸ ποιοῦ αὐτῶ ἐ-
χαρίσατο. τὰ μὲν οὖν
τοῦ δὲ χοντος, τοιαῦτα
τε καὶ τοσαῦτα. καὶ οὕ-
τως ἤθαυμασίᾳ ψυχῇ
τὸν ἐπὶ χριστὸν πόθον φθ-
τὸν χριστὸν θεραπεύοντα κα-
θόσον εὖ μὴν ἐκχύσασα,
καὶ τοῖς ἄλλοις τῆς τι-
μίας ταύτης φιλοτι-
μίας δεχάϊ ὑπόμπρο

ἐτίθετο. τὰ δὲ τοῦ κλήμεν-
τος οἷα, ἀρα τὰ λοιπὰ μαῖσχα-
μόθεις. καὶ τί ποτε ὃ ἦν ἐν
αὐτὸν λογισάμενος; εἶ-
τα καὶ τρυφερὸς τρόπον ἔ-
ξησε, πάντα ἤδη κατορ-
θοῦ κεῖμαι οἷος μόνος; ἄπα-
γε. ἀλλ' οὗτος πρὸ μὲν ἐκ-
δημεῖν θεραπεύσας χριστὸν,
δέχειν τοὺς περὶ τὸν λόγον
φόρους. καὶ τῆς περὶ τὸ
κήρυγμα σπουδῆς ταῦτ-
α δὴ τὰς τιμὰς κατεμά-
λλετο. καὶ ὁ πῶς μὴ φθόν-
τον δεχόμενα τῶν ἐπαίνω-
ν τοῦ ἐλπίδων, οὐδὲ ὑπο-
φέροντι ζῶν ἐμέλλει περὶ
ἀμέλει τὰς χρείας πάσας
περὶ ἰῶν ὧν ἐμνήσθη με,
τοῖς ἔθνεσι τὸ τοῦ θεοῦ σπεῖ-
μεγαλοφώνως κατήγγελλε.
καὶ πᾶσι μὲν κοινῶς πε-
ρὶ τῶν σεπτῶν ὠδῶν τὸ τοῦ
θεοῦ ὀνομάτων καὶ τῶν θει-
ων δογμάτων διαλαμβάνων.
καὶ πᾶσι θέων ὡς καὶ υἱὸς
σύμμονος, χορὸς δογματ-
ικῶν, μὲν κοσμῶν ὄντι
καὶ ὁ δούλος. καὶ δὸ γματα
χορεῖς υἱοῦ, πρὸς ζωὴν
οὐκ ἐφρόνησεν. ὁ μὲν γὰρ
ἐοικέναι ποιεῖ τυφλοὺς
ποδαγρὰς καὶ χεῖρας ἔχοντι.

τοῖς δὲ, κλέπτουσι μὲν· χεῖρας δὲ καὶ πόδας ἠκρωτηριασμένοις. ἔχομεν δ᾽ ἐπὶ ἐκλελεγμένοις τῶν ἄλλ(ων) καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν· οὐ μὲν οὖν ὀλίγοις. εἰς δισχιλίους γὰρ καὶ πεντακοσίους ἠριθμοῦντο, τὰ τοῖς παντελῶς σῶς ἦν· καὶ τὰς βαθυτέρας τῶν γραφῶν ἀνεκάλυπτον. ἡμᾶς δὲ τοῖς ταπεινοῖς καὶ ἀναξίοις, οἰκειοτέροις αὐτοῦ τῶν ἄλλων, διὰ τὰ σπλάγχνα τῆς χρηστότητος ἐποιήσατο. καὶ πάντοτε συνῆν μὲν αὐτοῖς. πᾶσι παρακολουθοῦντες οἷς ἔπραττεν· οἷς ἔλεγεν· οἷς δὴ ἀμφοτέρων ἐδίδασκεν. οὐκ εἴδομεν αὐτὸν ἐσχολακότα ποτέ· ἀλλ᾽ ἢ τοὺς παῖδας ἐδίδασκεν, καὶ τοῦτο ποικίλως. τοῖς μὲν, τὸν τῶν γραμμάτων χαρακτήρων γνωρίζων. τοῖς δὲ, τὸν τῶν γεγραμμένων νοῦν σαφηνίζων. ἄλλοις, πρὸς τὸ γράφειν τὰς χεῖρας τυπῶν· καὶ οὐχ ἡμέρας μόνον, ἀλλὰ καὶ νύκτας. ἢ προσευχῇ ἑαυτὸν ἐδίδου. ἢ τῇ ἀναγνώσει προσεῖχεν. ἢ ἄλλοις ἔγραφεν. ἐπιδόντε λείσιν ἔργοις κατὰ ταυτὸν ἐμβριθὴς γραφῶν, ἃ τοῖς παισὶ τῶν μαθημάτων τι ὑφηγούμενος. τὴν γὰρ ἀρετὴν ἂν ᾔδει πᾶσαν κακὸν διδάξασαν, ὡς πολὺ καλὸν διδάξασα σοφία, διὰ τίμιος τῶν αὐτῆς ὑπηρετῶν ἀπεφθέγξατο. οὐκ οὖν δεῖ σοι πάντων οἱ τούτου μαθηταί, καὶ νῦν καὶ λόγοις γεγόνασιν. ἔδει γὰρ τοὺς οὕτω μὲν καλῶς φυτευθέντας. οὕτω δὲ ἐπιμελῶς ποτισθέντας, καὶ ὑπὸ θεοῦ αὐξηθῆναι, ἐκ τούτοις ἂν ἀγνώσας. καὶ ὑπὸ διακόνοις καὶ διακόνοις καὶ πρεσβυτέροις, πόλει. καθ᾽ ἑκάστην δὲ ἡμέραν, τριακοσίοις μαθηταῖς ἀνθημεῖτο. χορεῖς τῶν μισθίων αὐτῶν ἐκ δὲ τῶν ἀρχόντων τι συντελοῦσιν. ἀλλὰ θεῷ στρατευομένοις καὶ τούτοις τελεῖν ταχθέν· μάγγανον δὲ ἀποδιδόντι· καὶ ταῦτα Κλήμης διόλ

ἔτεσιν ἐπὶ αὐτῶν κατειργάσατο. ἤδη δὲ ὄγδοον ἔτι ἦν αὐτῷ τῆς διδασκαλίας. καὶ ὕστερον τῆς ζωῆς, τῷ τοῦ θεοῦ δούλῳ Μιχαήλ, τῷ κορείσῃ τῷ ἠγιασμένῳ Βουλγαρείας ἄρχοντι· διαδέχεται δὲ τὴν ἀρχὴν ὁ τούτου υἱὸς Βλαδίμηρος. τέταρτον δὲ ἔτος ἐπὶ κοινῇ τῇ ἀρχῇ, δέξαν ὢν ἐγένετο. καὶ κληρονόμος πάντων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Συμεών. ὃς καὶ βασιλεὺς προαιρέσει ἐκηρύχθη Βουλγάρων. τοῦτον ἐγέννησε Μιχαὴλ κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν ὁμοίωσιν αὐτοῦ. χαρακτῆρας ἀποδείξας ἀποσώζοντας τῆς χρηστότητος. καὶ πᾶσι μὲν γὰρ ἁπλοῦς καὶ ἀγαθὸς ἦν. μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς σεμνότητα τρόπων ἐπαγγελλομένους. καὶ ἡσυχίαν ἱκανὴν ἐλαφανίαν, ποιῆσιν θερμὴν ἐπεδείκνυτο. καὶ τῷ ζήλῳ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ κατησθίετο· καὶ τοῖς μὴ ὕπο του προστάττεσθαι ἐπλ ηρωσεν, ἐπαυξήσας τὸ θεῖον κήρυγμα. καὶ ταῖς ἁπανταχοῦ δομηθείσαις ἐκκλησίαις, ἐγκαταστήσας τοὺς ὀρθοδοξίαν ἀσφαλεστάτους. καὶ τοὺς τοῦ θεοῦ νόμους πλατεῖαν δεδωκὼς ὁδὸν καὶ αὐτὸν ὁ χορηγόν. ἐπεὶ δὲ πολλὴν ἡ φήμη τὸν Κλήμεντα ποιοῦσα. καὶ τῆς περὶ αὐτοῦ δόξης ἀεὶ καθιστῶσα μείζονα. καὶ εἰκότως τὰς ἀναμάσσων τῇ καρδίᾳ διατιθέμενον, εἷλε καὶ τὸν βασιλέα κατάκρας ὁ Συμεών. καὶ τὸ δὲ ἔργον τοῦ διδασκάλου ἐρασθεὶς πεποίηκε, μετακαλεῖται μὲν ὁ βασιλεὺς τὸν ἅγιον. καὶ εἰς λόγους δὲ αὐτῷ ἔρχεται. καὶ προγνώσας ἁγιασμὸν καὶ ἀσπασάμενος τοῦ τοῦ προσχήματος. ἦν γὰρ τὸ εἶδος καὶ τοῖς ἐχθροῖς αἰδέσιμος ταῦτ᾽ ὁ μακάριος, πολλὰ τὴν τῶν Βουλγάρων χώραν ἐπαινεῖν εἶχε. καὶ τὴν οἰκείαν βασιλείαν μακαρίζει θέμενος, ὅτι τοιοῦτον ἀγαθὸν παρὰ θεοῦ δέδεκτο. μετὰ ταῦτα τοῖς συνεργοτέροις τὸν περὶ αὐτὸν κο

πήσας· οἱ παρ᾽ αὐτοῦ ὥσπερ
ἐπὶ προσέχοντι τῷ κλήματι·
τοῦτο μόνον ἀρέσκειν ἔθος
ὅτι μάλιστα τοῦτον ἐπιστέ-
λοντες, ὅσοι σκοπὸν δὲ ἐ-
βενίζας ἤτοι μελίζας
προσμάχεται· καὶ οὕτως
δὴ Βουλγαρίαν γλώττῃ πρῶ-
τος ἐπίσκοπος ὁ Κλή-
μης καθίσταται· ὅσα δὲ
τὸ ἔργον τῆς ἐπισκοπῆς
ἐγκεχείρισται, τὸ τῆς ἀξί-
ας ὕψος ὑπὸ μαθεῖν ἀρετῆς
προσθεῖν ὑψοῦσθαι ἔθετο·
καὶ τοῖς προτέροις κό-
ποις, πολλαπλασίως
προσέθηκε· πολλῷ μὲν
μὲν οὖν φησὶν· ὁ προσ-
τιθεὶς γνῶσιν, προστί-
θησιν ἄλγημα· σὺ μὲν ὧν
δὲ τῷ Κλήμεντι προσ-
τιθεὶς τιμὴν, προσ-
θήκην ἄλγημα· ἐρῶν γὰρ
τὸν τῆς ὑπορίας ταύτης
λαὸν, πανταχοῦ θεί-
ου λόγου καὶ γραφῶν ἀμο-
μίλητον· καὶ μηδὲν πε-
πειραμένον τῶν ἐκ-
κλησιῶν κοσμούντων· ὡς
λαὸν τὰ τοιούτων τῶν τῆς
εὐταξίας καὶ κοσμιότη-
τος πνῖ, οὐκ ἐδίδου ὕ-
πνον τοῖς ὀφθαλμοῖς.

οὐδὲν ὑγιαμὸν τοῖς ἀλε-
φθέροις· ἀλλ᾽ ἀτροφὴν καὶ
τρυφὴν, πάντες τοῦ λαοῦ
ἐποιεῖτο μερίμναν· ἃς
ἂν ἐδίδασκε καὶ ἃς διέ-
πραττε τὴν ἔννοιαν διορθού-
μενος· τὴν ἀκοσμίαν κοσ-
μῶν· πᾶσι τὰ πάντα
κατὰ τὴν ἑκάστου χρείαν γι-
[redacted] νόμενος· τῷ Κλήμεντι
τὰ περὶ τὴν ἐκκλησίαν ἀπ-
ηκριβωμένα· καὶ ὅσα
τῶν ψαλμῳδιῶν τε καὶ
ἄλλων ὑφηγούμενος·
ὥστε τελέσαι τοῖς τῆς
ἐπισκοπῆς αὐτοῦ κληρι-
κοῖς, ἐν μηδενὶ μηδὲν
τῶν περὶ ποιητῶν ἀπο-
φερόμενος τὰ δ᾽ ἀπέρα
μᾶλλον μὲν οὖν κατὰ
πάντων ἐπὶ πᾶσι τοῖς
ἐπαινετοῖς ἀρεσκομένους
τῷ λαῷ· τὰς γνώμας
ἀφείζων ἐπὶ τὴν πατρ-
ῴας ὀρθῆς τῶν χειρῶν
θερισκίας· καὶ τὸ τῆς
πατρῴας αὐτοῖς κατα-
σκάπτων ἀγριότητα.
πάντα πᾶσι γὰρ ἦσαν ἀ-
μαθέστατοι, καὶ τὸ ὅλον
εἰπεῖν κτηνωδέστατοι;
τί δὲ· λόγος μὲν οὕτως
ἔτρεφε τῷ ἀληθινῷ δέ τῳ

καὶ καρδίας οὕτως ἀκρι-
ζοντι· ἡ μελέτη δὲ καὶ τὰ
σωματικῶς τρεφομένους
σώσει τοιαύτης τροφῆς ἐ-
πιδεῖσθαι εὑρίσκειν; ἀλ-
λ᾽ οὕτως ἂν δόξῃ μισθαρ-
νεῖν ἐμιμεῖτο τὸν αὐτοῦ ἡ-
ὃν ἤδει μετὰ τῆς διδασκα-
λίας, καὶ δὲ τοῖς τοῖς
ὁμοῦ μόνας τρέφονται.
διὸ καὶ ὑπὲρ μὲν ἤμοε
φανῶν· καὶ χηρεῶν κοινῇ
πάντα τρόπον αὐτῶν
κηδόμενος· ἡ δὲ θύρα
αὐτῷ τι ἁπλῶς ἀμέως κτο
πέμπη τι· καὶ ξένος ἐκ τοῦ,
οὐκ ἐκυλίζετο· σκοπὸν δὲ
τοῦ υἱοῦ, τὸν μέγαν ἐ-
ποίει τὸν Μεθόδιον· καὶ
πρὸς ἐκεῖνον ἀπευθύ-
νόμενος, μὴ ἀπὸ τῦ
χείρ· ἢ πείρᾳ τό τε καὶ
ηὔχετο· καὶ οἷον τι μαπ-
μακασφοῦ τὴν τέχνην
ζωγράφου· τὸν ἐκείνου
νοῦν καὶ τὰς πράξεις
τῆς οἰκείας ψυχῆς προ-
σκοπούμενος, ἑαυτὸν ἐ-
ζωγράφει πρὸς τοῦτον
ἐπιμελῶς· τὸν γὰρ
τούτου βίον ὡς οὐδὲν

ἄλλος ἐγίνωσκεν· οἷα ἐκμε-
οῦ τε ἀποστόλου ἐκείνου· πα-
ρηκολουθηκὼς· καὶ ὀφθαλ-
μοῖς πάντα τὰ τοῦ διδα-
σκάλου παρειληφὼς· σὺ
μὲν δῶν δὲ τὸ τοῦ λαοῦ πα-
χὺ· καὶ περὶ τὸ μονήσαι γε-
φαὸς ἀτεχνῶς δὲ ἑματιμοῦ·
καὶ ἱερεῖς δὲ πολλοὺς μὲν
γὰρ οἷς διὸ ξυνέτως ἔχον-
τας, τῶν γραικῶν ἐπιὶ τῆς
ἀγνωσίην ἐν ἑτέροις
γράμμασιν· κτηνώδεις
ὄντας ὡς μὴ ὄντος ἐκουλ-
γάρων γλῶσσῃ παντὶ γρα-
κοῦ λόγου· ταῦτα τοίνυν
σώφρονος μὲν χαρᾶται·
καὶ πρὸς τοῦτο καθαιρεῖ
τὸ τῆς ἀγνοίας τεῖχος τῷ
μηχανήματι· λόγοις
γὰρ σοφοῖς τεθεικὼς ἐπὶ πάσ-
τας ἐορτάς· ἁπλοῖς ὡς
σαφεῖς· καὶ μὴ δὲν νοῦ
θ ὑ μὴ δὲ περιμενομένου
ἔχοντας· ἀλλ᾽ οἷος μὴ δι-
αφεύγειν μηδὲ τὸν ἠλιθιώ-
τατον ἐν βουλγάροις· διὰ
τούτων τὰς τῶν ἀπόστολου
πέρων βουλγάρων ψυχὰς
ἔθρεψατο· γάλακτι ποτί-
σας τοὺς μὴ δυναμένους

στερεωτέραν τροφήν· προ-
σήκασθαι· καὶ Παῦλος ἄλ-
λος τοῖς Βουλγάροις Κο-
ρινθίοις ἄλλοις γενόμενος·
δι' αὐτῶν γὰρ τῶν τε Χριστοῦ
καὶ ἐπὶ χρόνου τελουμένων
ἑορτῶν ἐξῆν μαθεῖν τὰ
μυστήρια· καὶ τῆς παραι-
νουθετικοῦ ταῖς μνήμαις.
πολλάκις ὡς ἱερεῖ γινο-
μέναις τοῦ ἔτους· ἀκοῶμεν
α καὶ διηγήσεις τῶν πε-
ρὶ αὐτὴν θαυμάτων, δι'
αὐτῶν λόγων ὁ Κλήμης
περιφιλοτιμεῖται· οὐδὲ
τὸν κατασιχὴν εὑρήσεις
ἀνεγκωμίαστον· ἀλλὰ καὶ
τὰς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ θαυ-
μαστὰς διαιρέσεις μαθήσῃ·
καὶ προφητῶν καὶ ἀπο-
στόλων ἐν τάξει ὕμνοις ξ
περιόδοις· καὶ μαρτυρι-
ἄθλοις προσεθήσῃ πρὸς
τὸν ἐκείνους δι' αὐτοῦ αἱμάτων
αὐτῶν προσλαμβανόμενον.
ποθεῖς, καὶ περὶ ὁσίων
ἀγωγήν, καὶ ζηλωτὴς εἶ πο-
λιτείας ἀσάρκου μικροῦ
καὶ ἀναίμονος· διέκοψε
καὶ ταύτην· Βουλγάρων
γλώττῃ πονηθεῖσαν τῷ
σοφῷ Κλήμεντι· φθέγγομ

γὰρ ταῦτα πάντα τὰ ὡραῖα
τοῖς φιλοπόνοις σπουδαζόμενα
τί ἐστι· καὶ ψαλμικοῖς κανό-
σι τὴν ἐκκλησίαν ἐπεκόσμη-
σε· τοῦτο μὲν γὰρ πολλοῖς
τῶν ἁγίων συντεθειμένοις·
τοῦτο δὲ διὰ τὴν παναμώμου μητρὸς
τοῦ θεοῦ μέρα· ἱκετηρίοις εὐ-
χαριστηρίοις· καὶ ἀποστόλους
πάσης ταύτης ἐκκλησίας,
καὶ οἷς μνήμαις θεοῦ, καὶ
φαιδρύνονται· καὶ ψυχαὶ
καταυγάζονται, Κλήμης
τοῖς Βουλγάροις ἡμῶν πα-
ρέδωκε· ταῦτα δὲ κἂν τὸ
μὲν ἀρχηγῷ αὐτοῦ ἀποθέ-
ὁ βραχεῖ διεδέξατο· ἐπὶ
περιόντος τῷ βίῳ τοῦ
μακαρίτου μου εἴσου, πε-
ριπατοῦντος, τὴν τῆς πολι-
τείας ἐπισκοπὴν ἀναδέ-
ξασθαι· ἐπεὶ γὰρ εἶδε τοῦ-
τον ἄρχοντα πᾶσαν τὴν
τῶν αὐτῶν Βουλγάρων ἐ-
παρχίαν καθολικοῖς ναοῖς
πεορίζοντα· καὶ οἶον
τιμὰ λυχνίαν ἐπαφῶ
τὸν τῇ ἐπιφανείᾳ ἅπαντα,
ἠθέλησε καὶ αὐτὸς ἐν βραχεῖ
διοικεῖον δεῖ μαθεῖν μο-
ναστήριον· τοῦτο δὲ καὶ
ἑτέραν ἐκκλησίαν προ-

στέθηκεν· ἣν ὕστερον ἀρ-
χιεπίσκοπος θρόνον με-
θεῖντο· καὶ οὕτως ἡ παν-
ταχεῖ διὰ τρεῖς ἐκκλη-
σίαι· μία μὲν, ἡ καθολι-
κή· δευτέρα δὲ τοῦ ἱεροῦ Κλή-
μεντος· μετεβέθη μὲν,
πολλῷ τῆς καθολικοῖς
μεταχροτέρα· σχήματι
δὲ, περιηγμένῳ καὶ κυ-
κλοτέραν ταύτης ἐπι-
τερπεστέρα· ἐπεσπούδαζε
γὰρ διὰ πάντων τὴν τῶν
Βουλγάρων περιπαθεί-
α ἐρασθεῖσαν ἐκκρεμάσθαι.
καὶ τῷ κάλλει τῶν οἰκο-
δομημάτων ἐφελκο-
μένους συνάγεσθαι· καὶ
ὅλως ἐξημερῶσαι, τὸ
τῆς καρδίας αὐτῶν, ἄγρι-
ον καὶ ἀτίθασον· καὶ πρὸ
ἐπιθεογνωσίας ἀπόκρο-
τον, καὶ καινὸν οὐδέν,
εἰ γνώμας ἀνωμάλους
κατειληπτὸ πρὸς
τὸ ἥμερον καὶ ἀνήμερον·
ὁ πρὸς γὰρ, καὶ πᾶσῃ τῇ τῶν
Βουλγάρων χώρᾳ δένδρα
δενδρεῖοις κομήσῃ·
καὶ καρπῶν ἡμέρων ἄ-
πορος οὖσῃ, καὶ τοῦτο τὸ
καλὸν ἐδωρήσατο· ἀπὸ
τῆς τῶν Γραικῶν χώρας,

πᾶν εἶδος ἡμέρων δένδρων
μεταφυτεύων καὶ τοῖς ἐγκεντρί-
σμοῖς καθημερώσας τὰ ἄ-
γρια· ἵν' οἶμαι καὶ διὰ τού-
του παιδεύσῃ τὰς τῶν ἀνθρώπων
ψυχάς, μεταποιεῖσθαι τοὺς
χυμοὺς τῆς χρηστότητος.
καὶ καρποφορεῖν θεῷ τὴν
ἐργασίαν τοῦ θείου θελή-
ματος· ἣν ἐκεῖνος μόνη
ἱερουργίας πεποίηται· οὗ-
τος ἀρετῆς τῶν ψυχῶν
ὠφελείας ὅλως ἐγένετο.
καὶ ὁ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν
κυρίου πᾶν τοιοῦτο πρὸς
πλατείων, φρόντισιν
πεποίηται· μὴ δὲ μόνος
ἐπιτρεφόμενος, τῶν
τοῦ σώματος· μὴ δὲ τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ τιμίαν ἔχων
ἑαυτοῦ κατὰ τὸν θεῖον ἀπό-
στολον· ἀλλ' ἀντὶ τῶν πολλῶν
ἱμάσσοθ ὠσὶν κηδόμενος.
οὗτος δὲ τῆς πρὸς θεὸν ἀγάπης
ἔχοντι τοῦτο· καὶ τὸν ἐν
ὁμοίοις πράως υἱὸς ἀ-
γαπῶντι, ἆρα μὴ κρατοῦ
ἂν ἐφαρπάσεσθαι πρὸς ἐκείνου
μαρτυρία; οὐ μὲν οὖν·
ἀλλὰ δοξάζει καὶ τοῦτο
ὁ θεὸς θαυματουργῶν χάρι-
τι· καὶ πῶς; ἐν τῷ θεῷ
ἀκούοιτε ἄν· ἐπ' ἀπαρεῖσι

μὲν ἐκκυκλίζεται εἰς ἀν-
χείδαν κλήμενος· ἅμα
μὲν, τοῖς τῆς χώρας
ἐπισκεψόμενος φυτ-
ψυχαῖς εἰ δὴν εὑρέσφοι·
Ἐπὶ τῷ τοῦ θεοῦ φόβῳ· οἱ
ὄν τινι κακτηρίω σηρί-
ζοιντο· ἅμα δὲ, καὶ κα-
τασχολὴν ἐν τῷ μοναστη-
ρίῳ τῷ θεῷ συνεσόμενος.
οὐ τοῦ κάλλους θεωρῶν, διὸ
φόρεσος εἶχον ἄλλος ἐπι-
περιελκόμενος· πέρα-
λυποι δ' ἦσαν μὲν δι' ὃ ὑπὸ
ψιν αὐτῷ σωρόντα ὁ δὲ
κοντι· ὡν ἀπτερος πρὸς
τὴν ὑπερωσι καὶ τοῦ ὑπα-
κήδιφου φωτός· ἐντεῦθεν
το, εἰς οἶκτον τὴν συμ-
παθεστάτην ψυχὴν ἐκίνη-
σεν· ἀλλ' ὅσον πρὸς οἰκτ(ον)
θρίαμβος, τοσοῦτον καὶ πε-
τωσηνόφορος συνῆν ἐστι-
κλῖνης· μᾶλλον δὲ πλεῖ-
ον ἐκείνῳ τοῦ λαθεῖν θαυ-
μαστοῦ γοῦν τι φρόντις,
ἢ τοῖς ὑπὲρ ἄλλοις ἐπι-
θυμίας τοῦ τυχεῖν τῆς ἰά-
σεως· ταύτη τοι· καὶ πε-
ρικλεψάμενος κύκλῳ
καὶ μηδένα ἑωρακὼς,
ἐπὶ αὐτὴν εἶ μὲν τὸ ὄμμα

εἰς οὐρανὸν· αἴρει δὲ χεῖ-
ρας εἰς πρὸς ἀρχὴν· καὶ
καθέλκει τὴν θέαν κονθεῖ.
ἀποσβαι χεῖρας ἐκεῖνης αὐ-
τῆς τὴν ἀρχὴν ἐπλήρου,
τῶν παραλελυμένων
σωμάτων· καὶ καθάφη,
σοφίζεται αὐτοῖς ἐτόνθο
καὶ συνάρθεωσις· καὶ τοῦ
τὸ δὴ τὸ τοῦ ἡσαίου, ἑκά-
τερος αὐτῶν· ἀλλ' ὁ μὲν
ἦν ὡς ἔλαφος· πλὴν ὁ
σὸν οὐ χωλὸς πρὶν μόνον
καὶ μέλλος ἐν πετηρεως
μένος τοῦ σώματος·
ἀλλ' ὅλος ἀκίνητος καὶ
μηδὲν τῆς γῆς διαφέρων
ἐφ' ἧς κατέκειτο· τοῦ δὲ
γὰρ καὶ τυφλοῦ, ταχὺ ἀνε-
τέλλεν ἴαμα· καὶ φῶς ἰδὼν
φωνὴν μεγάλην τὸν κν ἐ-
μεγάλυνεν· ἀλλ' οὐκ ἔμελ-
λεν ἀρα... ταῦτα πᾶσι
ὀφθαλμοῖς ἀμφῶν λαθεῖν
τὸ θαυματούργημα· ὁ
ἐράνθη γὰρ τῶν τιμίων
χρίου θεραπευτῶν· ὁ μὴ
δὲ ὃν μετὰ ταῦτα ἐκάμνο-
καὶ γνῶσι θεατὴν ὄντα
ἀθέατον· πρὸς γὰρ τὴν
κέλλην κεῖ... μένος
κατεσκέπετο, ὃ μὲν εἰ

μήσατο τε ὡς πονηρέ-
ρῳ μόνῳ, καὶ συναποσ-
λεῖν μηδὲ ἐπὶ τί μοι τό
γεγονός· ἀρχεῖς ἂν τῶ
κοσμικῶν κλήμενος ὅνδη μοι
κ, προσηγγείλαμεν· ἡ δ' ἤδη
καὶ νέα καταφθεὶς καὶ
πόνοις ἐκδαπανηθεὶς,
ἔκρινε τὴν ἐπισκοπὴν
παραιτήσασθαι· οὐχ ὡς
λειποτακτῶν· οὐδὲ
τῆς τάξεως ὀξὺ ἀπάμε-
νος· ὅμη τὸ σῶμα τὸ
φίλον, αὐτὸν ἐθέσπισοι
μένειν τῇ ἐκκλησίᾳ
τοῦ θεοῦ· ἀλλὰ δι' εὐλά-
βειαν μᾶλλον ἀκν τες
ὸν θεόν· ἐδεδίει γάρ, μὴ
τῇ αὐτοῦ ἀσθενείᾳ τὸ ἔρ-
γον τοῦ θεοῦ καταλύοιτο.
καὶ δὴ τῷ βασιλεῖ προσ-
ελθὼν, ἄρχει μὲν εἰ-
πὼν θεοσεβεστάτη βασι-
λεῦ ἐν τῇ χώρᾳ μοι τὸ σώ-
ματα πρὸς ὅμοιος καὶ
φρόντισιν ἐκκλησι-
αστικάς, καὶ ὑπὲρ ἀπ-
οίσας τῶν πολιτικῶν
ὡς φρόντισιν πάθομαι, τὸ
τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ
καταλιπεῖν, ἣν αὐτὸς
ἐνεχείρισέ μοι τῷ σῷ
κράτει χειροτονησάμενος,

πάσαις ψήφοις ἐδόκει
κατακεῖτον· καὶ οὐδὲν μη-
δὲ θῶ τοῦ ἑτέρου· ἐκεῖνῳ γὰρ
τοῦ λύκου ἐπισιόντος, φυ-
γὴν καὶ ἀφιέναι τὰ πρόβατα
τα συνήθως· ἐμοὶ δὲ τῆς
ἀπολογίας μὴ δεῖν ἄλλου
κόρον ἐρῶντι, τὴν ποίμνην
ἐγκαταλιπεῖν τοῦ θεοῦ· οὐ
κόρῳ οὐδὲ κατέλιπον μά-
χῃ καὶ τόδε καιροῦ·
ἐπειδὴ δέ μοι καὶ τὸ γῆρας
ὁρᾷς ὁποῖος ἐπίκειται·
καὶ τὸ τῶν πολλῶν κό-
πων πλῆθος, τὸ παρὰ πα-
ρείληφα τῆς διακονίας.
ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας
μεθίημι τὸν θρόνον· καὶ τὸν δυ-
νάμενος εὐσωματικῆς
πρὸς τὴν ποιμὴν κῆδον ἔχονται.
καὶ νεαρώτερον· τὰς ἐκ-
κλησιαστικὰς φροντίδας
ἀναδεξάμενον, τοῦ τοῦ
κυρίου οἶκον ἐπισκοπῶν· ταύ-
την μοι τὴν τελευταίαν
ἀξίωσιν πληρώσον·
δός μοι τὰς ὀλίγας ταύ-
τας ἡμέρας, ἐμαυτὸν
προσλαλῆσαι καὶ τῷ θεῷ·
κάλλον μοι πρὸς τοῦτο τὸ
μοναστήριον, οἰκητήριον.
τὸν ἐν τούτῳ χαρίσαι θά-
νατον· τί γὰρ ἐμοὶ καὶ

ταῖς φρονοῦσιν ἔοικε και
νὸν ἐπὶ μακρῷ τῷ ἔρωτι δεο
μένην ἀσμένως μέλλων· οὐδὲ περὶ
τὰς τῆς ἐκκλησίας ἀξιώ
ματος, ἤ τινος ἄλλου χάριν
τῆς ἀξίας ταύτης μετα
ποιήσομαι· ὥσπερ γὰρ
τὴν ἐπισκοπὴν ὁ Παῦλος
ἐκάλεσεν· ἧς ἀποσχὼν
προσήκει τὸν τῷ ὄντι ἔργου
μὴ οἰκειότατον· μὴ δὲ
θελήσῃς τὴν ἐκκλησίαν
ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὀνόματι ἀν
θήσασαν ὥσπερ τὰς πολλὰς,
εἶτα ἐπ' αὐτῷ τούτῳ μα
ραινομένην ἰδεῖν· ἀλλ' ὅ
περ εἶπον τὸ κάλλος,
αὐτὴ δι' ἑτέρων τῶν ἀκ
μαιοτέρων σώζῃ τὴν ἐνσον.
κίνδυνος γὰρ οὐ μικρὸς
διὰ τὴν ἐμὴν ἀσθένειαν
τὰ πράγματα καταφέρεσθαι.
Ὁ γοῦν βασιλεὺς τῷ και
νῷ καταπλαγεὶς τοῦ ἀ
κούσματος, πλήττει
γὰρ ἀπροσδόκητος τὸ
ἀθέλητον ἀκουόμενον,
τί ταῦτα φάναι πάτερ λέγεις.
πῶς ἂν ἀσχολίαν ἐγὼ θεο
μοις ἐκείνοις ἰδεῖν σοῦ
ζῶντος, ἄλλον ἐπικα
θήμενον· πῶς ὢν ... ἐμὴν

βασιλείαν τῶν σῶν ἀρχ
ιερατικῶν εὐλογιῶν ἐρη
μῶσαι μὴ· ἀπαραίτητος οἰ
ωνισμός μοι τῆς ἐκ τοῦ
θρόνου τοῦ βασιλικοῦ κα
θαιρέσεως, ἡ σὴ τοῦ θρό
νου τῆς ἐπισκοπῆς κα
τάλειψις· εἰ μὲν οὖν πα
ρελέλυσαι κατὰ τὴν σὴν
ὁσιότητα ἐμφανοῖ ἀπλη
μελήσας· ὥστε τοῦ προ
ελθὲν ἐμαυτὸν πεπλημ
μεληκότι σώσοιμι· καὶ
δὴ ἐφ' ἑαυτοῦ μόνος ἢ μὴ μόνω
πηρουκέτι πο... ἂν
ἐθέλεις τὴν ἐμὴν περὶ σὲ
παροιμίαν, ἀλλὰ σὺ σκι
άθεις τὴν ἀληθινὴν ἀλλ'
ἀπὶ ἂν τῷ τῆς ἀδικίας ἀμείας
προσχήματι, εἰ παιδεύ
ομαι. ἕτοιμος ὑποσχεῖν
ἀνθ' ὧν ἀσφαλῶς· καὶ ἰᾶσθαι
τὸ τοῦ προσώπου σου ἄλ
γημα. εἰ δὲ μηδὲν ἐ
χεις ἢ μὴν ἐγκαλεῖν, τί λοι
πὸν ἐθέλεις αὐτὸς τοὺς
μηδὲν λυπήσαντας
οὐ τὸν κλῆρον δέχεσθαι ἐπι
ἀσθαι ὡς ἀπειθῆ καὶ σκλη
ραύχενα· πάντας γὰρ δι
ὰ τοῦ εὐαγγελίου γεννήσας
σαυτὸν καὶ τῷ θεῷ ὑπο

θῆκας. οὐ χρὴ μάτην αὐτὴν
ὡς τὰ πολλὰ τῶν σῶν ἐντάλ
ματων ἀφηνιάζειν τοῦτο.
οὐκ ἄλλο τι τῶν σῶν ἐ
πίφορον· τί τοίνυν ἀπαι
τοῦσα ἐᾷς· τὴν σὴν ὀδύ
ρομένους ἂν εὐλόγως μα
καρίσειν· εἰ μὲν οὖν
ἀγαθοί ὦ πάτερ· εἰ δὲ μὴ
πολεμηρὸς ὁ λόγος, κἂν
πάντα λέγεις, οὐ πείσο
μαι. κἂν πάντα ταπεινώσῃς,
οὐ κάμψω θήσομαι· παρα
ρα τῆς γὰρ οἶμαι, μό
νοις τοῖς ἂν ἀξίοις ἁρ
μόδιον· οὐδὲ πάσης
ἀξίας ἐπίκειμαι· κἀμὲ
πείθεσθαι τοιούτοις ὀργέων
καὶ οὐδὲν πάσχειν τ' ἔρω
περὶ παρατίκτεως,
τῆς πρὸς τὸν βασιλέα
λόγοις προσθῆκας, ὑπο
τρέφει μὲν εἰς τὸ μονα
στήριον· τὸν δὲ ἄνω βα
σιλέα, τῷ αὐτοῦ σκο
πῷ εὑρίσκει συντρέ
χοντα· ἄμφω γὰρ τῇ ὑ
ποτροφῇ, μόνος μὲν
καταπάλλεται· πρὸς ἐπι
κλῆσ δὲ τὸν θάνατον, ἐ
ξιτήριον δῶρον ταῖς
κουλγαρων ἐκκλησί
αις χαρίζεται· καὶ τὸ

λείψανον τῷ τεθνεῶτι ὥσπερ
ἐπιθήσει· τὸ γὰρ ἀπὸ τῆς
καινῆς κυριακῆς ἀρχεῖ
τῆς πέντε τῆς κοφῆς ψαλλό
μενον, τό, πεδὴ σῶσε,
ἐτέλεσε· καίτοι τὸ καὶ
ἐώθει τοῖς ὀξυτέροις
ἐντεῦθεν ἔστι, τίς ἂν
ἦν ἐρρωμένος τὸ σῶμα
ὃς κἂν τὴν ὁσιωμένοις
ἑαυτὸν κατέπειχεν· ἀλ
λὰ γὰρ ἦν ὅν τρόπον ὁ ἐκ
αὐτοῦ ἀνὸς τοσούτω με
τρίω ἀκαίρου μένος,
ὅσω περ ὁ ὀξυσθεὶς ἐφθά
ρη· καὶ καταπαύλον
εἶχεν λέγειν· ὅπερ ἀσθενῶν,
τότε ἀπωλίσθανεν· τί
ἐπὶ· διατίθεται καὶ τοῦ
το κανονικόν· περί τε
τῶν βιβλίων αὐτοῦ ὧν
ἐποιήσατο, καὶ τῆς ἄλλης
αὐτοῦ περιουσίας· μᾶλ
λον δὲ τοῦ θεοῦ, ὧ περ ὤν
τα εἶχεν· καὶ ὃν ἐπλού
τει μόνον· τὸν γὰρ καλὸν
μαργαρίτην, ὁ σοφὸς
ἔμπορος· ὀλίγου τῶν
ὀπισθὲν φρονῶν τιζῶν· ὡς
τοίνυν πάντα διαχειρι
σάμενος, τὴν μὲν ἢ μὴ σφαῖραν,
τῆς ἐπισκοπῆς θᾶττε ῥᾴν
... μοιρᾶν, τῇ μὲν μηκαλ

ἀγγέλοις τε· δόξας παρ᾽ αὐτοῦ
κἂν πεισθεὶς ὅπως δεῖ κτᾶσ-
θαι καὶ χρᾶσθαι· καὶ ὡς
ἀμφότερα τοῦ προσθή-
μενου μαστί· ἐκεῖνος γὰρ τὴν
τε κτῆσιν ἐκ τῶν ἀγρῶν ἀρ-
χόντων καὶ πασι λοιπῶν ἔ-
σχεν· οἷς οὐκ ἔδει παρ᾽ αὐτοῦ
ἀπὸ τύχης αἰμεῖν τῇ προ-
αιρέσει καὶ μάλιστα ἀπε-
φυκότας ἀνοικείως
τέροις· ἔδειξε δὲ καὶ ὁ κό-
σμος τὴν μοιροφόρον ἐκά-
μην, οὐ μόνον οὐ προσειδε
ἀλλὰ καὶ προσαπώσατο δόξαν
το· καὶ τῷ ἀγγελίῳ ἐ-
μάταξε· τήν τε αὐτοῦ κτῆ-
σιν τῷ μεγάλῳ κλήμεν-
τι, οὐκ ἄτιμον ὅπως ἄν τις
ἄλλως ἐποίησε τρόπον,
ἔθετο· οὕτως οἷον υἱὸς.
καὶ οὕτως κοσμήσας τὸν πα-
ρ᾽ ἑαυτοῦ θεοῦ τεθέντα θρόνον
αὐτοῦ· καὶ τέλος ἐπὶ θείοις
τῇ ἀρχῇ καταλληλον· ς,
τὸν ὅρον φῶν τῷ θεῷ μελί-
ον ἀφυῶς ἐπὶ τρέπον
ται, πρὸς κύριον ἐξεδήμησε.
τὸ δὲ θεῖον αὐτοῦ σῶμα
καὶ τῇ ψυχῇ τὴν τιμὴν ἰ-
σοφαντον· ὅσιον· ὁσίως
ὑμνηθὲν τε καὶ τιμηθέν.

τῆς μὲν ἀξίας καταδεέ-
στερον· τῆς δὲ ἀμείνωσ
λόγῳ ὅμως τῶν τιμωμέ-
νων οὐκ ἐλλιπέστερον,
τῷ ἐν τῇ μονῇ μνήματι ᾧ
ἐνετέθη· ὃ πρὸ αὐτὸς
οἰκείαις χερσὶ κατεσκεύα-
σε κατὰ τὸ δεξιὸν τοῦ προ-
νάου μέρος· εἰκοστὴν
ἑβδόμην τότε Ἰουλίου
μηνὸς ἄγοντος· ἐν ἡμέ-
ραις Συμεὼν βασιλέως
Βουλγάρων· ἔτει ἑξακι-
σχιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ
εἰκοστῷ τετάρτῳ· ἀλλ᾽ ὅ με (6424 / 916)
λέληθεν οὐ μικρὸν τὸ
τῶν θείων συμπτωμάτων τεκ-
μήριον· πρὸ γὰρ τῆς ἑαυ-
τοῦ τελευτῆς· εἶδον ἐ-
νύπνιοις τινὲς τῶν αὐτοῦ
μαθητῶν· Κύριλλόν τε
καὶ Μεθόδιον· προσελ-
θόντας τῷ μακαρίῳ ὡς
τὴν τοῦ βίου ἔξοδον αὐτῷ
προσημαίνοντας· ἀλ-
λ᾽ ὁ μὲν, οὕτως ἀφ᾽ ἡμῶν
ἔδοξε γενέσθαι καὶ τὸν νε-
ὼν τοῦτον λιπεῖν· ἡ χάρις
δὲ οὐκ ἀπέστη· ἀλλὰ
καὶ ὀχυροῖ τῆς διδασκαλί-
ας ἔτι καὶ νῦν ἀδιαίρετος τε-
λεῖ· πάντα πάθος καὶ πα-

ἀρμόσσον ἰώμενος· μαρ-
τυρεῖ τοῖς λεγομένοις,
ξηρὸς ἐκεῖνος χεῖρας
ἢ ἀπόπλαστος· ὃς καὶ τῆς
θείας τελουμένης ἱε-
ρουργίας, τῷ μνήματι προ-
σελθὼν, τὴν ἴασιν εὕρα-
το· ἢ γνοὺς τὸ μὲν γὰρ
τοῖς πολλοῖς ὅστις ἦν
καὶ ὅθεν· ὡς δὲ τὴν θε-
ραπείαν τὴν ἀρχαίαν ἀπο-
προσετίθει· καὶ πολλῶν
ἦν τὴν ἐξομολόγησιν·
καὶ χεῖρας ἠρέτας ἰα-
θείσας· καὶ ταῖς νόσοις
ὀχληρὸς ἤδη τοῖς τῶν
μαθητῶν προσευθεῖσι καθεῖ-
φατο, ἔρως ταύτην τὴν τῆς
ἀρχαίας αἰτίαν· ς
ἐπανατίθεται λέγει· εἶ-
ναι μὲν τῆς ἀρχαίας ἄλλος
καὶ αὐτός· πολὺ ἦν δὲ
τὴν ἐν τῇ νόσῳ ταύτῃ δυσ-
τυχεῖν κάκωσιν· ἀμη-
χανίαν γοῦν οὐδὲν ἧττον
ἢ τὴν νόσον κρατοῦμεν,
ἐπὶ νόσῳ καλέσθαι τοῦ
τοῦ ἁγίου τάφου πρὸς
κίνησιν· ὅπως ὁ πάν-
τα ἰσχύων ἐν χρόνῳ Κλή-
μης, παρακλήσεις
αὐτοῦ γένοιτο· συνερ-

μένος οἷον χερσί τε καὶ
ποσί, τοῦ τοιούτου προ-
σελθεῖν μνήματι· εἶτα
δὲ ἐκτάσεις γενέσθαι, καὶ τι-
μαι γνέσων ἰδεῖν τῶν περὶ
αὐτοῦ ἀναγομένον, καὶ ἄμα
φημὶ διακελεύοντα· ς
ἅμα τῷ λόγῳ, κρότον τοῦ
σώματι ἐπιγίνεσθαι· οἷον
συγκρούοντος μέν ὀστῶν· ἐ-
ὼς κ τοῦτον δὲ ἀέρα συναρθεῖ-
σθαι παμμέλη καὶ ἀπολέσθαι
τῷ μὲν ἔρα προσκύνησιν·
εἶτα ὑπὲρ ἑαυτοῦ γενόμενος,
ὑγιὴς εἶναι· οὐκέτι χεῖρ
ξηρός· οὐκέτι πόδας
ξηρός· οὐκέτι [illegible]
φύσεως· καὶ [illegible]
πρὸς τὸν [illegible]
ται· καὶ [illegible]
ἵσταμαι· [illegible]
ὀξηρὰ [illegible]
ἐκμαθ[illegible]
μολογ[illegible]
καὶ σ[illegible]
το [illegible]
γιο [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] κακοῖς

ἀπαλλαγὴν τῶν ὀχλούν-
των κακῶν δεδώρηται·
ἢ τῷ τάφῳ προσελθοῦσι
ἢ ἐπικαλεσαμένοις τὸ
ὁμώνυμον ὄνομα· εἰ καὶ τὴν
πατρίδ᾿ εἶχον μόνην αὐτὸν
τῶν δὲ πατρίδι ὁμόφρονος δι-
άκονον· διὰ τοῦτο καὶ πᾶ-
σαν βουλγάρων ἡλικίαν
τῆς τοῦ ἁγίου χάριτος
ἀπολαύοντας· οὐκ ἐπίσης
εἰπεῖν ὁ σὴν τὴν ἐπὶ τῇ
τῇ μεγάλῃ σπουδὴν ἐπιδείκνυ-
ται· ἕκαστος τὸ κατὰ δύ-
ναμιν σπουδὴν εἰσφέρων τῷ· ἀλ-
λ᾿ ὢ θεία καὶ ἱερὰ κεφα-
λή [illegible] τὴν κα-
θ[illegible] αὐτό· ὢ
[illegible] σεβάσμιε
[illegible] οὐδὲ μόνης
[illegible] ἀλλὰ καὶ νῦν
[illegible] κατὰ
[illegible] ταῖς
χάρισιν [illegible] σοφέρας
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ἀπολαύ-
[illegible]
[illegible]
[illegible]

καὶ ῥοαῖς τῶν σῶν χαρί-
των καταξιούμεθα· ὢ
πηγῆς· δι᾿ ἧς ἡ μὲν ἐκ-
πίσεως ὁ πρὶν ἀκλήτο-
ποιμένων ὁ καλὸς· ὁ θε-
ράπων ἡ μὲν τῶν σῶν
ἰάσεων τὴν δι᾿ ὧν ψυχὴν
καὶ δι᾿ ἀπολλῶν ἰδεῶν
καταρτίσας θεῷ τὸ ἀ-
μνίον· εἰς τὸ πρὸν χ[illegible]
ῆς κατασκηνώσας ἡ
πᾶς δι᾿ αὐτῆς σῆς γλώσ-
σης ἑρμηνευθείσας τε
φὰς· καὶ ἐφ᾿ ὕδατος ἀ-
ναπαύσεως ἐκθρέψας
τοῦ θείου καταρτισμάτος.
καὶ ἐπὶ πηγὰς ὁδηγή-
σας δικαιοσύνης· τὴν ἐ-
λασίαν τῆς δὲ ἐχθροῦ· διὰ
σοῦ γὰρ πᾶσα τῆς βουλ-
γαρίας ἡ χώρα θεὸν ἐπέ-
γνωσεν· ταῖς ἐκκλησί-
αις τοῖς ὕμνοις καὶ
ταῖς ψαλμῳδίαις ἐ-
πύκνωσας· τὰς ἑορ-
τὰς ἀνθηροῖς ᾄσμασι κατέ-
φαιδρυνας· μοναστή-
ρια δι᾿ ἀσσοῦ, [illegible] ἐπεὶ ὡμο-
λογοῦνται πρὸς ἀσκη-
τὰς ἱερεῖς δι᾿ ἀσσοῦ, τὸ κανονι-
κὸς ζῆν προσεάονται.

τεῖ πρὸς χριστὸν ἄμβλε· καὶ
[illegible] ἀμέ· ὢ ἐλαία
τῶν προφήτης προ-
φήτης μὲν λείπω μὲν
δὲ μὲν κέρον· ὅτι μὴ
ἄλλον ὡς πλείονας
οὐ ποιότητος προ-
[illegible] κασα· ὢ τυφλὴ
ηγέ· ὁ [illegible] ἀντὶ σ,
γί σαιτο τυφλώσιν
καὶ ὁδηγίαν· κ[illegible] καὶ
[illegible] κλάσας λαὸν πε-
ριούσιον· ζηλῶ τὴν καλ-
λιέργων ὧν ἐν σοὶ ἐκλε-
πὸν· ἀλλ᾿ ἔτι καὶ ἐπιε-
[illegible] τῶν σὴν κλη-
ρονομίαν [illegible] τῶν πλά-
ν[illegible] καὶ μάζω[illegible] ἰσχύων.
ἡ πόλις [illegible] τοῦ σοῦ μαρ-
καὶ τὴν πονηρὰν ἀπε-
λαύνοις αἵρεσιν· ἡ τῶν
σῶν πόνων [illegible] μόσσος λοι-
μώδης [illegible] φθάρη
μετὰ ταύτην σὴν [illegible] ἐν
χριστῷ κοινωνίαν· ἡ δι᾿ ἀπο-
ρεῖ καὶ δι᾿ ἀφθορεῖ ταύτης
μονῆς πρόσκαιρω· ἡ μυ[illegible]
[illegible] ἐπὶ μὲν καὶ χρισ-
τὰ τε· τηροῖ οἷς δὲ καὶ
βαρβαρικῶν ἐπιδεο-
μένων ἀπαρτίσατο τοὺς
σοὺς προφήτας [illegible]
καὶ πάντοτε μὲν ἐφο-

ρῶν· μάλιστα δὲ νῦν ὅ-
τε θλίψεις ἐγγύς· ὅτε οὐ-
κ ἔστιν ὁ βοηθῶν· ὅτε σκύ-
θικὴ μάχαιρα, βουλγαρι-
κῶν αἱμάτων ἐμεθύσθη.
ὁ τὸ χεῖρας ἀθέων, τὰ
θυμὸν [illegible] τῶν σῶν τέ-
κνων τοῖς [illegible] τοῦ
ὀνόματος [illegible] ἱερὸν
ἀσθενέσι τῇ δεξιᾷ
χειρὶ τοῦ [illegible] σου θερα-
πεύει τοὺς θεοῦ· εἰρήνην
τῷ σῷ λαῷ χαρίζομαι.
[illegible] τὰς [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ζοντο
[illegible]
καὶ

VIII, 800

ἀρχὴ σὺν θεῷ τοῦ ἁγίου Νικο(λάου):

Βίος καὶ πολιτεία τοῦ
ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νικολάου,
ἐπισκόπου Μυρέων τῆς
Λυκίας· καὶ περὶ τῆς
κοιμήσεως αὐτοῦ· εὐλόγησον:-
Ἀνάλογον τὸς εἶχε ὁ θεὸς
ἡμῶν, ὁ θαυματουργὸς καὶ ὡ
ὁ ἑαυτὰ ἐργατοποιῶν, καὶ
τρυμέας γόμεων· τῶν
μεγάλων καὶ φαιδρῶν ς
πανμέγιστον, σὸ τῶν τοῦ
ἁγίου Νικολάου σῴζει,
... καὶ καὶ γλῶσσαι.
... νομαι· καὶ πο
... καὶ φιλε

σήμερον τὸν θεόμον-
σκῶν ἦσαι ἐπὶ γῆν
σήμερον τὰ μὲν ἑαυτῆς
ἀδιάθετα τὰς ψυχὰς
σήμερον αἱ τάξεις
ἀγγέλων ἀφήκαν οὐρανοὺς
μνήμη μνήμοσυ· σήμερον
ὁ θεοδόχος πόλις
κἰα· ἱερὸ πρεπ...
μεγαλύνεται· σήμερον
πᾶν τὸ πιστὸν, τῇ
δὲ θεοδόξῳ πολιτεί-
ᾳ ἀγαλλιάσει σήμερον· καὶ
εὐφροσύνῃ καὶ πόθῳ ψυχῆς
τὸν ἱεράρχην τιμήσω-
μεν· καὶ τὴν θείαν καὶ
σεμνὴν αὐτοῦ μνήμην
θεοπρεπῶς μακαρί-
σωμεν· αὐτὸς γὰρ ἦν μύ-
ρον Λυκίας· πανάρετον
τὸ καύχημα· τὴν τῶν
ἀνθρώπων μορφὴν μορφού-
μενος· τὴν δὲ τῶν ἀγγέ-
λων πολιτείαν ἀνελάμ-
βανεν, τοῖς ἀνθρώποις ἐχα-
ρίζετο· τῆς ὁμοουσίου
τριάδος ἀρχιερεύς· ὁ-
μοίως τοῖς ἀγγέλοις σεβ-
ασμιώμενος· τοὺς ἀγγ

τῶν σωμάτων μήλος ἔψαλ-
λεν· αὐτὸς ἐκ τῶν παθῶν τε
καὶ ἀλαμιαν εἶναι τὴν τοῦ
κυρίου πολιτείαν· καὶ διὰ τὸν
κύριον προσαγχὴν ἠγωνίζετο.
ὅθεν οὐ καὶ κερέατος μὲν δὲ
τε γασάμενος· ἀπὸ
κυριακῆς μὲν ἕως κυριακῆς,
ἐπὶ τοῦ μισθίε· καὶ κόκκον
καὶ οὐ γῆν ἀναλλάτως ἐ-
ποίμενεν· καὶ τῶν ἐπισή-
μων ἑορτῶν, ἰαθεὶς καὶ
πάσης κενεπάλλου· τὸ αἷ-
μα αὐτοῦ καθαρόν· καὶ
ἡ στολὴ αὐτοῦ φαιδρά,
πρὸς τὸ σῶμα τὰν αὐτοῦ
τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ προσε-
πλίζειν αὐτὴν ἄγγελοι· οἱ
δέ τινες οἱ πόδες αὐτοῦ
ἦν ἐν τῇ λίμνῃ οἱ σὰν
δαλίαι, ἕως κεφαλοῦ.
καὶ ἀνταιρέσεων, τὸν τί-
μιον σταυρὸν, ἔχομεν ταῖς
χερσὶν αὐτοῦ· ἐξακολου-
θήσας τὴν αὐτολεκτὸν
φωνὴν τοῦ κυρίου τὴν λέ-
γουσαν· ὅστις θέλει ὀπί-
σω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνη-
σάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀρά-
τω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ
ἀκολουθείτω μοι. Τ

35

τοῦ δὲ ἐλεγεν ὁ κύριος, ἵνα ὅσ-
τις θέλει κληρονομῆσαι
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
ἀπαρνησάσθω ἅπαντα
τιθέσθαι ὁ ἅγιος Νικόλαος.
αὐτὸς περιέφερε τὰ ἱερὰ γράμ-
ματα ἐμαθητεύετο· καὶ
εἰς τὴν τοῦ πρὸς ἀρχὴν ἠγω-
νίζετο· τὴν σὸν ἡμέραν,
ὁρᾶται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.
τὴν δὲ νύκταν α...
διετέλει ἀρχό... μενος ...
λον τὸν σεθρον...
γίνεται ...
ἐξῆλθεν ἐκ ...
λέως· ...
...

τοῦ ἁγίου τούτου ἐθεράπευσε.
κατὰ δὲ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον,
πόλεμος ἔφθη γενέσθαι
μέγας. γόμος Περσῶν καὶ
Ῥωμαίων. περὶ τοῦ δὲ ἐ-
φθάνον αὐτοὺς τῶν ὁρίων,
καὶ πικλαίοις καὶ ὅπως
τῆς γῆς. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι οὐ-
κ ἴσχυον ἀντιστῆναι αὐτοῖς.
κακεῖσαι προσεύχεται ὁ
ἀνὴρ ὁ ἅγιος οὗτος Νικόλαος.
καὶ σὺν δάκρυσιν προσηύ-
[illegible] ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν,
[illegible] χε ὁ ἀληθι-
[illegible] ὁ κατ' ἐλέου
[illegible] γον.
[illegible] κορτωτο.

σφόδρα. καὶ ἐκτείνας
τὰς χεῖρας αὐτοῦ πρὸς τὸν
οὐρανὸν εἶπεν. Κύριε ἐλέη-
σον ἕως τρίς. καὶ μετὰ τὸ
πληρῶσαι τὴν ἀρχήν,
ἦλθεν αὐτῷ φωνὴ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ λέγουσα. θάρσει
Νικόλαε, ἐκλεκτὲ
τοῦ θεοῦ, ὅτι εἰσηκούσθη
ἡ δέησίς σου. καὶ ἰδοὺ
διὰ τῆς παρακλήσεώς
σου, συντετρῖφθαι τὸ
βάρβαρον ἔθνος. τό-
τε προσεύχεται ὁ ἅγιος
ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς,
μὴ δεηθεὶς φαινόμενος.
καὶ κράξας εἶπεν. ὅ-
σοι πιστοὶ τυγχάνετε καὶ
δοῦλοι τοῦ κυρίου, ποιήσα-
τε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ,
εἰς τὰς ὄψεις ὑμῶν. καὶ
οὐ κατέχει ὑμᾶς ξίφος
τῶν ἀλλοτρίων. καὶ λέ-
γουσιν αὐτῷ πάντες. τίς
εἶ σὺ κύριε. καὶ λέγει ὁ μα-
κάριος τοῦ Χριστοῦ. ἐγώ εἰμι
Νικόλαος ὁ ἁμαρτωλὸς
καὶ δοῦλος τοῦ Χριστοῦ. τότε π-
λέγουσιν πάντες μιᾷ
φωνῇ. ὁ θεὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου

σύμμαχη σου καὶ ἡμῖν. καὶ
ποιήσαντες τὸ σημεῖον
τοῦ σταυροῦ ἐπὶ τὰς ὄψεις
αὐτῶν. καὶ τῇ δυνάμει τοῦ
κυρίου, συνέτριψαν τὸ βάρ-
βαρον ἔθνος. καὶ δια-
σκορπισθέντος τοῦ πο-
λέμου, ἔψαλλεν ὁ ἅγιος
Νικόλαος τὸν ψαλμὸν
τοῦτον. Ἔδωκας τοῖς
φοβουμένοις σε σημεί-
ωσιν. τοῦ φυγεῖν ἀπὸ
προσώπου τόξου. τοῦ
πικροῦ θανάτου. καὶ
ἐζήτει ὁ βασιλεὺς αὐτοῦ.
καὶ οἱ ἄρχοντες δοῦναι
αὐτῷ χρυσίον καὶ ἀργύ-
ριον. ὁ δὲ ἅγιος Νικό-
λαος οὐκ ἤθελεν λαβεῖν πα-
ρ' αὐτοῖς. οἱ δὲ ἐπὶ
πλεῖον ἐζήτουν αὐτόν.
ἀλλ' οὐκ εἶδον αὐτὸν πό-
θεν ἦν καὶ ποῦ ὑπῆρχε.
ὁ δὲ μακάριος τοῦ Χριστοῦ
διελθὼν τὰ μέρη [illegible]
γιας τῆς Φιλι[illegible]
ἐπορεύετο ἐν [illegible]
μίας τῆς Συρίας. κ[illegible]
ποιήσας [illegible] αὐτο[illegible]
τῇ Ἀρμεν[illegible]

μένας ἡμέρας. ἐκήρυ-
σε καὶ ἐδίδαξε πολλοὺς
πιστεύειν εἰς τὸν θεὸν ζῶντα.
λεπροὺς ἐκαθάριζεν. καὶ
πάντας τοὺς κακῶς ἔχον-
τας, θεραπεύων. καὶ δι-
ελθὼν τὴν Ἀρμενίαν τε ἐ-
πανῆλθε τὴν Μεσοπο-
ταμίαν Συρίας
ἐκεῖνος τοῦ [illegible]
τηρου Μιχα[illegible]
θεῖα ἐκεῖ [illegible]
σὺν [illegible]
Κυριακ[illegible]
θεμ[illegible]
μο[illegible]

[illegible]

ἐστὶν Νικόλαος ὁ ἐν Πα-
ρακαλεῖ. καὶ πάλιν ὁ
δαίμων ἀνακράξας
εἶπεν· οὐκ ἀλλὰ ἔπεισε
αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἐθνικοῦ
καθεζομένου. ἰδοὺ ἐ-
καστον ἡμέρας πεπλη-
ρωκεν σήμερον, ὅτι με-
[illegible] τῶν ναῶν τούτων. καὶ
[illegible] ἴσχυσε θεωρεῖσαι
[illegible] γραφῆς αὐτῆς κό-
[illegible] δαιμόνι, πλ-
[illegible] ἐκάθητο
[illegible] Χριστοῦ. κ(αὶ)
[illegible] εἶπ(εν).
[illegible]

γὰρ αὐτὸν ὁ ἅγιος Νικόλαος.
σὺ ἐν πόλλῳ μὲν τρόπῳ ἀκά-
θαρτον. πῶς εἰσῆλθες ἐς
τὴν κόρην ταύτην. καὶ λέ-
γει τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα.
δοῦλε τοῦ θεοῦ,
εὗρον αὐτὴν ὑποκάτω μη-
λαίας καθημένην. καὶ
φθονήσας τὸ ἔαρ τοῦ κά-
λλους αὐτῆς, εἰσῆλθον
εἰς αὐτήν, ὅπως μαρά-
νω αὐτῆς τὴν νεότητα.
καὶ ἀμαυρώσω τὸ κάλλος
αὐτῆς. τότε ὁ ἅγιος Νι-
κόλαος λέγει· σὺ λέγω
δαιμόνιον. ἀπέλθε ἐς
τὸν ἀμε[illegible]ον πο-
ταμόν· ὕδωρ γὰρ οὐκ ἔ-
στιν, ἀλλὰ μόνον ἄμμος.
καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆς· καὶ
ὤν ἐκεῖ τὴν μορφὴν μέν
ἐν τῇ ἄμμῳ, καταμένων
ἕως τῆς ἀβύσσου· καὶ
[illegible]μαίνων ἐπὶ τὸν πο-
ταμόν, ἕως τῆς συν-
τελείας τοῦ αἰῶνος.
ὁ δὲ δαίμων ἀκούσας
[illegible] ἀπ' αὐτοῦ,
[illegible]ων καὶ ὁ διὰ [illegible]
[illegible] ἡ δὲ κόρη

ἀναστᾶσα ἀπὸ τοῦ ὕπνου
τῆς ἀσθενείας αὐτῆς, προ-
έπεσεν εἰς τοὺς πόδας
αὐτοῦ κλαίουσα. ἐλέη-
σόν με ἅγιε τοῦ θεοῦ, καὶ
λύτρωσαί με ἐκ τοῦ ἀ-
καθάρτου δαίμονος.
ὁ δὲ ἅγιος Νικόλαος κρα-
τήσας τῆς κεφαλῆς αὐ-
τῆς· καὶ ποιήσας τὴν
ἐν Χριστῷ σφραγίδα· εἶπεν
πρὸς τὴν κόρην· οὐκ ὀ-
χλεῖ σου τὸ ἀκάθαρτον
πνεῦμα. αὐτὴ δὲ λαμβάνουσα
τὴν χαρὰν ἐπορεύετο
χαίρουσα· καὶ ἀναστὰς
ὁ μακάριος τοῦ Χριστοῦ, ἐ-
ξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, ὅ-
πως μὴ ὁρασθῆναι ὑ-
πὸ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπο-
ρεύετο ἕως Κύπρου. ἀ-
πάντων δὲ πᾶσα ἡ πό-
λις· καὶ ἐπέπεσον ἐπὶ
τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ
θεασάμενος δὲ ὁ ἅγιος ἐπὶ το-
σοῦτον τιμῆς, πρὸς ἔφε-
ρον αὐτῷ ἄνδρας λε-
προούς· τῶν ἀρρώστων
δὲ καὶ τοὺς [illegible]ερων· καὶ
λέγουσιν αὐτῷ πάντες·
δοῦλε καθαρὸς ἅγιε τοῦ θεοῦ
Νικόλαε· [illegible]

ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας
πρὸς ἡμᾶς, τοῦ ἰᾶσθαι
τὰ πάθη ἡμῶν. ἐπειδὴ πα-
ρακαλοῦμεν τὴν σὴν ἀγαθό-
τητα, ἐλέησον τοὺς πά-
σχοντας ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐ-
τῇ. ὁ δὲ μακάριος τοῦ Χριστοῦ,
λέγει τοῖς ἀσθενεῖς· ἐπι-
καλέσατε εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ,
τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάν-
τα, καὶ ἰαθήσεσθαι. καὶ λέ-
γουσιν αὐτῷ οἱ πάσχοντες·
πιστεύομεν ἀγαπητέ, ὅ-
τι αὐτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
τοῦ ζῶντος. [illegible]
γιος Νικόλαος [illegible]
αὐτῶν, [illegible]
αὐτοῦ [illegible]
μετ' αὐ[illegible]
[illegible]

ἐξ αὐτὸν χρειομένοις καθα-
ρισον. ὁ τὴν κολυμβήθραν
στήλας ἀπὸ τοῦ ἀποστελλομέν(ου)
ἀλογήσας· καὶ ἐν αὐτῇ
πολλοὺς χαροποιήσας:
κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς ὁ ἐπὶ ἐλισσαίου
τοῦ προφήτου δεχόμενα
σωτηρίας ποιήσας λούσα-
σθαι ἑπτάκις ἐν τῷ ἰορ-
δάνῃ· καὶ λουσάμενος
κατὰ τὸ ῥῆμα ἐλισσαίου,
ἀποσμήξας τὴν λέπραν
ἀπὸ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
αὐτὸς καθάρισον κ(ύρι)ε καὶ
τούτοις ἀπὸ τῆς ἀσθενεί-
[illegible] ὁ ἅγιος νι-
[illegible] τοῖς ἀσθεν(έσιν)·
[illegible] χιτῶνας
[illegible] ἐποίη-
[illegible] τὸ
[illegible]

ξ αὐτῶν· καὶ ἐδόξασαν τὸν
θ(εὸ)ν τὸν ποιοῦντα θαυμαστὰ καὶ
παράδοξα τέρατα· πᾶσα δὲ
ἡ πόλις ἐθαύμασεν· ἰδόν-
τες τὸ πῶς ἐκαθερίσθησαν
οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι· καὶ ἐρχό-
μενοι προσέπιπτον πρὸς ἔμ-
προν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ.
ὁ δὲ ἅγιος νικόλαος ἰδὼν ὅ-
τι ὄχλοι συντρέχουσιν αὐ-
τῷ, ἀναστὰς καὶ ἐλθὼν [illegible]
κ[illegible]ρον καὶ ἀντιοχίαν,
εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν πρὸς
τὸ ἀσπάσασθαι αὐτόν· καὶ ποι-
ήσας ἡμέρας δώδεκα, ἐξῆλ-
θεν ἐκ τῆς ἁγίας πόλεως
ἐπὶ τοὺς ἁγίους τόπους.
καὶ ἀναπληρώσας καὶ ταύ-
την τὴν προσευχήν· ἠθέλη-
σεν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἔρημον
εἰς τὸ ἅγιον ὄρος. καὶ
ὥρμησεν τὴν ὁδόν· καὶ ἤρ-
ξατο ψάλλειν τὸν ψαλμὸν
τοῦτον· σῶσον με κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς
μου· καὶ φύλαξον με ἐν τῇ ὁ-
δῷ ταύτῃ· ξένα γὰρ ὑ-
[illegible] ἔχω [illegible] καὶ ὁ-
δὸν μακράν· καὶ ὡς ἐπλή-
ρωσεν τὴν προσευχὴν αὐ-
τοῦ, [illegible] αὐτὸν
[illegible]
[illegible] οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ

προσευχόμενοι· καὶ οἱ
ὀδόντες αὐτοῦ ὡς θηρί-
ου· καὶ αἱ τρίχαι τῆς κε-
φαλῆς αὐτοῦ· ὡς τρίχαις
καμήλου· καὶ ἰδὼν αὐ-
τὸν ὁ ἅγιος νικόλαος,
ἔγνω τὴν πονηρίαν αὐτοῦ.
καὶ ἤρξατο ψάλλειν τὸν
ψαλμὸν τοῦτον· ἀπὸ
συναντήματος καὶ δαιμο-
νίου μεσημβρινοῦ· πε-
σεῖται ἐκ τοῦ κλίτους σου,
χιλιὰς καὶ μυριὰς ἐκ
δεξιῶν σου· ἀκούσας
δὲ ὁ δαίμων τὴν [illegible]
ταύτην, ἔπεσεν ἐπὶ τὸ
ἔδαφος τῆς γῆς· καὶ
λέγει αὐτὸν ὁ ἅγιος· τίς
εἶ σὺ καὶ ποῦ ὑπάγεις·
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει.
[illegible] ἄγγελος [illegible] φωτός· ὁ
δὲ ἅγιος νικόλαος γελά-
σας λέγει· καλῶς εἶπας
ὅτι ἄγγελος εἶ σύ· οἶδα
ὅτι δαίμων εἶ σὺ [illegible]
[illegible] καὶ ἀπέρχε-
σαι πλανῆσαι πολλούς.
[illegible] ὁμο-
[illegible] τὸ φῶς, ἐποίη-
σα φαντασίαν εἰς σε· καὶ μὴ
ἴσχυσε [illegible] κατὰ τοῦ
εἰς φῶς [illegible] ὁ δὲ

ἅγιος. ἐξορκίζω σε δαιμό-
νιον πονηρόν, ποίας πρά-
ξεως εἶ σύ· ὁ δὲ εἶπεν·
ἀποδέχομαι ἐν ταῖς συνε-
δρίαις, καὶ χαροποιῶ
καὶ συναγωγαῖς τῶν ἀνθρώπων·
καὶ γάμοις καὶ ὀρχήμασι.
καὶ ὑποβάλλω εἰς τὰς καρ-
δίας αὐτῶν ἐννοίας· καὶ
ἐξεγείρω μάχας καὶ φόνους.
ὁ δὲ ἅγιος νικόλαος, μὴ
φέρων ἀκούειν αὐτά. τῷ
ἁγίῳ πνεύματι ἐδέσμευσεν αὐτόν·
καὶ ἐκράτει αὐτὸν περικλε-
ακείμενον· καὶ ἐκέρασεν
τὸ κέρας καὶ λέγει· [illegible]
φημεῖς καὶ [illegible]
αὐτὸ λίθον [illegible]
σθαι κατ[illegible]
τὸ πε[illegible]
[illegible]

θέντες εἰς ἅπασαν τὴν σὴν αὐτοῦ
μετὰ λαμπάδων καὶ θυ-
μιατῶν· καὶ ἀσπασάμενοι
ἀλλήλων, ἐξῆλθον εἰς τὸν
ναόν, ἐν ᾧ ὁ πρότερος ὁ ἀπό-
στολος ἦν· καὶ προσκυνή-
σαντες προσηύχοντο ἐπὶ
ὥρας τρεῖς. καὶ ἦν
ὁ ἅγιος ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἀ-
ποστόλου Πέτρου διδά-
σκων καὶ κατηχίζων τὸν
λαὸν ἐπὶ μῆνας τέσ-
σαρας. καὶ ἐξελθὼν τῆς
Ῥώμης διεπέρασεν καὶ
ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον Ἀλε-
ξάνδρειαν [illegible] τοῦ ἱερ-
[illegible]

θαῦμα

ἡ χώρα ἐν ᾗ ὁ μονογενὴς ἔχον-
τα [illegible] ἄλλον, καὶ ἐπάρα-
ξεν αὐτόν· καὶ ἔρριψεν αὐ-
τὸν εἰς τὸ πῦρ καὶ ἐν τοῖς
ὕδασιν. τοῦτον ἰδὼν ὁ
ἅγιος Νικόλαος, λέγει τῷ
ἀνδρί· [illegible] λογίζῃ
εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν,
καὶ ἰαθήσεται ὁ υἱός σου.
ὁ δὲ εἶπεν· [illegible]
τότε ἤρξατο ὁ ἅγιος
ἄρχεσθαι καὶ λέγειν· κύριε Ἰησοῦ
Χριστὲ ὁ μονογενὴς υἱὸς καὶ
λόγος τοῦ θεοῦ, ὃ [illegible]
τὸν λέγεται σῶμα, ἀφ' εὔξω-
ται καὶ ξηραίνονται. καὶ
ἐπιτάξας τῷ δαίμονι τὸ ἀ-
κάθαρτον ἀπελθεῖν ἀπὸ
τὴν φύλαξιν τῶν χοίρων· καὶ
ὁ νεανίσκος ἐκυλίετο ἀ-
φεύξων. ὁ δὲ δαίμων τῷ
ἄλλῳ εἶπεν ὁ ἅγιος· εἰ-
πὲ [illegible] ἐξῆλ-
θες ἀπὸ τὸν νεανίσκον τοῦτον
ὁ δαίμων εἶπεν· [illegible]
[illegible] καὶ πονηρὸς
[illegible] πράξις καὶ
[illegible] κακίας τῶν γονέ-
ων αὐτοῦ, καὶ [illegible] πρὸς ἐκα-

λέσεν αὐλίζεσθαι αὐτῷ ἀπό-
τέλος· τότε ὁ ἅγιος κρα-
τήσας [illegible] τὸν
[illegible] ὁμοίοις ἀ-
[illegible] ἔρριψεν τὸν
χαμαί· καὶ λίθον προσκολ-
λήσας, ἔθετο ἐπ' αὐτόν.
καὶ τὸν νεανίσκον ἠλευ-
θέρωσε· καὶ ἐπὶ πᾶσαν
ἡ Συρία πᾶσα διὰ τὸ θαῦ-
μα ὃ ἐποίησεν ὁ ἅγιος Νι-
κόλαος. καὶ καταλιπὼν
τὴν Συρίαν διεξῆλθεν εἰς
τὰ μέρη [illegible]
καὶ τὰς νήσους τῆς θαλάσ-
σης. καὶ κατέλαβεν ἐν τῇ
ἰδίᾳ πόλει, ἐν Μύροις
τῆς Λυκίας. καὶ ἦν [illegible]
[illegible]
[illegible] ἁπάσαν τὴν Μυ-
ρέων πόλιν. καὶ οἱ πά-
σχοντες πρὸς [illegible]
τῷ ἁγίῳ, καὶ ἐθεράπευον
το· τυφλοὶ ἀνέβλεπον.
χωλοὶ περιεπάτουν.
[illegible] ὅτι
[illegible]
[illegible] τοῦ ἁγίου Νικολάου.
ὅτι [illegible] καὶ
θαυματα [illegible]

καὶ μεταμεληθέντες [illegible]
τιμᾶς παρὰ ἁγίοις, λέξ-
ας πρὸς αὐτούς· [illegible]
οι· ἐμάθομεν ὅτι ἐστὶν
ἐν Μύροις ἱερεύς τις ὀ-
νόματι Νικόλαος. [illegible]
[illegible] καὶ
καθαρὰν [illegible]
ὂν τοῦ θεοῦ· ἀποδεικνύων
τέρατα καὶ σημεῖα ἀπο-
λλά· καὶ πολλοὺς τῶν Ἑλ-
λήνων ἐβάπτισεν. [illegible]
[illegible] καὶ [illegible]
ἕως Λυκίας καὶ [illegible]
αὐτόν· [illegible]
θεοῦ [illegible]
[illegible] τοῦ θεοῦ [illegible]
[illegible]

αὐτοῦ· καὶ ἰ δαιμό περιέχ
τὰς λαμπάδας καὶ τὰς
ὅλα διὰ τοῦ θ(εο)ῦ ἡμῶν ἀμετ(ρ),
καταμὰς ἐκ τοῦ ὀμάτευ.
ἠσπάσατο αὐτὸν ὡσὰ
πρόσφολον τοῦ κ(υρίο)υ· καὶ
πάντες οἱ μετ' αὐτοῦ ὑπε-
έπεσον εἰς τοὺς πόδ(ας)
τοῦ μακαρίου, καὶ προσ-
εκύνησαν αὐτόν· ἔβλε-
πον γὰρ τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ὡς εἶδος ἀγγέλου·
ἀσπασάμενοι δὲ ἀλλήλ(ους),
ἦλθον ἕως Λυκίας
[illegible] πόλεως καὶ καθήσαν
[illegible] δὲ ἐλέχθη
[illegible]
[illegible] μικολα
[illegible]

ἀσπασάμενοι ἀλλήλους,
ἐνεχώρισεν ὁ θεοστάτος
πρὶ ἀρχῆς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ.
ὁ δὲ ἅγιος ἔμεινεν ἐν τῇ με-
πόλει· διδάσκων σοφί-
αν πάντας τὸν κ(ύριο)ν ἡμ-
ῶν Ἰ(ησοῦ)ν Χ(ριστό)ν· καὶ πάντας
τοὺς κακῶς ἔχοντας θε-
ραπεύων· καὶ ἐκδιώκων
τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα·
ἀπὸ γὰρ ἑβδομήκοντα
σταδίους ἀπελαύνοντα
καὶ μόνη αὐτῆς μυρέων
Λυκίας ἀπὸ τῆς ἀοδ
τῶν ἰαμάτων αὐτοῦ· ζήσ-
ας δὲ τῷ θ(ε)ῷ χρόνους ἱκαν(ούς),
ἦλθεν ὁ καιρὸς τῆς ἀπο-
δημίας, καὶ ἀναπαύσεως
αὐτοῦ· πρὸς τὰς ἀνωδύ-
μὰς τοῦ ἀοράτου πρὸς
καὶ αἰωνίου θ(εο)ῦ· τοῦ μετα-
φέροντος πάντας πρὸς
τὰς ἐκεῖθεν μονάς· καὶ ἰ-
δὼν ὁ ὅσιος τοὺς ἀγγέλ(ους)
τοῦ θ(εο)ῦ, ἐμειδίασεν καὶ
εἶπεν· ἰδοὺ νῦν ἐπλη-
ρώθη ὁ καιρὸς τῆς ζωῆς
τοῦ αἰῶνος τούτου· ἰδοὺ
ἤγγικεν ὁ χρόνος τῆς

ἀνόδου πρὸς τὰς τοῦ
πρὸ αἰώνων ἀμείσ· καὶ κλί-
νας τὰ ἅγια αὐτοῦ γόνα-
τα, προσεκύνησεν τοὺς
ἀγγέλους τοῦ θ(εο)ῦ λέγων.
καλῶς ἤλθατε πρόσωμε
οἰσκομιδάριοι τῆς τρι-
σηλάμπου θεότητος.
καλῶς ἤλθατε οἱ ἀπο-
κρισιάριοι τοῦ πρὸ τῶν
αἰώνων· καλῶς ἤλθατ(ε)
ἡ πυρίμορφος ἀγγελαρ-
χία τοῦ φωτὸς τοῦ ἀ-
προσίτου· καλῶς ἤλθατ(ε)
οἱ μέλλοντες τὴν ψυχ(ήν)
μου ἀπαιτεῖν ἀπ' ἐμοῦ.
καὶ ταῦτα ἀκούσαντες οἱ
ἄγγελοι, ἐξ αἰτήσεων [illegible]
[illegible] μονὴ αὐτοῦ· καὶ α-
θέως ὁ πρῶτος ἀγγελ(ο)
Μιχαήλ· ἐδέξατο αὐτοῦ
τὴν σφραγῖδα· τὸ τεο
[illegible]ος μικόλαος ἤρξατο
[illegible] καὶ λέγειν κ(ύρι)ε
Ἰ(ησοῦ) Χ(ριστ)ὲ ὁ μονογενὴς υἱ-
ὸς καὶ λόγος τοῦ πρ(ο)σ
πρὸς [illegible] μου τὸ δε
[illegible] καὶ [illegible]
ταύτην· εἰ ἄν τις καὶ

ταφὴν ἐν τῷ ὀνόματί
μου· χαρίζου τῆς πορεί-
σου μονοθείας, δὸς αὐτοῖς
τὸ αἴτημα τῆς καρδίας.
κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς· ἐάν τις διώκηται
ἀπὸ ἀνόμου τυράννου·
καταφύγῃ δὲ εἰς τὸν ναὸν
τοῦ ὀνόματός μου, δὸς
αὐτῷ νίκας κατ' αὐτοῦ· ς
ἐάν τις κλυδωνίζηται
ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης,
ἰδοὺ ποντιζόμενος ἐν
τῇ ἀκμαίᾳ· καὶ ἐπικα-
λέσηται τὸ ὄνομά μου,
παῦσον τὸν κλύδωνα
καὶ σῶσον τὸν ἀπολλύ-
μενον [illegible]
[illegible]

τῶν πολεμίων ἐχθρῶν·
δὸς αὐτοῖς νίκας κατὰ πά-
σης πράξεως· δὸς αὐ-
τοῖς νίκας κατὰ λαοῦ πο-
νηροῦ καὶ περιφάνου· χά-
ρισαι αὐτοῖς τὴν σὴν βασι-
λείαν· καὶ δώρησαι αὐτοῖς ἀποκλῶ
καὶ ἀμετάλητον, ἕως
τῆς συντελείας τοῦ αἰῶ-
νος· Κ(ύρι)ε ὁ Θ(εὸ)ς ὁ θεμελιώ-
σας τὰ ὄρη· ἡ πίστις τὰ θαυ-
ματα τῆς κοιμήσεως
μου ἐξαριθμήσει· καὶ γε-
νέσθω ὀξέως πάντα θαυμα-
[illegible]

πατρός· γένου ἐλπὶς φο-
ρεῖαν· γένου αὐτῶν πύργος
ἄπορος μάχητος· γένου
αὐτοῦ λιμὴν ἄδιος· γέ-
νου πατὴρ εὔσπλαγχνος ἐ-
πὶ τέκνοις· εὐλόγησον
αὐτοῖς, ἐσόδους καὶ ἐξό-
δους· χάρισαι αὐτοῖς πάν-
τα τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτή-
ματα καὶ ζωὴν τὴν αἰώνι-
ον· καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ
μόνου, ἐκόπασεν εἰς τὸ
ἔδαφος τῆς γῆς· καὶ ἡσύ-
χασαν τῆς γλώσσης· καὶ πε-
ριέστησαν τότε οἱ ἄγγελοι, ἔλα-
βον τὸ ἅγιον αὐτοῦ πνεῦμα·
καὶ ἐφίλησαν τότε αὐτοῦ τὸ
ἅγιον λείψανον, ἀνέφερε
τὴν τιμίαν αὐτοῦ ψυχὴν
εἰς τὸν οὐρανόν, πρὸς τὴν
δύναμιν τοῦ πατρὸς τῶν
αἰώνων· ἰδόντες δὲ
οἱ τῆς Μυρέων πό(λεως)
Λυκίας πᾶς ὁ λαὸς ὅ-
τι μετέστη ὁ ἅγιος Νικόλα(ος)
ἤρξατο θρηνεῖν καὶ ὀλο-
φύρεσθαι· καὶ ἀκούονται
[illegible] φόβος ὅλως τὴν γῆν
Λυκίας· τότε ἐρχόμ(ενοι)

σαν τότε οἱ ἰαθέντες
παρ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν νό-
σων καὶ ἀσθενειῶν· οἱ πτω-
χοὶ πάντες καὶ οἱ προσή-
λυτοι καὶ ὀρφανοὶ καὶ
χῆραι, καὶ ἠσπάζοντο τὸ
τίμιον αὐτοῦ λείψα-
νον· καὶ δάκρυον τότε ἔ-
λεγον· τί ποιήσομεν
πάτερ ἡμεῖς οἱ ἄθλιοι· τίς
ἡμᾶς ἀντιλάβηται· τίς
διαθρέψει τοὺς ὀρφανούς·
τίς οἰκονομήσει τοῖς δε-
ομένοις· διὰ τί κατέ-
λιπες ἡμᾶς πάτερ ἅγιε
[illegible]

αἰωνίῳ Θεῷ ἡμῶν ἀναπέμπομεν
δόξαν· σὺν τῷ ἀνάρχῳ
αὐτοῦ πατρί· καὶ τῷ πα-
ναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποι-
ῷ αὐτοῦ πνεύματι· νῦν καὶ ἀεὶ
καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων
ἀμήν :+

Ἐτελέσθη τὰ θαύματα μετὰ
τὴν κοίμησιν τοῦ ἐν ἁγίοις
πατρὸς ἡμῶν ἱεράρχου καὶ
θαυματουργοῦ Νικολάου:~

Μ [illegible]

ἐν ὁράματι· ἐφάνη ὁ ἅγιος
Νικόλαος αὐτοῦ καὶ λέγει·
ἀνάστα Θεόδουλε καὶ συνά-
ξον πάντας τοὺς ἐν τῇ πό-
λει· ἵνα συναχθῶσιν ἐν τῷ
ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου·
πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως
μεγάλου· καὶ ποιήσαντες
πανύχιον [illegible] καὶ δέησιν
ἐχέτωσαν [illegible] ἐλέ-
[illegible] αὐτοῦ [illegible]
[illegible]
[illegible] Θεόδουλ-
[illegible]

λακτος ἀπολλῶν τὸ διὰ
τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· ἀ-
λελέκσον [illegible] καὶ τὰ
ἱερεῖς· καὶ μετὰ τῶν
δεήσεων τούτων, ἐν τῇ
[illegible] τῆς νυκτός, ἐτράπη-
σαν πάντες εἰς ὕπνον
ἕως θανάτου· καὶ ἐγένετο
σεισμὸς μέγας, ὥστε πε-
σεῖν τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ
θεμέλια τῆς γῆς σαλευ-
θῆναι· καὶ ὁ λαὸς [illegible]
ξεν· καὶ ἡ λάρναξ ἦν ἐ-
σχίσθη· καὶ ἐξῆλθεν [illegible]
[illegible]

καράμια· ἀπὸ τῆς Κύ-
πρου ἦσαν, τὸ [illegible] πορ-
ἐνθάδε ὁ ἅγιος [illegible]
[illegible] λάβῃ· ἔχοντα
τὸν φόρτον, [illegible] ἅμα
χιλιάδων μοδίων [illegible]
[illegible] ἐν [illegible]· τότε
ὁ ἅγιος Νικόλαος ὁ τῶν
ὀρφανῶν πατήρ· τῶν χηρῶν
ὁ προστάτης· τῶν [illegible]
θνησκόντων [illegible]
[illegible] ὡς [illegible]
[illegible] ἐν τῇ θαλάσσῃ.
καὶ [illegible]
οὗτος καὶ ὁ ἅγιος Νικόλα-
[illegible]

λέγει πρὸς αὐτούς· πόθεν
[illegible]σθαι· καὶ τί [illegible]
φορτίον [illegible] καραβίων [illegible]
οἱ δὲ ναυτικοὶ [illegible]
[illegible] εἴθησαν· ἀπὸ
[illegible] καὶ
[illegible]

ὁ ἅγιος Νικόλαος κεῖται,
καὶ ἐκεῖ μελλήσαντες,
καὶ πληρώσαντες [illegible] καὶ
θως οὖν ἐφώνησα ἡμῖν,
ἢ ἀπὸ δύο ὥρων ὕστερον. καὶ ἐ-
άν μου ἀξιωθῆναι οὐ μὴ
ἐξέλθῃ τὸ πλοῖον σου μόνοι.
ἀλλὰ μάθαν [illegible] ἐξέλθῃ
[illegible] μόνον.
[illegible] μου.
[illegible]

σαν τὸ καταπῆς ὁδοῦ, ἐ-
γένετο κλύδων μέγας ἐν
τῇ θαλάσσῃ· καὶ τραχὴ
ἀμέ μου· καὶ ἐγένετο ἡ θά-
λασσα ὡς ὄρος μέγα ἔμ-
προσθεν τῶν καράβων.
καὶ ἐξῆλθε [illegible]
μεγάλη σφόδρα· καὶ ὡς
σαν τὸ ὡσὰν μέκροι ἐ-
τοῖς καραβίοις. ἡ δὲ
χάρις τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Νι-
κόλαου [illegible] καὶ
[illegible]

[illegible]

[illegible]

Весь этот лист из Митропо-
[illegible] церкви ... [illegible]
[illegible] ... 1845. 10 Мая

καὶ πε[illegible]
θαρ[illegible]
τον αὐ[illegible]
χο[illegible]
καὶ [illegible]

[illegible]

+ [illegible]
[illegible]
[illegible] γινώσκου Χ[illegible]
[illegible] τοῖς δακ[illegible]
[illegible]
ἀμήν :-

ἦχος πλ δ' ὧ σε τὴν πῖρω πα ζολ...

ὠ(σ) μου θρηνήσω τὸν βίον τὸ ... καὶ
τα πλ... θ... ἐ... ... ...
τι δ' ἐξῆ... λοσ... ἀπὸ ρονκ ... δια
ὀ θυγ ὀρ ζαλη λέγων . τὰ πὸ ...
μρα . ἐ θ... μου πτέ ... τα
ἐγὼ . οἴμοι πη ... λοιπὸν ...
ρα καλ... ... τρ... ...
ὀ ἀπὸ δο ... θ... μόσα ...
ἀρ... τε ... ... ουδὲ
... ἐχ... ... ... περὶ ...
γαροῦ(σ)τα

Χαῖρε φωσφόρε
Θεοῦ καὶ Γα τερ σῇ ουκ ... πε Χ...
ρ... θου ... ιερ ου ... λη...

Ηχκέ

τοῦ ὁσίου ὁ ταλέστορ

46

45

РОССИЙСКАЯ ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА * ОТДЕЛ РУКОПИСЕЙ

РОССИЙСКАЯ ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА * ОТДЕЛ РУКОПИСЕЙ

Переплет, ГБЛ, окт. 1963 г.
Мастер Клементова.